VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK

Jože Šabjan

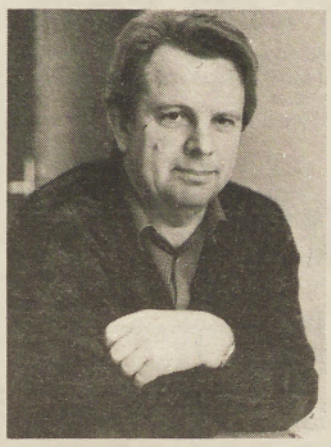

Sreda, 30. januarja 1991, sončno mrzlo popoldne. Rotacija v mariborski tiskarni »bruha« 4. številko Vestnika. Na poti med Beltinci in Bratonci obmolkne naporov vajeno srce odgovornega urednika — nepričakovano, na pragu svojega petdesetega leta, na samem, sredi narave . . .

V pisalnem stroju je ostal na pol popisan papir. Prve vrstice so bile zapisane leta 1963 — iskrivo in kritično, opazno med že izkušenimi novinarskimi peresi. Svet med Rabo in Muro je zaznamoval vseh osemindvajset let njegovega dela, zlasti njegove reportaže, komentarje, glose, izpovedi, zgodovinske razglednice. In tudi njegovo desetletno delo na slovenski televiziji, kjer je bil med prvimi avtorji prispevkov iz Porabja in oddaje Hidak — Mostovi, za kar je prejel novinarsko nagrado sklada Toneta Tomšiča.

Pred osmimi leti se je znova vrnil k »svojemu« Vestniku kot odgovorni urednik. Prevzel je težko breme, ampak nosil ga je s samo njemu samosvojo lahkoto, kajti živel je z njim in zanj. S sodelavci je ustvarjal časopis s hrbtenico in spoštovanjem med bralci, časopis, ki je kljuboval kriznim časom in ostal prijatelj večini pomurskih družin. Zdaj je imel novo priložnost. Okrog sebe je zbral smostojno novinarsko ekipo in z njo hotel ustvariti svoj sen — nastajanje Vestnika v sodobno opremljeni redakciji. Sodelavci bomo to morda kmalu dočakali, Jožetovo hrepenenje pa ostaja kot zadnji stavek na napol popisanem papirju.

Jože Šabjan pa ni bil samo to — rodna Bogojina mu je neizbrisno vtisnila pečat ljubitelja narave, divjadi, lovstva, žlahtnosti vinske trte. Vselej dobrovoljen, pripraven za šalo, domačijski — tak je bil naš Jože; največkrat med beltinskim ognjiščem, bogojanskim zatočiščem in soboškim uredništvom.

Usoda je hotela tako, da ga na tej poti ne bo več. Nam pa kot oporoka ostaja njegova misel iz poslednjega uvodnika: »Res je lepo za hip postati na vrhu, se razgledati naokoli in si zamisliti cilj v daljavi. Žal v tej pozi ni mogoče ostati, živeti. Moramo v dolino! Moramo v našo dolino.«

Sodelavci

Preveč je smrti

Preveč je smrti, nasilja in neumnosti, premalo kulture, človečnosti in pristnih odnosov med ljudmi. Stiki so v času hlastanja za dobrinami na eni in težnji po preživetju na drugi strani v psihozi negotovosti čedalje ohlapnejši. Brezsmiselnost takšnega početja je očitna, vendar moči za izhod iz stanja nezadovoljstva očitno ni dovolj. Strah gnezdi v ljudeh zaradi zalivske vojne in rožljanja orožja v Sovjetski zvezi, predvsem pa doma v Jugoslaviji, v kateri na dosedanji način ne želimo več živeti. Plebiscit je bil svetal preblisk, ki je nedvomumno izrazil želje po slovenski državnosti, toda tudi po njem naš vsakdanjik ni preveč spodbuden. Zato je pobeg knjige in enačenje z junaki romanov, vživetje v odrska dogajanja in likovni svet ter tisto, kar nam v domove prinaša televizija (poleg prepogostih posnetkov s sej in pravih, ne le besednih bojišč, ter športnih aren), sprostitev. Preredko jo spontano doživljamo, lažnih utvar je čedalje več v alkoholu, pa tudi mamilih, primitivnost izpodriva kultiviranost.

Naš kulturni praznik — Prešernov dan je dan pesnikove smrti in ponazoritev tega, da premalo cenimo rojstvo in življenje. Tudi na črnem (sicer grafično neoporečnem) plakatu, ki vabi na teden prireditev v pomurskem središču, je simbolika smrti, čeprav je avtorju — akademskemu slikarju Sandiju Červeku — uspelo na njem predstaviti slovečega pesnika (ki ga po smrti častimo bolj kot za časa življenja) z enim redkih mladeniških portretov. Vsebina ne odseva stiske, v kateri se je poleg vseh družbenih dejavnosti zaradi nemoči gospodarstva znašla tudi kultura. Plakat vabi na nocojšnjo premiero gledališkega projekta Živi kamen, opozarja, da 8. februarja tradicionalno odpira svoja vrata Pokrajinska in študijska knjižnica, ki tega dne omogoča brezplačen vpis in vračilo knjig brez plačila zamudnine, zvečer pa na otvoritev nekonvencionalne razstave Življenje na listkih, ki bo tudi priložnost za vročitev nagrade za vrhunski dosežek v kulturi. Kino Park, ki bi dal največji delež kulturnemu prazniku z zaprtjem avle za avtomate, bo imel matineje za učence, proslave bodo gotovo tudi po šolah, ker novih navodil za proslavitev tega spominskega dne v prehodnem obdobju (ki pa že predolgo traja) ni, samoiniciativnosti na tem področju pa očitno tudi ne.

Tako je bilo izhodiščno vprašanje, ali tudi letos kulturni praznik, ki ga delovno proslavljamo, odveč. Umestno bi se bilo v času sprememb morda le vprašati, ali prav na dan smrti. Življenje, ki gre vsemu navkljub vendarle naprej, ima na kulturnem področju v naši neposredni okolici željo po sklenitvi obnovitvenih del v soboškem gradu in novi vsebini v njem, gradnji Pokrajinske in študijske knjižnice, ter prizidka kulturne dvorane v Beltincih, kot prvih kulturnih objektih v okviru referendumskih programov. V njem prevladujejo ceste na poti v našo svetlejšo prihodnost in trasi za drug odnos do dela, kar bi naj bilo jamstvo, da ga lahko izglasujemo. Sicer pa se opredeljujmo za življenje, kajti smrti in črnogledosti je zares preveč, čeprav sta si letos kulturni praznik in pust koledarsko tako blizu.

Brigita Bavčar

VESTNIK

Murska Sobota, 7. februarja 1991 ● Leto XLIII ● Št. 5 ● Cena 15 din

scena X

Začelo se je zdravljenje Srečka Goloba

VELIKE MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠANJE VIDA

»Najprej bi se rad zahvalil vsem Pomurcem, ki so darovali denar in mi s tem omogočili bivanje na polikliniki Glaza v Moskvi. Kot so mi povedali zdravniki, je možnost, da mi ohranijo vid in mi ga celo nekoliko popravijo. To pa pomeni, da bom lahko živel normalno življenje. To je najpomembnejše.« To so besede Srečka Goloba, ki jih je povedal takoj po preiskavah in na začetku 13-dnevnega zdravljenja. Preiskave na tej znameniti moskovski polikliniki so v bistvu potrdile izvide slovenskih zdravnikov. Srečko Golob ima atrofijo oči. Gre za dedno bolezen, ki je pravzaprav ni mogoče ozdraviti. Edino v SZ so sposobni ustaviti poslabšanje vida in ga nekoliko izboljšati. Ozdravel pa Srečko ne bo nikoli. Do konca življenja bo moral dvakrat letno dobiti po 10 injekcij, ki mu bodo pomagale premagovati njegove težave.

Kakšen bo način zdravljenja, je znano, dogovoriti pa se bo verjetno potrebno, da bi injekcije za zdravljenje Srečko dobival iz Moskve, saj mu jih lahko vbrizgavajo tudi doma. S tem bi se izognili izjemno visokim stroškom potovanja in bivanja v Moskvi. Pomurska radodarnost in pripravljenost pomagati je dosegla svoj cilj.

D. L.

GRADITELJI POZOR!

GREDIS d. o. o.
Novo selo Rok, R. Končara 16 — Čakovec,
tel.: (042) 811 685, **podjetje za proizvodnjo in prodajo:**
- stropni nosilci
- stropna polnila
- in ostali gradbeni material

Delovni čas od 7. do 16. ure.
● zelo ugodne cene ● dobava takoj ● večje količine dostavimo na dom brezplačno

KLJUB VSEMU — PUST!

Živimo v težkih časih, vendar si kljub temu moramo dati duška in se poveseliti, sicer bomo imeli še večje pomisleke o brezizhodnosti iz razmer, v katerih smo zaradi politične, gospodarske, družinske, osebnostne in še kakšne krize. »Uradna« priložnost za to je vsekakor predpustno obdobje, ko se lahko našemimo, spremljamo prireditve, kot so pustni karnevali, borovo gostüvanje . . . Oh vsem tem pa upamo (upanje je: tolažba!), da bo vse to, kar nas muči, prej ali slej mimo, in da bo tudi za nas posijalo sonce. Pa tudi prava pomlad bo prišla, saj bodo maškare pregnale zimo. Š.S., foto: N. Juhnov.

BOLJ BEDA KOT BLIŠČ AJDINIH ŠTIRIH ZVEZDIC

Zadnje dni je v 356-članski moravski firmi Zdravilišče Moravske toplice hudirjevo napeto. Na enega od prevratnih dogodkov — sejo delavskega sveta pred tednom dni, kjer naj bi izrekli nezaupnico z zahtevo po odstopu predsedniku delavskega sveta in odstavili direktorja — smo se kar sami povabili.

In čeprav so nas hoteli na suho odpraviti iz sestankarske sobane hotela Ajda s štirimi zvezdicami, se nismo dali. Bilo je podobno kot pred Zalivsko vojno.

stran 5

UDARI, ZAŠIJ, RAZKRINKAJ!

Takšen je naslov današnje aktualne teme z naslovom (Ne) kultura v politiki, ki je na nek način povezana tudi s kulturnim praznikom. Sicer pa lahko o zakulisnih igricah in drugem v politiki preberete več na 4. strani.

VELETRGOVINA

Potrošnik

MURSKA SOBOTA

Že dalj časa se odločate za nakup **kristala** ali **lepe stenske ure**

ODLOČITE SE ZDAJ!

30 % NIŽJI prometni davek na kristalno brušeno in nebrušeno steklo in
70 % NIŽJI davek za nekatere stenske ure

NAKUP vam omogočajo V PRODAJALNAH:

BLAGOVNICA Murska Sobota

BLAGOVNICA Beltinci

DOM TEHNIKE Murska Sobota

GALANTERIJA — SPOMINKI Murska Sobota, Titova ulica

Izkoristite znižane cene in plačilo blaga na obroke v vseh prodajalnah Veletrgovine POTROŠNIK Murska Sobota.

Februar

11. februarja bo dolžina dneva 10 ur in 9 minut.

13. februarja bo dolžina dneva 10 ur in 20 minut.

Sonce stopi v znamenje Rib

Vestnikov koledar

7. februar, četrtek, NEDA
8. februar, petek, ZLATICA
9. februar, sobota, POLONA
10. februar, nedelja, VILJEM
11. februar, ponedeljek, MARIJA
12. februar, torek, Pust
13. februar, sreda, PEPELNICA

Oblačno s sneženjem.

Če svečana (februarja) mačka na soncu leži, v suščo spet rada na peč priteži.

Še Polona v soncu odtaja, v mokrem polenu goh preostaja.

VREME

IZ BEOGRADA PIŠE

Neki akademik je precej razočarano dejal, da je sedanje stanje — stanje poldemokratičnosti. Ob tem je akademik Matija Bećković pripomnil, da je po prvem krogu volitev narod zazijal od presenečenja. Na stežaj odprtih ust pa je ostal tudi po drugem krogu volitev, saj mu ne gre v glavo, kako se ni znebil tistega, kar se obdržati ni moglo, pa se je kljub temu obdržalo. Zatorej smo o narodu imeli napačne privide, brez neizprosne realnosti, je smehljaje dodal.

Tretji akademik je pojasnil, da je demokracija dandanes pravzaprav prej moda kot pa nekaj usodno pomembnega. Nekaj takega kot kafići, video klubi in slično površno doživljanje smisla življenja. In to je menda grozno res. Sodeč po tem, da socialisti ne vedo prav pojasniti, zakaj je socialistična partija socialistična in zakaj imajo stranko narodne obnove za nacionalistično, ne pa za nacionalno. In še primer: ali je res, da je stranka srbskega gibanja obnove nacionalistična ali pa parakomunistična, kakor je po prvem krogu volitev izjavil voditelj stranke narodne obnove. Energično je namreč obtožil Draškovića, da je v resnici ortodoksni komunist, ki je za spopad z Miloševićevo stranko zbral in povedel pristaše Ivana Stambolića, Vlaškalića in drugih veljakov bivšega partijskega, komunističnega režima. A kdo ve iz kakšnih nagibov, razen seveda z namenom, da razbije stranko narodne obnove.

Tako se je nenadoma zazdelo, da je bila Draškovićeva stranka nekakšen trojanski konj v tem, vsekakor zanimivem in malce tudi krvavem gladiatorskem volilnem prizorišču. Toda o tem, koliko je bilo kje in kdaj pretepov med strankami in kako so se končali, ni veliko informacij, razen v izjavah posameznih kandidatov, ki pa za podrobnosti očitno nimajo časa. Na ekranih je namreč gneča in drug drugemu vpadajo v besedo, da bi nasprotnika pokosili s še kakšno domislico, a prečesto po metodi »džonom na človeka«, saj so, kot mislijo, brce zanesljivejše od argumentov.

Tudi v teh besednih bitkah si nekateri člani socialistične partije Srbije niso mogli kaj, da ne bi hrvaško demokratsko stranko Vojvodine etiketirali s »hadezejevsko podaljšano roko« v Srbiji, sklicujoč se na hrvaško »šahovnico«. Iz opozicije pa so jim očitali slabo uslugo Srbiji, češ da enako obtožujejo podaljšane roke SPS kninsko organizacijo in organizacijo Srbov v Bosni ter njihovo uporabo srbskega grba.

Z znanjem, toleranco in diplomacijo se pač ne ponašajo kdo ve kaj niti voditelji strank niti njihovi poslanski kandidati, četudi imajo visoke akademske naslove in profesorsko, če ne že dolgoletno politično prakso.

Bržčas bo obveljala ocena, da dandanes še vedno prevladuje parapartijnost, čeprav se vsi po vrsti odrekajo pripadnosti komunistični partiji in njeni naslednici zvezi komunistov, zlasti po nasledstvu socialistične partije iz komunističnih časov. Podzavest pa je nekaj, česar se ni mogoče znebiti zgolj z zanikanjem. To pa vsekakor ni v korist nobeni stranki.

Viktor ŠIREC

Parapar - tijnost?!

NA OSTRINI NOŽA

Karikatura: Franco Juri

Zoper Hrvaško ne izbirajo sredstev

Podpredsednik predsedstva SFRJ Stipe Mesić je na programu Hrvaškega radia komentiral brzojavko predsednika predsedstva SFRJ Borisava Jovića hrvaškemu predsedniku Franju Tudmanu. Mesić je poudaril, da predsednik predsedstva sam ne more sprejemati nobenih odločitev, saj je za to pristojno le predsedstvo v celotni sestavi. Po njegovih besedah brzojavka kaže, da ima Borisav Jović nekatere informacije, ki jih drugi člani predsedstva nimajo, po ustavi pa so vsi člani predsedstva enakopravni in bi potemtakem te informacije morali imeti vsi. Stipe Mesić je ob tem še enkrat opozoril, da v gonji proti Hrvaški ne izbirajo sredstev, še posebej pa hočejo z aretacijo ministra Špeglja destabilizirati hrvaško oblast, hkrati pa uveljaviti politiko ustvarjanja velike Srbije.

Svetovni ekonomski forum

V ospredju 21. letnega zasedanja svetovnega ekonomskega foruma v švicarskem zimsko-športnem središču Davosu je bila vojna v Zalivu in težave vzhodnoevropskih držav, predvsem SZ, razpravljali pa so tudi o problemu dolgov in možnostih svetovne trgovine po neuspehu urugvajske runde GATT. Foruma z več kot tisoč sodelujočimi sta se udeležila tudi član predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek in predsednik Hrvaške dr. Franjo Tudman.

Sovjetski vojaki prodajajo orožje v ČSFR?

Češki notranji minister Tomaž Sokol je izjavil, da je »iz zanesljivih virov« izvedel, da je »na stotine, morda celo na tisoče sovjetskih vojakov« prodalo orožje državljanom ČSFR, med drugim tudi otrokom. Poveljnik sovjetskih čet na Češko-Slovaškem in vrhovni poveljnik osrednje skupine sovjetske armade, generalpolkovnik Eduard Vorobjov pa je ovrgel kot neresnične trditve češko-slovaških funkcionarjev, da sovjetski vojaki v tej državi strelno orožje in strelivo prodajajo ali zamenjujejo za druge stvari. Nasprotno, je poudaril, so češkoslovaške oblasti seznanjene s primeri, ko je domače prebivalstvo prosilo sovjetske vojake, naj jim prodajo orožje.

Sosedo skrbi varnost

Hrvaška brani generala Špeglja, za vohuni iz vojaškega filma pa izginajo vsakršne sledi. Pravzaprav se vse odvija po scenariju jugovohunskega »trilerja« o oboroževanju »terorističnih formacij HDZ na Hrvaškem«, vendar tako, da so vloge zamenjane. Na sestanku sveta za ljudsko obrambo in varstvo ustavne ureditve Hrvaške je predsednik dr. Franjo Tudman poudaril, da ni nobenih razlogov za kazenski pregon ministra Špeglja, ki je na temelju sklepa hrvaške vlade skupaj z notranjim ministrom Josipom Boljkovcem odgovoren le hrvaški vladi in Saboru.

Prvi krog še ni sklenjen

»Sejo zveznega predsedstva bodo zagotovo različno pojasnjevali, dejstvo pa je, da je vendarle pomenila neki napredek; ugotavljali smo, kako se bo treba stvari lotevati v prihodnje.« Tako je po vrnitvi iz Beograda ocenil sejo zveznega predsedstva predsednik Republike Slovenije Milan Kučan. Sicer pa so na seji obravnavali dve temi: kako daleč so prišli v medrepubliških pogovorih — prvi krog teh namreč še ni sklenjen, kajti na vrsti so še dvostranska srečanja z Makedonijo — in to, kdo bodo pravzaprav sploh subjekt pogovorov o prihodnosti Jugoslavije. Po Kučanovih besedah se armada očitno še ni odrekla svoji politični vlogi in želi biti razsodnik.

Iraška letala pristajajo v Iranu

Potem ko je v zahodnoevropskih državah in v ZDA mogoče zaslediti različne podatke o škodi, ki jo je zavezniško letalstvo povzročilo v Iraku, pa je uradni Bagdad v pismu Organizaciji združenih narodov obtožil vse zaveznike, da so v prvih šestih dneh vojne ubili več kot 320, ranili pa približno 400 civilistov.

Posebno pozornost pa opazovalci namenjajo pristankom velikega števila iraških letal v Iranu. Po ocenah vojaških virov v Londonu, je Sadam Husein poslal v Iran približno sto vojaških in transportnih letal, saj jih želi na ta način ohraniti pred napadom mednarodnih sil v Zalivu.

Soglasje SZ in ZDA

Sovjetsko-ameriško izjavo o Perzijskem zalivu razlagajo mnogi opazovalci kot dokument, ki potrjuje, da se velesili še naprej strinjata glede načina uresničevanja resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov o tem problemu. Pravijo, da ta izjava lahko prisili Sadama Huseina, da privoli v to, kar je doslej vztrajno zavračal.

globus

TIRANA — Prve svobodne in demokratične volitve v Albaniji, ki so bile sprva napovedane za 10. februar, so preložili na 31. marec. Tako so se opozicijske stranke dogovorile z vlado.

VATIKAN — Papež Janez Pavel II. je izrazil upanje, da bodo države, ki niso vpletene v vojno proti Iraku, uspele najti nov in kreativen način za ponovno vzpostavitev mirovnih pogajanj o rešitvi krize v Zalivu.

TEHERAN — Predsednik iranskega parlamenta Karudi je predlagal takojšnje premirje v Zalivu, pri čemer naj bi se Iračani umaknili iz Kuvajta, vse tuje sile pa s celotnega območja. Njihovo mesto bi zasedle čete islamskih držav.

KAIRO — Egiptovski minister za državne zadeve Butros Gali je izjavil, da bo njegova država sodelovala z Irakom in predsednikom Huseinom, če se bo seveda umaknil iz Kuvajta. Hkrati Egipt nasprotuje uničenju kake arabske države.

BAGDAD — Irak je napovedal, da bo egiptovski predsednik Mubarak, ki je po mnenju Bagdada žalostni bedak, v bližnji prihodnosti umorjen. Radio Bagdad je poročal, da je egiptovsko ljudstvo že izreklo obsodbo, podobno kot proti predhodniku Sadatu.

ATENE — V poslovnem središču grškega glavnega mesta je eksplodirala raketa in razdejala prostore banke American-Express. Žrtev na srečo ni bilo.

MOGADIŠ — Somalski uporniki so končno zasedli letališče v Mogadišu, sile, zveste predsedniku Barreju, pa se jim ne upirajo več. Mogadiški radio je poročal, da je diktator v tanku pobegnil iz predsedniške palače v neznano smer.

NEW DELHI — 42. obletnico razglasitve indijske republike so proslavili s parado, na kateri so pokazali vojaško moč armade in vso pestrost kulturne dediščine narodov, ki v tej državi živijo.

Prva politična žrtev zalivske vojne

Francoski obrambni minister Jean-Pierr Chevenement je zaradi nasprotovanja vojni kot sredstvu reševanja mednarodnih sporov, tudi tako hudih, kot je nastal z iraško zasedbo Kuvajta, odstopil. Z upiranjem vojni logiki se je obrambni minister postavil po robu uradni liniji državne politike, ki jo določajo v Elizejski palači. Četudi je poudarjal svojo solidarnost z vladnimi odločitvami, je v javnosti opozarjal, da bi vojna utegnila zahtevati najmanj sto tisoč življenj. Politični biografi Chevenementa, ki ga je na položaju obrambnega ministra že zamenjal Pierre Joxe, poudarjajo, da je socialistični prvak, sicer znan po izreku, da »mora minister držati gobec ali odstopiti«, kadar se ne strinja z vladno politiko, tudi tokrat ukrepal po lastnem političnem prepričanju.

»Gorbačov kriv za nasilje«

Eden najbližjih svetovalcev prof. Vjačeslav Dašičev obtožuje sovjetskega predsednika za usodne napake. V intervjuju za kolnsko-bonski dnevnik Rundschau je Dašičev izjavil, da »izključno Gorbačov nosi krivdo za udar sovjetske armade v Baltiku«, češ da gre za »logično posledico politike pomirjanja in naslanjanja na konservativne sile, politike omahovanja in neodločnosti, ki je pripeljala do krepitve aparata in starih struktur oblasti.« O predlogu novega zveznega sporazuma, kot ga je predložil Gorbačov, pa Dašičev pravi, da ima bistvene prvine starega centralističnega sistema ter da so poskusi, da bi ga zdaj vsilili republikam, »skrajno nevarni in lahko pripeljejo do državljanske vojne.«

Medtem pa je Gorbačov v posebni izjavi za tujo in domačo javnost odločno zavrnil obtožbe na njegov račun in zatrdil, da tako v notranji kot zunanji politiki ni prišlo do nobenih sprememb. Med drugim je ostro kritiziral vodstvo Ruske federacije in Borisa Jelcina — tega sicer ni imenoval — češ da poziva k lastni armadi, prosi za pomoč OZN ipd.

UJETI KORMORANI SO ZADNJE OPOZORILO!

Brez dvoma je svet v teh dneh priča začetku ekološke katastrofe, nihče pa še ne ve, kakšne bodo njene posledice. Zdajšnja zalivska vojna, za katero številni trdijo, da je pravična — kot da je vojna sploh lahko pravična — bo gotovo krivična do okolja, nedolžnega civilnega prebivalstva in življenja nasploh. Naftni vrelci gorijo že več dni, nafta iz kuvajtskih črpališč se izliva v morje, obe sprti strani pa grozita z uporabo svetu doslej še neznanih orožij. Kakorkoli že in kakršnekoli bodo ekološke posledice nesmiselnega spopada, bo te posledice čutila vsa Evropa.

v žarišču dogodkov

Če so nekaterim nedolžne žrtve te nesmiselne — vsaj za zdaj tehnološke vojne — kaj malo mar, bi se seveda ob posnetkih agonije kormoranov v nafti prepojenem morju moral seveda resno zamisliti. Kakšno pravico ima namreč človek, da v imenu nekih visokih političnih ciljev, frustracije ali kompleksov — za vsem skupaj pa je seveda borba za profit — uničuje življenje narave, od katere niso odvisni le kormorani, ker ne morejo več do rib, z nafto prepojenimi perutmi pa tudi ne morejo pobegniti na varno, ampak smo odvisni prav vsi. Ob tem se moramo vprašati, kam bo pred ekološko katastrofo pobegnil človek. Kakorkoli obračamo stvari, bo ekološke posledice vojne prav gotovo čutila vsa Evropa. O tem, koliko bodo hude, pa zaenkrat še nihče ne upa soditi.

Če bo prišlo do t. i. jedrske zime, padca temperature, ki bo bodisi posledica goreče nafte, mogoče pa celo jedrske vojne, bo Evropa doživela klimatske spremembe, ki utegnejo povsem porušiti sedanje naravno ravnovesje. Še pred časom se je mogoče zdelo smešno, da bi utegnili julija ali avgusta v Kranjski gori smučati, zdaj pa dobiva taka predpostavka povsem realne temelje. Vojna v Zalivu mogoče v vojaškem pogledu niti ne bo tako huda, kot opozarjajo mnogi, če štejemo seštevek sestreljenih letal, ujetih in pobeglih raket, izgubljenih življenj, toda ekološke posledice utegnejo biti katastrofalne za vse človeštvo.

V nafto ujeti kormorani so zadnje opozorilo, da je treba na tem področju vendarle nekaj storiti. Nafte, ki jo je Irak spustil v zalivske vode, ni težko odstraniti, pravijo sicer nekateri strokovnjaki z Bližnjega vzhoda in dodajajo, da so zalivske države sposobne očistiti morje, saj imajo kot naftne države na tem področju velike izkušnje. Hkrati pa pripominjajo, da bo odstranjevanje posledic te ekološke katastrofe vendarle trajalo precej časa, in sicer najmanj dve leti. Strokovnjaki zagotavljajo, da bodo vse lahko vnetljive sekundarne sestavine nafte izhlapele, ostanek pa se bo počasi spremenil v asfaltne grude. Le-te bodo valovi prinesli na obalo, od tam pa jih bo mogoče odstraniti.

Kakorkoli že — prav revolucionarna napoved to res ni, saj za odstranjevanje asfaltnih grud strokovnjaki prav gotovo niso potrebni. Poleg tega milijoni sodov nafte, izlitih v Perzijski zaliv, resno ogrožajo naprave v Saudski Arabiji, namenjene razsoljevanju morske vode. V hudi nevarnosti je že več kot 30 tovarn. Saudski strokovnjaki sicer pravijo, da naftni madež ne bo občutno ogrozil tovarn, saj nameravajo okrog njih položiti posebne zaščitne mreže, da nafta ne bi vdrla v vodovodno napeljavo. Tisti, bolj črnogledi, pa menijo, da valovi in močni morski tokovi lahko potrgajo mreže, nakar bi nafta prišla do sesalnih ventilov, to pa bi pomenilo pravo katastrofo. Žal pa so živali in rastline obsojene na propad.

Milan JERŠE

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Znano je, kako nespretni so generali in admirali, kadar se namesto s svojimi pokalicami skušajo igrati s politiko. To pa ne pomeni, da po propadlih pustolovščinah postanejo pametnejši.

(Vjesnik — Zagreb)

— — —

Skrajneži bodo spoznali, da na Hrvaškem sploh ni možna oblast, ki bi preganjala katerokoli etnično skupino, saj bi se s tem izključila iz Evrope.

(Nedjeljni Vjesnik — Zagreb)

— — —

Nevarnost vojaškega udara v Jugoslaviji še zdaleč ni minila. Generali, organizirani v svoji stranki, so še vedno ostali na svojih mestih, njihove želje po oblasti pa se po znanem razpletu niso spremenile.

(Frankfurter Allgemeine Zeitung)

Kako do srečnih prašičev iz Pomurja?

Ponavljamo: hudič tiči v podrobnostih. Z življenjem prašičev po velefarmah obmurske pokrajine si že leta in leta niso toliko belili glav kot si jih zdaj pomurski prašičerejci. Kar naenkrat bi se hoteli pokazati, češ saj smo za sanacije in razselitve hlevov s tisoči in deset tisoči svinjskih rilcev. Zajedljivejši porečejo: manira »lubeničarjev« — na zunaj zeleni, znotraj rdeči. V soboški občini je oktobra lani vznikla vladna komisija, ki naj bi se dokopala do najracionalnejšega načina prireje pujsov na farmah Nemščak—Jezera. V ponedeljek se je po treh mesecih premora sestala in razpravljala; se ponavljala in prepričevala.

Glavni direktor KG Rakičan Mirko Horvat je nosilec projektne naloge o sanaciji in postopnem organskem zmanjševanju prireje na farmi. (Menda imajo več različic? Kje so? Na papirju jih še nis(m)o videli!). Pri tem naj ne bi bila tolikšna zadrega s čiščenjem gnojevke oz. gnojnice, ki sicer veselo onesnažuje podtalje, suši in žge bližnji gozd ter smradi reko Muro, kolikor je — po mnenju Jožeta Srake s Projektivnega biroja — nadlog pri skrbi z vodo, odplakami, komunalnimi odpadki, energetiko in konfiskati. Zato je potreben ne separaten, ampak etapen, integralen pristop. Valorizacya dveh možnosti povezanih s čistilno napravo — naj bo mestna ali občinska — je pokazala, da je farma Nemščak lahko le selekcijski in reprodukcijski center. Slavko Švenda z Živinorejsko-veterinarskega zavoda ima podatke o 50 odstotkov manj vrednem svinjskem mesu s te farme, o 28- do 30-odstotnem poginu in celo o tem (najbolj sporen podatek v očeh Mirka Horvata in Alberta Smodiča, direktorja Nemščaka), naj bi letno na poti od farme do klavnice poginilo dva tisoč prašičev. Ludvik Bratuša, prav tako z ŽVZ-ja, je za strokovnost nad vse, za biodinamičen razvoj prašičereje, za modelne prašičerejske kmetije z upoštevanjem ekoloških, ekonomskih, energetskih, etoloških, tehnoloških in drugih zahtev; take kmetije se morajo same ekonomsko »pokriti«, plačati stroko, znanje in še zaslužiti.

Ivan Obal, predsednik soboške občinske vlade, je tudi za strateški načrt pomurske prašičereje (živinoreje!), pri čemer ne bi smeli dovoliti, da bodo spet narekovali pogoje, merila in prednosti razseljevanja velefarm iz republiških central. Še manj bi smeli dovoliti, da se pod plaščem ekologije vulgarno širi rajonizacija, po kateri je Pomurje še naprej prehrambeni rezervat. Pa četudi uspe projekt srečnih prašičev. Hudič namreč tiči v podrobnostih — pri izvedbi!

Branko Žunec

BITI ALI NE BITI!

Tako je izzvenela razprava na seji koordinacijskega odbora soboškega Demosa — Zeleni najavili svoj izstop iz koalicije — Kako bo s financiranjem poklicnega tajnika Demosa?

Zapleti ob obravnavi nekaterih ključnih vprašanj za nadaljnji obstoj in delovanje vladajoče koalicije v soboški občini so se začeli že pri določanju dnevnega reda seje. Kljub pomislekom drugih članov koordinacije so predstavniki Kmečke zveze — Ljudske stranke vztrajali pri tem, da je treba strategiji razvoja kmetijstva, čeprav so o tej problematiki govorili že na prejšnjih sestankih, znova nameniti ustrezno pozornost. Kot je omenil kmetijski minister Slavko Horvat, še vedno ni izdelana slovenska strategija razvoja kmetijstva, kar otežuje njihovo načrtovanje. Kljub temu pa si bo posebna občinska komisija, v katero bodo skušali pritegniti čim več strokovnjakov, prizadevala pripraviti tak program, ki bo izhajal iz lastnih izkušenj in naravnih danosti. Gre za celosten regijski program, ki bo omogočil boljšo izrabo obdelovalnih površin, zlasti na manj razvitem območju Goričkega.

Do neljubih razhajanj pa je prišlo pri dogovoru o financiranju skupnega poklicnega tajnika Demosa v Murski Soboti, saj Karel Kozic, kar je marsikoga od navzočih močno presenetilo, to odgovorno funkcijo že ves čas opravlja le honorarno. Razgreti razpravi je prililo olje na ogenj nepričakovano pismo t. i. spontanega izvršnega odbora Zelenih, ki so se, nezadovoljni s svojim položajem, odločili izstopiti iz koordinacije, za katero pa so vsaj še tri mesece pripravljeni plačevati polovico dosedanjega deleža.

Slišati je bilo očitke, da je koordinacijski odbor soboškega Demosa in s tem tudi njegov poslanski klub postal nekakšen debatni klub, ki ni mogel uresničiti nobenega od svojih sklepov. Poleg tega so celo izrazili dvom o sposobnosti Demosove občinske vlade in njihovih poslancev v republiški skupščini ob reševanju najtežjih gospodarskih problemov. Sicer pa je bilo na seji še in še metanja polen pod noge in medsebojnega obtoževanja za nastale razemre, kar je že resno grozilo, da je razpad soboškega Demosa neizbežen. Posebno zato, ker se kljub večkratnim opozorilom v posameznih strankah niso uspeli dogovoriti, kako naprej s financiranjem poklicnega tajnika Demosa.

Pokazalo se je, da hoče imeti kmečka stranka svojega poklicnega tajnika za vse Pomurje, s čimer bi prenehala nakazovati denar za potrebe Demosa, medtem ko je za ostale tri stranke, to so demokratska, socialdemokratska in krščanski demokrati, vprašljivo, ali bi bile same zmožne zbrati dovolj sredstev za nemoteno delovanje. Naposled je vendarle prevladalo, da le složni lahko dosežejo svoje cilje. Bili so mnenja, da morajo vsaj do naslednjih volitev Demosove stranke ostati skupaj, v drugi polovici februarja pa bodo skušali najti rešitev za poklicno zaposlitev tajnika Demosa. Hkrati so poslanskemu klubu Demosa prepustili imenovanje kandidata za podpredsednika Skupščine občine Murska Sobota.

Milan Jerše

Na ponedeljkovem sestanku Zelenih Sobote so se samo potrdile govorice, ki so že nekaj časa krožile po politično občutljivem delu pomurske javnosti; da namreč stranka Zelenih Sobote izstopa iz Demosove zmagovite koalicije. »Sicer pa nikdar niti nismo bili v Demosu, točneje: bili smo njegov pridruženi član. To pa spet ne pomeni, da ne bi sodelovali z njim. O tem smo na Demosovo koordinacijo poslali dopis z navedbo razlogov za nečlanstvo: brezplodni sestanki koordinacije, prostorski problemi, financiranje Demosovega tajnika Karla Kozica. Zlasti nam gre za t.i. sredinski položaj v občinskem parlamentu, vendar ne v smislu jezička na tehtnici za levi ali desni blok, ampak v smislu razbijanja monotonije političnega prostora.« skušamo povzeti utemeljitve predsednika stranke prof. Štefana Smeja, dopolnjene z razpravo navzočih. Na sestanku je bil govor še o evidentiranju divjih odlagališč v Prekmurju, skrbi za gnezda štorkelj in mlinu na Muri.

B.Ž.

JOŽICA PUHAR V MURSKI SOBOTI

Vlada ne bo dala denarja na pladenj

Delovna in zaposlitvena zakonodaja je bila močno obstreljevana, vendar z dopolnili v skupščini sprejeta. Prejšnji teden pa jo je v Murski Soboti predstavljala sekretarka za delo Jožica Puhar.

Janku Halbu in polnemu avditoriju kavarne v Diani je zagotovila, da v vladi pošteno delajo, zato so neupravičena sumničenja in izpeljave ali razne kombinacije o namenih vlade. Tako naj bi bilo tudi pri delovni in zaposlitveni zakonodaji, oblikovana in sprejeta pa bi naj bila z osnovnim motivom: pritegniti sveži tuji kapital, ki je o prejšnji zakonodaji menil, da je preveč socialno široka, neugodna za kapitaliste. Pa tudi delavec naj bi sam kaj storil zase.

Nekaj bo sicer za delavstvo sindikat lahko naredil, saj je z dopolnjeno zakonodajo dobil vlogo v procesu odpuščanja delavcev, resda ne tako vidno in močno, kot je sam predlagal. Predsednika soboških svobodnih sindikatov pa je na posvetu predvsem zanimalo, kako gleda ministrica na načrtovane stečaje. »jaz jih ne gledam tako kot vi,« je bil odgovor, kar pomeni, da se članica vlade zavzema, da ostanejo sposobna in uspešna podjetja ter posamezniki, če pa pride pri odpuščanju delavcev do osebnega obračunavanja, so možni individualni postopki, pri katerih sindikat delavca lahko ščiti.

Nekateri Pomurje še vedno vidijo nebogljeno in pričakujejo zaščitniško roko vlade, zato postavljajo vprašanja, koliko bo vlada od zbranega denarja za aktivno politiko zaposlovanja vrnila v naš konec. Odgovor bi lahko komentirali: minili so časi, da bi tistemu, ki tarna, prinašali na pladnju. Torej jasen odgovor vsem, ki še računajo na vladno »regionalno« pravičnost. Vlada bo torej delila dobrim, najboljšim, in ker ni mogoče povedati, da bo zbranega denarja dovolj za vse načrtovano v politiki zaposlovanja, bo veljalo, kdor prej pride, prej melje.

Vladna članica je poleg tega, da ni mogla povedati, ali bo dovolj denarja za delavstvo, še podvomila o trajnosti obstoječih kriterijev za štipendiranje. Sedanji sistem bi ob zmanjševanju kadrovskih štipendij in slabšanju življenjske ravni lahko vzdržal kvečjemu leto dni.

Beseda je dala besedo, tudi o težje zaposljivih osebah. Podjetja bi se jih prav rada odkrižala, vendar jih ščitijo konvencije. Drugo vprašanje je, kako jih povsod upoštevajo, država pa bo z davčnimi olajšavami poskrbela, da bodo taki delavci za podjetja cenejši.

Da je zakone treba pazljivo prebirati, saj je velika razlika, če piše »lahko ali mora«. O dokupu zavarovalne dobe za upokojevanje zakon pravi, da vlada »lahko« pomaga tudi pri tem. Morda pa se bo to določilo izbrisalo, ko bomo spreminjali sveže sprejeto delovno in zaposlitveno zakonodajo. Kratki vek ji je pripisal podpredsednik soboške vlade, ker istoveti kategoriji delodajalec in upravljalec (torej ni upoštevala privatizacije, ki naj bi jo izpeljali). Jožica Puhar, ministrica za delo, je priznala, da bo takrat res potrebna sprememb.

Majda Horvat

Neodvisnost tudi v Pomurju

Po skoraj enoletnem delovanju regijskega iniciativnega odbora je bil v začetku tedna ustanovljen regijski odbor NEODVISNOST-KNSS za Pomurje, v katerega so vključeni predstavniki iz radgonske, soboške in lendavske občine. Odbor bo vodila Emilija Kavaš, njegov sedež pa je v prostorih občinske skupščine v Murski Soboti.

Odbor se je organiziral zaradi boljše povezave sindikalnih organizacij v Pomurju in tudi zaradi skupnega nastopa in učinkovitejšega uveljavljanja skupnih programskih ciljev.

Glavna aktivnost regijskega odbora bo usmerjena v zaščito pravic delavcev glede na trenutno problematiko pri transformaciji družbene lastnine in ohranitvi delovnih mest ter zagotovitvi minimalne socialne varnosti delavcev.

Regijski odbor se bo za uresničitev svojih programov in ciljev vključeval v delo pomurskih občin, prav tako pa bo svoje zahteve in predloge posredoval pristojnim inštitucijam.

Regijski odbor bo sodeloval tudi s strankami, ki bi bile pripravljene pomagati NEODVISNOSTI pri uveljavljanju njenega programa.

E. K.

lek ljubljana

ENOTA KEMIJA, obrat za izdelavo gentamicina v LENDAVI,

objavlja

prosto delovno mesto:

1. STROJNEGA TEHNOLOGA
Od kandidata pričakujemo poleg VII. stopnje izobrazbe strojne smeri:
— 2 leti delovnih izkušenj v procesni tehniki,
— strokovni izpit iz varstva pri delu in republiški izpit iz požarnega varstva (oziroma ga delavec opravi po sklenitvi delovnega razmerja),
— poskusno delo 4 mesece.

2. TEHNOLOGA FERMENTACIJE IN MIKROBIOLOGIJE
Od kandidata pričakujemo poleg VII. stopnje izobrazbe — smer biologija (industrijska mikrobiologija):
— 2 leti delovnih izkušenj pri biotehnologiji,
— poznavanje avtomatike in računalništva,
— poskusno delo 4 mesece.

Če vas zanima naša ponudba, oddajte prijavo s kratkim opisom delovnih izkušenj na naslov: Kadrovsko-pravni sektor podjetja LEK, Ljubljana, 61000 Ljubljana, Verovškova 57. Prijave sprejemamo 8 dni po objavi.
Dodatne informacije lahko dobite po telefonu 061/230 161, int. 406.

DR. ŠEŠERKO IN NJEGOVI V POMURJU

Vpliv operacije mandljev na ekologijo

Podpredsednik slovenske vlade za okolje in regionalni razvoj dr. Leo Šešerko, dr. Stanko Busar, poslanec Zelenih v družbenopolitičnem zboru parlamenta Republike Slovenije, in Peter Jamnikar, predsednik izvršnega odbora Zelenih Slovenije, so bili minuli petek na vljudnostno-informativnem obisku pri pomurskih Zelenih. Po tem, ko so si ogledali prašičji farmi v Podgradu pri Gornji Radgoni in Nemščak pri Murski Soboti ter nekatere sisteme ogrevanja s toplo vodo, je prišlo na sedežu občinske skupščine do srečanja in krajšega pogovora s soboškim županom Andrejem Gerenčerjem.

Dr. Šešerko: »Povsod vidim razumevanje in skrb za ekološke probleme. Okolje je ob varstvu delovnih mest in znanosti eno od prednostnih področij pri financiranju iz republiškega proračuna, čeprav bo to trd oreh. Opozarjam, da bo na evropskem tržišču prišlo do izločanja tistih naših farm, ki bodo še naprej ločevale ekologijo od ekonomije z vsemi posledicami.«

Dr. Busar: »Božja sreča, da imate pod sabo toplo vodo; ni sicer kot v Toscani, kjer je njena temperatura okrog 200 stopinj Celzija in je postavljenih več geotermalnih elektrarn, je pa dovolj izdatna in topla za izkoriščanje. Ni ostanek Panonskega morja, ampak se napaja iz padavin. Osebno se bom zavzel za projekt celostnega izkoriščanja geotermalne energije v vaši regiji.«

Jamnikar: »Tačas se najbolj ukvarjamo s spremembo zakonodaje oz. pripravo t.i. krovnega zakona o varstvu okolja. Imamo krovni ekološki program in programe na lokalnih ravneh, pridobiti pa moramo še več strokovnjakov. Pripravljenost za sodelovanje pri reševanju ekoloških problemov je velika, čeprav so onesnaževalci v ekonomskih kleščah.« Gostitelji so goste seznanili z nekaterimi drugimi projekti, dr. Šeško pa je obljubil pomoč, zabeljeno s šalo o operaciji mandljnov pred 18 leti v soboški bolnišnici. »Ni preveč bolelo in upam, da tudi ekološke operacije pri vas ne bodo preboleče,« smo razumeli podpredsednika slovenske vlade za okolje in regionalni razvoj.

B. Žunec

Brezposelnost terja strnitev sil

Skupna seja Zveze svobodnih sindikatov, Konfederacije sindikatov Neodvisnosti in soboških socialistov opozorila na žgoč problem — Pobudi skupščini občine in izvršnemu svetu za ukrepanje

Da ostajajo med vodstvi občinskih organizacij Zveze svobodnih sindikatov, Konfederacijo sindikatov Neodvisnosti in Socialistično stranko v Murski Soboti tudi možnosti medsebojnega sodelovanja ob skupnih problemih je jasno potrdila seja, ki so jo sklicali na pobudo socialistov. To se je pokazalo že pri seznanitvi s programskimi usmeritvami obeh sindikatov in socialistične stranke, saj nikjer ne ločujejo sociale od bistvenih gospodarskih vprašanj. Pri tem je izhodišče socialistov, da v prihodnje ne bi smela priti na oblast vlada, ki ne bi imela natančno izdelanega socialnega programa. Po njihovem mnenju so ravno socialne pravice del splošnih človekovih pravic, ki ob problemih naraščanja brezposelnosti v soboški občini — na začetku letošnjega leta se je ta številka povzpela že na 2147 — dobivajo toliko večjo veljavo.

Kot so ugotovili v razpravi, je to dovolj velik znak za alarm, ko je treba strniti vse sile za iskanje najboljših poti iz slepe ulice. In če se odgovorni v družbi premalo odzivajo na te pereče probleme, ki izhajajo iz številnih stečajev podjetij, je bilo med drugim rečeno, pomeni takšna mlačnost, kot se je slikovito izrazil eden od razpravljalcev, tlakovanje poti v »pekel socialnega ognja«, iz katerega ni vrnitve. Ravno sindikati pa se borijo za socilano in materialno varnost delavcev, za njihovo boljše življenje, odpiranje novih delovnih mest in varovanje tistih, ki so ob stečaju podjetij ostali brez dela. Ustrezno mesto med delavci pa si šele morajo priboriti sindikati kot tudi stranke, ki lahko njihove interese prenesejo v občinski parlament.

Zato je bilo na skupni seji občinskih vodstev Zveze svobodnih sindikatov, konfederacije sindikatov Neodvisnosti in Socialistične stranke v Murski Soboti dogovorjeno, da skupščini občine in izvršnemu svetu dajo pobudo, po kateri naj bi se čimprej lotili hude problematike brezposelnosti. Zaradi nje v soboški občini namreč že bijejo plat zvona, medtem ko so iz podjetij neupravičeno izrinili socialne programe in odgovornost za njihovo izvajanje dobesedno prenesli na občino. V takih razmerah ji bo prav, če se povsod najprej obrnejo k sebi in razčistijo zadeve, šele nato pa bo čas tudi za t. i. visoko filozofijo, v katero se zaradi lastne nemoči zatekajo v marsikaterem kolektivu.

Milan Jerše

Prenovitelji in liberalni demokrati

V torek, 12. februarja, ob 10. bo za zaprtimi vrati Galerije Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti medstrankarsko srečanje slovenske Stranke demokratične prenove in Liberalno demokratske stranke Slovenije. Pogovor bosta vodila predsednika dr. Ciril Ribičič in Jožef Školč.

Ob 13. pa bo v istih prostorih še uradna novinarska konferenca, na kateri bodo širšo javnost seznanili z rezultati pogovorov, odgovarjali pa bodo tudi na druga vprašanja, povezana z aktualnim političnim dogajanjem.

M. J.

DOBAVA
Trgovsko podjetje
SILVA IN ŠTEFAN BANKO
NEMČAVCI

Sporočamo, da smo začeli prodajati avtomobile

ŠKODA FAVORIT

za dinarje!
Servis in rezervni deli v Sloveniji zagotovljeni.
PRODAJAMO TUDI DRUGE UVOŽENE AVTOMOBILE RAZLIČNIH ZNAMK!

Štefan Smej

Kraj smrti

Jože Šabjan je umrl v sredo pod jelšami ob potoku Črncu. In čudno naključje je, da mi je nekdo, ki na sam dan Jožetove smrti še ni vedel za njegov odhod tja onkraj — kakor tega tudi sam nisem vedel — rekel, češ kako lep dan je danes, ves sveži in zimski.

V zadnjih letih se ob takšnih izjavah vedno spomnim prizora iz nekega filma. Morebiti tista scene iz filma, ki mi je prav živo pred očmi (medtem ko se naslova filma ne spominjam več), niti ni tako dobra, pripoveduje pa o umiranju in lepih dneh.

Refren, s katerim pogosto odgovarjam na ugotovitev, da je dan lep, je po eni strani nekakšen poskus ironiziranja nemoči človeka, ki je soočen z lepoto dneva — kajti dan pa je tako lep, da bi človek kar umrl! Po drugi strani je to izraz platonizma in iz nezavednega izvirajoče pripravljanje na smrt. Pa tudi odgovor na nenehno bližino smrti.

Prizor v filmu je naslednji: Star Indijanec spozna, da je prišel čas, ko bo moral umreti, zato reče: Danes je čudovit dan za umiranje. Nato odide iz naselja svojega ljudstva in se uleže na zemljo, da bi počakla smrt.

Pod vtisom te sprijaznjenosti s časom odhoda — pa četudi je ta sprijaznjenost samo filmska — zato takrat, ko kdo sporoči, da je danes lep dan, pogosto ponovim Indijančeve besede in pravim, da je mogoče res lep dan za smrt.

V sredo sem spet enkrat rekel, da je dan za umiranje, ko je nekdo izjavil, da je dan lep.

Jože Šabjan je umrl. Zaradi bližine je nemogoče govoriti o lepoti dneva njegove smrti. Čas nam tega ne dopušča.

In ko sem zvedel za kraj njegove smrti, sem iskal knjigo o drevesih, ker sem hotel prebrati kaj o jelšah.

Za stare Slovane je duh prednikov prebival naprej v drevesih. V tem seveda ni nič nerazumnega in nič lažnega.

Vsi umrli na atomaren način živijo naprej in tudi mi bomo živeli naprej. Zrak, ki gre skozi naša pljuča, tvarine, ki nas sestavljajo, vse to se meša in premenjava. Zato to ni neko posebno znanje o smrti. Človek pa, ki umira pod jelšami . . .

Glejte, so trenutki, ki jim pravimo eksistencialni. To so trenutki, ki niso ponovljivi, kakor je na neki način ponovljiva snov, ki nas sestavlja. Snov smo enkrat mi, ta ali oni človek, to ali tisto drevo, snov se ponavlja, ena in ista snov je zdaj to in drugič spet drugo.

So pa trenutki velikih stisk ali velikih radosti, velike tesnobe, obupa, neznanske osamljenosti, to so trenutki, ko spoznavamo z veliko močjo, ko je naš duh posebno fin in prodira globoko. Po nekih pričevanjih sodimo, da je smrt tem stanjem podobno stanje. V smrtnem trenutku zremo globje.

Človek, ki umira pod jelšami, ve o njih več, kakor je mogoče prebrati v katerikoli knjigi. Tak človek je vstopil v območje duha svojih prednikov. V tem je zadnja in največja Jožetova prednost pred vsemi nami, ki smo ostali in smo se z njim kdaj pogovarjali o eksistencialnih rečeh.

Pa vendar — kraj smrti ni noben kraj, kajti kraja smrti svojega bližnjega ne moreš spoznati, pri tem ti ne pomore nobena knjiga. Svojega kraja smrti pa še ne poznamo. Kraji smrti so navsezadnje tudi vsi. Nekateri so pod jelšami, ki rastejo ob potoku Črncu.

(Ne)kultura v politiki

UDARI, ZAŠIJ, RAZKRINKAJ!

Vsaka organizirana družba ima svoja pravila vedenja. V današnjem, izredno živahnem utripu življenja često pozabljamo na nekatere osnovne principe lepega vedenja in se ne zavedamo dovolj posledic, ki jih njihovo neupoštevanje povzroča. Zato je zelo pomembno, da vemo, kako ravnati v konkretnih razmerah na javnih mestih, na poti, v službi ipd. Pri tem velja splošno priporočilo: vsakdo zasluži vaše spoštovanje, do vsakega se morate vesti vljudno in kulturno. In ta bo tudi znal ceniti to vašo dobro lastnost. To pa morajo spoštovati tudi politiki, če ne želijo, da izgubijo svoj dober glas.

KAKŠNE NAJ BODO KOLESNICE POLITIKE

Tudi v dneh, ko se na različnih koncih sveta grozljivo zaostrujejo politična razhajanja in so se že začeli oboroženi spopadi, se postavlja vprašanje, ki še posebno zadeva misel o kulturnem obnašanju ter problem njene mere in nezmernosti. Pri tem mislim na dejstvo, da smo sodobniki iz dneva v dan priče vedno bolj nenadzorovanim tokovom, ki ne ustrezajo ničemur več. Na vseh področjih se namreč razcveta popolno brezobzirje in pretiravanje, ki ne vodi nikamor. Zdi se, kot da je izginilo iz naše predstave skrivno pravilo, ki je doslej omejevalo obzorje lepega obnašanja. Žal je izjemno stopnjevanje zajelo tudi politiko in povzročilo pravcato eksplozijo političnega obračunavanja zlepa in zgrda.

Ob takšni eksploziji neželenih pojavov v politiki se seveda takoj postavlja vprašanje, kako stvarem vrniti mero oziroma kako ukrepati, da bi se navsezadnje vendarle uravnotežili pojavi, ki nas odvračajo od politike? Morda boste v isti sapi pripomnili, da je to vprašanje sicer naivno v smislu, ker predpostavlja, da vendar obstaja neko merilo ali referenčni »realni« okvir, glede na katerega naj bi potekal razvoj kulture v politiki. Čeprav danes vemo, da so takšna pravila zapadla agoniji, ne bo odveč, če tukaj vendarle pomislimo na možnosti kljubovanja in upiranja. Prva možnost se nanaša na to, da tem bujnim pojavom zaigraš njihovo lastno melodijo, jo stopnjuješ do te mere, da zaostriš v pretirana zapadla razmerja in potem čakaš na njihovo sesutje. Druga različica pa je običajnejša in bližja dosedanjim izkušnjam, ko se sproti zoperstavljaš negativnim pojavom.

Čeprav kultura v politiki — metaforično rečeno — investira neizmerno in neskončno, sploh ni nujno, da se tako modno razsipa čez vse robove in izgublja prvobitno barvo v neizmernih kopičenjih, v čisti kvantiteti. Gre vsekakor za zelo zanimiva vprašanja ohranjanja tradicionalnih meril obnašanja v politiki, ob katerih tudi danes ne bi smeli ostati preveč hladni. K alternativnemu premisleku nas gotovo navajajo zdajšnje populistične ohlapnosti, cenenosti in drugi pojavi, povezani z nezmernostjo. Zoper modna sesipanja skušajmo zato misliti, delati in živeti bolj odgovorno do svoje bližnje in daljne okolice. Ob citiranju vsevprek bi danes gotovo dobro deli nekdanji citati visokih meril obnašanja v politiki.

ODGRNJENA TANČICA SKRIVNOSTI

Če s politiko v širšem smislu pojmujemo vsako družbeno dejavnost, s katero se ureja temeljni položaj človeka in družbenih skupin v posamezni družbi in v mednarodnih razsežnostih, kulturo pa kot celoto materialnih in nematerialnih stvaritev človeške družbe (od tehnologije do znanosti, ideologije, religije), se lahko upravičeno vprašamo, ali je vse naše izražanje na kulturni ravni in ustrezno človeškemu dostojanstvu. Kot je ugotovil znani politični teoretik Dieter Oberndorfer, naj bi bilo politično delovanje vselej povezano z vprašanjem o pravici in o dobrem, zato se takšno razmišljanje ne more izmakniti vprašanju po zadnjih ciljih in normah politike. Ker pa je najvišji in najodločnejši cilj politike ustvarjalno oblikovanje in ohranjevanje politično-socialnega reda, ki omogoča »dobro krepostno življenje«, vodi to vprašanje neposredno k dobremu redu, ki bi bil primeren moralno-duhovni naravi človeka. Vemo pa, da moralne norme nenehno prihajajo iz družbe in določenih družbenih plasti, ki jih ščiti predvsem javno mnenje. Ob tem je tudi jasno, da javnega mnenja ne smemo povsod vzeti kot nekaj homogenega in enotnega.

Resda se s kulturo danes večkrat radi ponašamo in hvalimo, a resnično malo je imamo. Zakaj vpletamo v našo prelepo domačo govorico toliko prostaških besed in najbolj grdih tujih kletvic in psovk? Da ne bo nesporazuma in pomote, saj ne gre pri tem le za stališče dobrega okusa in vere, ampak tudi kulture. Da je tudi pogovorna kultura sestavni del ljudske civilizacije, ni treba posebej dokazovati. Na kako nizko raven kulture nas je pahnila boljševiška revolucija, o tem priča mnogo stvari. Spomnimo se samo uničenja sakralnih objektov — v Murski Soboti so kmalu po vojni podrli židovsko sinagogo, ki bi bila zdaj neprecenljiv zgodovinski in kulturni spomenik — in škofijskih arhivov pa preganjanja oskrbnikov le-teh. Očitno smo (še) zelo zaznamovani z »balkansko kulturo«, posebno še iz časa vladavine, ko so bile razpuščene in prepovedane vsakršne kulturne ustanovitve kot ideološko oporečne. Ob uveljavljanju parole »znajdi se«, ki je znižala raven obče kulture, tako naroda kot posameznika, je bilo poštenosti čedalje manj. Tudi v politiki! Kraja dobrega imena je namreč tudi učinek ali produkt balkanske in nekdanje boljševiške »kulture«.

Dostojnost nad vsem

O kulturi v politiki smo zabeležili tudi mnenja samih akterjev. V imenu vladajoče koalicije Demosa pravi dr. Štefan Vučak naslednje:

»Če nekdo takoj, ko odpre usta, začne groziti, to ne pelje v demokracijo. Kvečjemu lahko pripelje k še večjemu razkolu v politiki. Povsod se moramo zavzemati za kulturni dialog. Z nizkimi udarci in prepiri ne moremo priti nikamor.«

Značilno je tudi mnenje predsednice poslanskega kluba Demosa Brigite Bavčar:

»Pamet v glavo, ne pa, da si medsebojno grozimo. Pogovarjajmo se pametno in ne mečimo ljudem polen pod noge. Po vseh demagoških govorih si tega ne privoščimo več, sicer so nam dnevi šteti.

Zato je treba bolj uporabljati zdrav razum.«

Prenovitelj Miran Žilavec pa poudarja: »Moramo izhajati iz ugotovitve, da politične kulture manjka že v delegatskih klopeh, bodisi na občinski ali republiški ravni.

Začne se že z opravičevanjem za odsotnost s seje.

Kdor tega ne stori, mu je prekleto vseeno, kaj se tam dogaja. Zelo pomemben pa je tudi dialog, saj moramo prisluhniti drugim, predvsem seveda argumentiranim razpravam, ne pa demagoškim frazam.«

ZAKULISNIH IGRIC NE MANJKA

In prišla je pomlad 1990, ko je kar nekaj kulturnikov prišlo med voditelje. Takrat smo pomislili, da je zdaj naš trenutek, ko bo zacvetela res vsa demokratična kultura . . . Boš vraga! Zdaj ni čas za kulturo, smo marsikje slišali. V takih razmerah bi staro vlado gotovo razčetverili, novo pa poskušamo lepo razumeti. Vseeno pa je odlično, da je nekaj kulturnih ljudi na oblasti in da so na oblasti tudi taki, za katere smo se borili. Tako nam je vsaj lažje . . . Kultura bo sicer crknila, saj je denarja zanjo vedno manj, a nekaj naših bo tam zgoraj že kako preživelo, se tolažimo. Kajti zasolzijo se mi oči, ko vidim nekatere, kako kot slovenski politiki po Evropi puhajo dim iz svojih kulturnih pipic. Izkušnje pa nas itak učijo, da to nikogar posebej ne izuči. Vem: to je bolj žalosten humor. A je slovenski! Etnično in politično čist!

Kaj neki pa se dogaja v pomurski politiki? Tudi tu namreč zakulisnih igric ne manjka. Funkcionarji in celo kandidati za položaje so nedolgo od tega padali kot domine. Odborniki so v začetku uveljavljanja političnega pluralizma hudo zamerili očitke, da v klopeh gledajo le, kako glasujejo politični nasprotniki in mislijo: Če bo roko dvignil on, potem je jaz ne smem! Pa so tako delali še kar naprej. Že v predvolilnem boju so se nekatere stranke spravile na direktorje in uprizorile pravcati lov na »rdeče« direktorje. Tako so mnogi postali žrtve strupene politike. Nekulturno dejanje pa je tudi odstranjevanje raznih slik iz javnih prostorov, brez vednosti lastnika. To se je namreč zgodilo pred enim od zasedanj soboške občinske skupščine v gasilskem domu, kjer so pod pretvezo, da so se tako odločili poslanci vladajoče koalicije, odstranili sliko J. B.-Tita. Kako bi reagirali, če bi vam kaj podobnega storili v vaši hiši, ni treba ugibati. Ali pa so morebiti nekateri pomislili: zdaj smo mi na površju in lahko delamo, kar se nam zahoče. To je gotovo kratkovina politika!

Zares demokratičnih odnosov ni mogoče graditi in dopolnjevati, če ne dopuščamo drugačnega razmišljanja od svojega. Ko to rečemo, seveda mislimo, da je treba tudi pri različnih mnenjih in stališčih izhajati iz splošnega kodeksa pravil in resnice. Resnica je namreč najmočnejše politično orožje. Če bi se oboroževali samo z njo, bi bilo drugače, bilo bi manj »občinskih in pokrajinskih resnic«, in več dialoga, boja mnenj in navsezadnje tudi več pravice do različnih mnenj. Potem bi se lahko vprašali tudi tako: Politična vojna, kaj je to? Tako pa . . .

Kot občan in po delovni dolžnosti kot novinar, ki ga naša sedanjost in seveda tudi prihodnost zelo skrbi, budno spremljam vsa dogajanja v politiki. Roko na srce: čedalje bolj sem razočaran in obupan. Sprašujem se, tako kot mnogi med nami, kam vse to pelje. Moti in boli me, da v skupščini vsi tako suvereno, poklicano in »strokovno« razpravljajo o vsem. Sploh o našem gospodarstvu iz skupščinskih klopi ni kaj dosti slišati. Zdi se, da je tam mesto nastopanja, izpostavljanja, uveljavljanja samega sebe, vaje v takih in drugačnih neslanih nastopih v I. osebi ednine . . . In če ne gre drugače, je treba zavpiti, nastopiti arogantno, zviška, sramotiti . . . Če kdo resnično dela za blaginjo vseh, bo svoje povedal na dostojen način. Če pa hoče z nastopom poudariti sebe in smešiti druge, bo nastopal tako, kot pogosto še vedno nastopajo nekateri poslanci v parlamentu. Z nekoliko resnejšim odnosom do javnosti, inštitucije, s spoštovanjem do volilcev bi lahko v tem prostoru uvedli tudi strožja merila glede oblek, obnašanja, skratka glede bontona, na katerega — vsaj tako se zdi — so za tistimi zidovi pozabili. Kako zaupati delegatom, ki nenehno napadajo, se kregajo in se posmehujejo drugim? Poleg tega pa se »strokovno« podajajo na vsa druga področja, le na tisto, od katerega smo usodno odvisni, ne. Torej, čim prej do novih volitev in čim prej povedati, da naši delegati niso zato tam, da bi »igrali frajerje«, ampak imajo mnogo resnejšo in usodnejšo nalogo. Seveda so tudi tu častne izjeme, da ne bo napačnih sklepov. Nekulturno je, če razprave trajajo predolgo in druge spravljajo v jezo in slabo voljo, kar bi lahko rekli tudi za zapuščanje sej zaradi nezadovoljstva z glasovanjem ali iz kakega drugega razloga. Kam neki bi prišli, če bi to postal splošen pojav?!

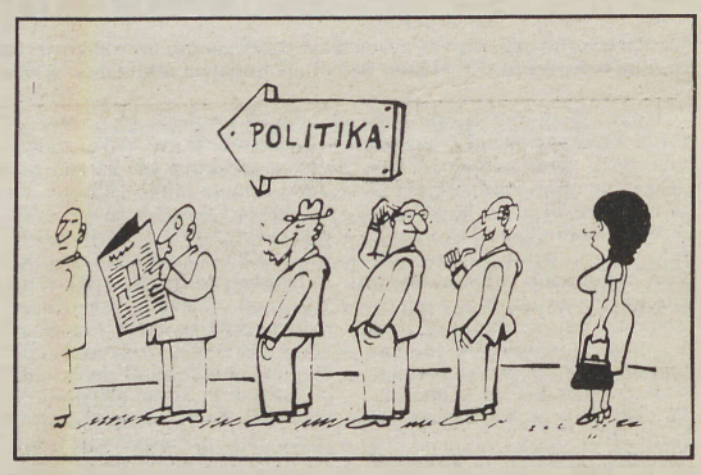

RESNICA — NAJMOČNEJŠE POLITIČNO OROŽJE

Ali so Pomurci sploh lahko kaj boljši kot njihovi politiki?

Kadar je doslej prihajalo do sporov zaradi različnih interesov ali pogledov na življenje, smo se tolažili, da je pomurski narod dober in jugoslovansko orientiran, le politiki iz gole hudobije delajo po svoje in ga zapeljujejo. Priznam, tudi meni ni čisto lahko pri srcu, saj je bilo doslej tako fino vse prevračati na politiko in politike . . . Zdaj pa bomo morali vsaj nekaj časa držati skupaj in si zaupati. Razen v humoreskah, seveda! Upajmo le, da se ne bodo spet razvneli ozki strankarski interesi po že znanem scenariju:

»Če so oni zanj, smo mi proti njemu . . .!« Kaj pa je z obljubami, ki so jih posamezne stranke njihovi politiki na široko sejali pred volitvami? se sprašujejo volilci. Pa čeprav oblastna ideologija skuša vseskozi dokazovati, kako jim kultura samoumevno pripada. Pregovor ne pravi zaman: Daj človeku oblast, pa boš videl, kakšen je.

In jutri? Kar seješ, to boš tudi žel. Zavedati se moramo, da umetnina ni naredila človeka, ampak je človek naredil umetnino, ki jo lahko tudi uniči. Zagotovilo za visoko stopnjo kulture so živi kamni v mozaiku naroda. To pa so zlato seme RESNICE, POŠTENJA, DOBROTE IN MORALE, ki naj pade na preorano njivo človeških src ter obrodi storeten sad KULTURE V POLITIKI — tudi za PRIHODNJE RODOVE.

MILAN JERŠE

Radkersburger Metallwarenfabrik Ges.m.b H. A-8490 Bad Radkersburg, Stadtgrabenstr. 11, tel.: 03476/2274

ZAPOSLIMO:
1.) kovinostrugarja
2.) orodjarja ali strojnega tehnika — pogoj je znanje nemškega jezika
3.) strojne ključavničarje začetnike

LI PLATANA MURSKA SOBOTA,
Lendavska 29

RAZREŽEMO VAM HLODOVINO

premera do 60 cm na različne širine, glede na potrebe (deske, roženice, tramovi, plohi. . .)

- **PO NAROČILU VAM IZDELAMO VSE VRSTE LADIJSKEGA PODA**
- **BRUSIMO VSE VRSTE REZIL OD NOŽEV DO ŽAG**

Na voljo smo vam vsak dan od 6. do 14. ure. Pokličite nas po telefonu 22-320 ali nas obiščite osebno.

Priporočamo se!

SLOVENIJALES — LI PLATANA MURSKA SOBOTA

Davki tako in davki drugače

Območna zbornica za Pomurje je minuli teden sklicala sejo odbora, na kateri so največ pozornosti namenil davčni reformi ter njenemu vplivu na poslovanje v gospodarstvu. Uvodno besedo je pripravil gost iz Gospodarske zbornice Slovenije oziroma iz njene službe za gospodarski sistem in ekonomsko politiko Andrej Šircl.

Nova davčna zakonodaja je podobna evropski, veliko enostavnejša in razumljivejša. Menda je tudi pravičnejša in učinkovitejša. Če smo še pred kratkim plačevali številne prispevke, bomo odslej poznali le 6 davkov, od katerih bodo nekateri zadevali podjetja, večina pa bo prizadela zaposlene oziroma posameznike. Čeprav so potekala prizadevanja pri pripravljanju davčne zakonodaje v smeri razbremenitve gospodarstva, se je zdaj izkazalo, da bo leto v prihodnje za 3,5 odstotka bolj obremenjeno. Plačevali bomo od davkov od dobička, od izplačanih osebnih dohodkov do dohodnin in prispevkov za zdravstveno varstvo. Davčni sistem predvideva precejšnjo centralizacijo, zato so na območni zbornici za Pomurje opozorili na vrsto težav, s katerimi se bomo srečevali v regijah. Naše gospodarstvo bo po novem še bolj obremenjeno od republiškega povprečja. Vedno več stečajev in kratkoročna posojila, vedno več brezposelnih in oddaljenost od centra, pa še slaba infrastruktura in podobno nas pehajo v nevzdržne razmere. Slovenija bo z davki in prispevki zbrala okoli 47 milijard dinarjev, javna poraba pa naj bi znašala 38 odstotkov od družbenega bruto proizvoda. Kazalo bi, da bi slovenska vlada predlagala proračun za letos v absolutnih številkah, saj bi se potem izkazalo, da bi bila poraba večja od zbranega zneska. Po besedah Andreja Šircla pa je v odstotkih izražena vrednost najbolj zanesljiv način.

Javna podjetja, kot so PTT, elektro gospodarstvo ipd., naj spremenijo roke plačil v skladu z drugimi podjetji in naj se ne zanašajo več le na monopolni položaj, ki ga imajo, so menili pomurski gospodarstveniki. Dodali so, da bi morali v različne odbore in komisije imenovati čim več ljudi iz naše pokrajine, da bi imeli večji vpliv za sprejemanje in oblikovanje zakonodaje. Sklenili so, da bodo pripravili podatke o tem, kako nas bo nova zakonodaja prizadela, in s številkami oboroženi poslanci bodo imeli s čim argumentirati svoje trditve o centralizaciji oziroma čedalje večji ogroženosti obrobja.

Nova davčna zakonodaja je torej naravnana tako, da bo zopet vse zgorelo na ramenih delavcev, pa čeprav je še tako blizu evropski. Ko bo Evropi blizu tudi naše življenje, vključno s plačami in standardom, pa bo verjetno funkcionirala tudi nova zakonodaja. Še prej pa bo morala vlada krepko pretresti svoje programe, ki spominjajo na programe želja, in svoje besedne napore uresničiti tudi v dejanjih.

Lidija Kosi

Goričko naj postane socialdemokratska oaza

Med tistimi, ki jih novinarji pogosto omenjajo po za«sedanjih občinskih parlamentov, je **Herman Kisilak**, lastnik zasebne krojaške delavnice v Serdici na Goričkem, poslanec soboške občinske skupščine, kamor ga je predlagala Socialdemokratska stranka. Gotovo k temu medijskemu pojavljanju veliko prispeva pogostost Kisilakovih skupščinskih nastopov. Čeprav nima nobenih omembe vrednih političnih izkušenj, pa je marsikdaj drezni v nekatere aktualne probleme in razvnel razpravo. Pred kratkim pa je postal tudi predsednik krajevnega odbora Socialdemokratske stranke Zahodno Goričko, ki naj bi vnesla v ta del Pomurja več življenja.

— Kako gledate na svojo VLOGO POSLANCA? So bila izpolnjena vaša pričakovanja?

»Moram reči, da se moja pričakovanja niso povsem izpolnila. Menim namreč, da parlamentarna demokracija, o kateri toliko govorimo, še ni zaživela. Predvsem zato, ker se ljudje še vedno preveč spuščajo v podrobnosti, bolj pa se bi morala slišati beseda stroke.«

— In kje vidite največje zavore za uveljavitev poslanskega sistema?

»To je gotovo nekonsistentnost in zavlačevanje z razpravami, ko si opozicija iz taktičnih razlogov skuša pridobiti dragoceni čas. Tako razprave marsikdaj zvodenijo in se posamezne ideje predstavljajo na kompliciran način. Poleg tega pa ne bi smeli podcenjevati poslancev glede na njihov stan in izobrazbo, čeprav so ponovili tisto, kar je pred njimi nekdo že povedal.«

— Veljate za človeka z dobrimi živci. To vam v parlamentu, kjer se pogosto oglašate, verjetno pride zelo prav?

»Svoj nastop v javnosti skušam karseda pretehtati, čeprav me tok razprave včasih tudi zanese. Sicer pa sem v politiki popoln amater in gledam nanjo predvsem kot kristjan. Zato menim, da sem v prvi vrsti odgovoren za izrečeno pred bogom.«

— Katera lastnost pa se vam zdi za delo v parlamentu najbolj koristna?

»Na prvo mesto postavljam sposobnost dialoga in to, da je treba prisluhniti tudi nasprotniku, ki to morda ne bo za večne čase. Tudi od komunistov slišim dobre besede, zato na zadeve v političnem življenju ne gledam črno-belo kot nekateri.«

— Razmišljate o koraku v profesionalno politiko?

»Iskreno rečeno, zaenkrat še ne, razen seveda, če me bo stranka potrebovala na tem mestu.«

— Poznamo vas tudi kot vnetega zagovornika Socialdemokratske stranke. Kaj vas je sploh spodbudilo za sodelovanje ravno v tej stranki?

»Na to je gotovo vplivalo, da sem bil 15 let z družino v Nemčiji, kjer sem delal v tekstilni tovarni, ob zavzemanju za boljše razmere delavcev pa so me pritegnili v Socialdemokratsko stranko, ki se je zavzemala za pravice zaposlenih. V njej sem našel svoj interes, hkrati pa sem spremljal dogajanja tudi pri nas. Prepričal sem se, da se Socialdemokratska stranka povsod zavzema za socialni položaj delavcev, o čemer nam govorijo tudi dobre izkušnje iz razvite Evrope.«

HERMAN KISILAK — Poslanec, ki ga opaziš.

— Bili pa ste tudi pobudnik za ustanovitev krajevnega odbora Socialdemokratske stranke Zahodno Goričko. Menite, da bo s tem lahko bolj zaživel ta del Pomurja, ki je manj razvit?

»Smo na robu države, pa vendar v Evropi. Pristne prijateljske vezi s člani socialdemokratske stranke v sosednji Avstriji, ki nam želijo pomagati na vsakem koraku, nas spodbujajo, da vztrajamo na svoji poti. Pomagali so nam tudi pri ustanovitvi krajevnega odbora Socialdemokratske stranke Zahodno Goričko, lani pa sem se udeležil njihovega kongresa v Jennersdorfu. Želijo, da bi Goričko resnično postalo socialdemokratska oaza, kamor bi hitreje vpregli voz napredka. V ta sklop sodi tudi projekt Goričko, ki ga je že potrdila soboška občinska vlada.«

— Izdelan imate tudi obširen program dela. Katere naloge bodo letos na vrhu seznama?

»V okviru projekta Goričko bo v ospredju ureditev infrastrukture, predvsem cest, telefonije itd. Za letos smo že predlagali, da bi bila v vsej Sloveniji enotna cena za telefonski priključek. O tem sem seznanil odgovorne ljudi. Nenehno zasedene in zastarele telefonske centrale, ko je treba za priklop telefona odšteti že okrog 7 tisoč mark, terjajo čim prejšnjo rešitev tega perečega problema.«

— Koga nameravate vključiti v uresničitev teh dobrih zamisli?

»Vključiti nameravamo vse ljudi dobre volje, ne glede na njihovo strankarsko pripadnost. Gre za vse dobronamerne Goričance, ki so pripravljeni sodelovati. Sicer pa sem tu doma in se vsak dan srečujem z ljudmi, ki me obiskujejo, v pogovoru z njimi pa zaznam marsikateri problem, ki si ga zabeležim in ga posredujem dalje.«

— Kaj še načrtujete v prihodnje?

»Predvsem si bomo prizadevali Goričko spremeniti v ekološko zdravo oazo. Skupaj s sosedi iz Avstrije pa bomo skušali ustanoviti več manjših podjetij, da Goričanci ne bi več toliko odhajali na delo drugam in da bi se, predvsem mladi, vračali v svoj rodni kraj, ki se mora razvijati hitreje kot doslej.«

Milan Jerše

Davki s kozmetičnimi popravki

Minuli teden so javnost razburjale številne novice, najsi bo z vojno ali denarno vsebino. V Jugoslaviji očitno čedalje bolj veljajo ameriška pravila obveščanja, da ljudi najbolj pritegneš s pisanjem o krvi, denarju in ljubezni (ali sovraštvu).

Ce odmislimo vojne (notranje in zunanje), se je v dneh, ki so za nami, govorilo v glavnem o novih davkih. V prihodnje naj bi torej plačevali davke in prispevke po sistemu: kdor ima več, plača več, oziroma manj stroškov imaš, večji davek plačaš. Določitve in odločitve so enostranske in kar kličejo po poneverjanju.

Največje presenečenje pa pomeni vsekakor enotno sprejetje zveznega zakona o prometnem davku. Koliko kritik je bilo prejšnja leta izrečenih in napisanih na račun prezapletenega obračunavanja tistega, kar naj bi pripadalo državi. Novi zakon prinaša dolgo željene sistemske in praktične spremembe; za korak smo bližje evropskim davčnim standardom, to je treba priznati. Na tržišču se bodo prav gotovo spremenile cene številnih izdelkov in storitev. Že takoj na začetku pa mi sili v ospredje vprašanje: le kdaj se bomo tudi s plačami približali evropskim standardom?

Najpomembnejša sistemska novost, ki jo je prinesel novi zakon, je vsekakor, da so odslej glede davčnih obveznosti izenačene družbene in zasebne gospodarske enote. Obdavčene bodo tudi storitvene dejavnosti, po drugi strani pa ukinjeno dvojno obravnavanje trgovin in gostinstva. Kaj pomeni to za gostince, ki so imeli zaradi visokih cen in nizkega standarda ljudi že do sedaj malo prometa, lahko le slutimo?

Davčna osnova je razširjena; z drugimi besedami: davčnih oprostitev bo manj, obdavčeni pa bodo tudi nekateri doslej neobdavčeni izdelki. In največ hude krvi so upravičeno povzročile prav te novosti. Kako ne bi, ko pa so oprostitve odpravljene tudi za osnovne kmetijske pridelke, tisk, publikacije, otroška oblačila in obutev.

Večina teh bo obdavčena minimalno po 3-odstotni stopnji, vseeno pa . . . Novi zakon je hkrati na prav lahek način vključil do sedaj sporen 3-odstotni davek za JLA. Obdavčeni so tudi nekateri izdelki, ki do sedaj iz upravičenih razlogov niso bili, npr. oprema, rabljeni avtomobili, kmetijska mehanizacija, umetna gnojila.

Pričakovana pozitivna sprememba je, da se bo zmanjšalo število davčnih stopenj. Namesto 71 bo v prihodnje le 26, razlike med višinami stopenj pa so se od razpona 4 do 750 odstotkov skrčile na razpon 3 do 50 odstotkov.

In kaj pomenijo te spremembe v praksi? Večina davčnih sprememb bo pri cenah pomenila zgolj kozmetične spremembe. Najbolj bomo to opazili pri kupovanju dnevnega časopisja in zabavne literature, matere pa pri nakupu otroških oblačil in obutve, (to blago se bo podražilo za petino). Pocenili pa se bodo kozmetika, krzno, drago kamenje itd. Še ene novosti ne smemo pozabiti: prvič po vojni so za davčne utaje uvedli ne le denarne, ampak tudi zaporne kazni. Počakati moramo le še na revizorje! Novi sistem prometnega davka ne bi smel povzročiti dodatne inflacije, trdijo strokovnjaki Zveznega sekretariata za finance, kaj trdnega zagotovila pa nismo dobili. Zaenkrat vemo le to, da imajo trgovci ogromno dela (sprememba celotne mase denarja je minimalna), država bo pobrala več kot prej, družine z več otroki pa bodo imele še večje izdatke.

Naj mi kdo razloži logično zvezo med davkom na osebne dohodke (Po katerem so na boljšem družine z otroki) in novim davkom na otroška oblačila in obutev!

Bernarda B. Peček

PORABJE — list ki prihaja

Kocka je padla — Prva številka 14. februarja — Tiskanje v Murski Soboti

Zgodba je pravzaprav že stara. Porabski Slovenci so že vrsto let opozarjali na težave pri informiranju ljudi ob Rabi, saj nikoli niso imeli svojega časopisa. Vrsto let so imeli le Narodne novine oziroma Ljudski list, časopis Demokratične zveze južnih Slovanov, ki je imel tri slovenske strani, toda Slovenci niso bili zadovoljni z vsebino. Tednik je namreč izhajal (in še izhaja) v Budimpešti, zato so bile težave z aktualnostjo. In zaradi tega so Slovenci že nekajkrat mislili, da se osamosvojijo. Pika na i je bilo dejanje uredništva Narodnih novin, ki se je lansko poletje samo odpovedalo slovenskemu delu in potem se je začelo iskanje rešitve.

Najprej so Porabci razmišljali o začasni fotokopirani izdaji, potem pa vendarle dognali, da je potreben pravi list. Tudi ob pomoči matičnega naroda so priprave stekle in zdaj smo že tako daleč, da povemo, da bo prva številka štirinajstdnevnika Porabje izšla predvidoma 14. februarja v nakladi 700 izvodov, tiskala pa jo bo soboška tiskarna Solidarnost.

In vsebina? O tem nam je nekaj več povedala glavna urednica Marjana Sukič: »Časopis mora biti predvsem dovolj zanimiv, poln informacij, seveda pa mora biti največ besed namenjenih življenju ljudi ob Rabi, saj v primeru, če bomo pisali le o politiki, ljudje tega ne bodo brali. Eno stran smo namenili tudi mladi generaciji, predvsem pa jo bomo zapolnili s pisanjem osnovnošolske in srednješolske mladine. Na ta način bomo lažje prodrli tudi med starejše bralce, med njihove starše, ki bodo prav gotovo z veseljem prebrali tisto, kar bodo napisali otroci. Najti moramo tudi ravnotežje med knjižnim jezikom in narečjem, saj ne smemo iti le v to, da bo vse v knjižni slovenščini ali pa, nasprotno, le v narečju. Zavedamo pa se, da bomo starejšo in srednjo generacijo, ki nista imeli slovenskega pouka, pridobili s pisanjem v porabskem narečju. Nekaj pomembnejših člankov bomo poskušali prevesti v madžarščino, saj želimo, da bi tudi Madžari, ki žive z nami in ob nas, vedeli, o čem pišemo in kaj se dogaja.«

Do 14. februarja bo potrebno še marsikaj postoriti. Slovenska vlada bo podpisala tudi pogodbo s tiskarno, saj bo tiskanje lista plačevala Slovenija, tako se je dogovorov v Murski Soboti pred dnevi udeležil tudi minister za Slovence po svetu in narodnosti v Sloveniji dr. Janez Dular, ki je Porabcem poleg časopisa obljubil tudi druge oblike pomoči, ki sta jih slovensko predsedstvo in vlada že potrdila ozjroma sprejela program, ki ga bo treba le uresničevati. Poleg skrbi za odprtje mejnega prehoda Martinje—Gornji Senik je v ospredju tudi pomoč Zvezi Slovencev na Madžarskem, gre pa tako za pisalni stroj s slovenskimi črkami kot prepotreben avtomobil. Seveda bomo o vsem tem še pisali.

Silva Eöry

Prevrat v Zdravilišču Moravske Toplice

Bolj beda kot blišč Ajdinih štirih zvezdic

Najprej so nas hoteli dati na čevelj, potem pa odstavili predsednika delavskega sveta Ivana Ajleca in zamenjali direktorja Evgena Kisilaka, za popotnico pa smo dobili pouk od slednjega, naj ne poročamo izza šanka — Ob prebrani pisni anonimki, češ da je v moravskem zdravilišču na delu pravcata mafija, ki si vsevprek prilašča šunke, viski in podobne dobrote, smo slišali, da kjer je dim, je ponavadi tudi ogenj — Blišč in beda drugega mesta med 15 slovenskimi zdravilišči.

Zadnje dni je v 356-članski moravski firmi Zdravilišče Moravske Toplice hudirjevo napeto. Na enega od prevratnih dogodkov — sejo delavskega sveta pred tednom dni, kjer naj bi izrekli nezaupnico z zahtevo po odstopu predsedniku delavskega sveta in odstavili direktorja — smo se povabili kar sami. In čeprav so nas hoteli na suho odpraviti iz sestankarske sobane hotela Ajda s štirimi zvezdicami, se nismo dali. Bilo je podobno kot pred zalivsko vojno. Za javnost dela in odprtost seje se je potegnila pravnica g. Marjetka Škerget-Logar in prebrala dopis, ki ga je podpisalo sedem članov delavskega sveta — od 12 — z zahtevo, da predsednik delavskega sveta Ivan Ajlec odstopi. Razlog: zloraba pooblastil (prestavljanje sej, zanikanje dogovorov, samovolja) v postopku izbora novega direktorja podjetja. Po glasovanju so predsednikovanje zaupali njegovemu namestniku Stanku Zrinskemu. Navzoči so bili še kandidati za novega direktorja: ob dotedanjem vršilcu dolžnosti direktorja Kisilaku še Dušan Bencik (s SDK-ja v Murski Soboti), mag. Jože Lainščak in direktorjev pomočnik Franc Peterka ter sindikalni zaupniki. Večurno sejanje se je moglo začeti!

Kakšna pa so sicer suhoparna dejstva kot kisli sadeži z drevesa spoznanja? Takole je: tri četrtine premoženja Zdravilišča Moravske Toplice (ZMT) temeljijo na posojilih, od prvega januarja imajo blokiran žiroračun pri Ljubljanski banki, od plač za lanski november dolgujejo za 2,6 milijona dinarjev, obveznosti so večje od terjatev, stroški celotne naložbe v hotel Ajda znašajo 26,5 milijona nemških mark in še vedno je povsem odprta ločitvena pravda, torej delitev premoženja z Radensko, iz katere so se lani izločili. V.d. direktorja Kisilak je hotel ublažiti plaz bremen, ki pač dopuščajo sklep, da poslovodstvo ni sposobno ali vsaj ne zmore obvladovati nastalih razmer. Dejal je, da umika kandidaturo, in se hkrati skliceval na 80-odstotno zasedenost hotela Ajda do 20. tega meseca, na 86-odstotno zapolnjenost hotela Termal, na 91-odstotno prodanost zmogljivosti turističnega naselja, na to, da je že rezerviranih za 70 tisoč prenočitev . . . No, potem pa je prišla zalivska vojna in zdesetkala število tujih gostov. Pa seveda vpliv naših notranjih političnih in gospdoarskih razmer . . . Razlagal je še o famoznem FNP-ju (to je republiški sklad za t. i. manj razvite na Slovenskem), češ da bi moralo že zdavnaj nekaj — kar okrog 15 milijonov dinarjev! — kapniti iz republiške blagajne, o dogovorih z dansko-norveško korporacijo za ustanovitev mešane firme z deležem med štirimi in šestimi milijoni nemških mark, o tem, da je ves čas na zvezi s soboško občinsko vlado. Končno naj bi bile za lanski finančni izpad krive tečajne razlike.

Dobršen del seje so zbrani namenili skrhanim medčloveškim, medosebnim odnosom, intrigam, naklepanjem, pritiskom. Celo eno od pisnih anonimk so prebrali — od marca lani so prišle v ZMT tri pisne in ena telefonska anonimka! —, po kateri naj bi bila na delu pravcata mafija, ki da vsevprek odvaža iz firme šunke, viski in podobne dobrote. Soboška UNZ bo očitno imela polne roke dela in je že o marsičem seznanjena. Malone prave diverzije se dogajajo s toplo bazensko vodo iz štirih vrtin, na čemer naj bi gradili imidž Moravskih Toplic, kar je stalen predmet pritožb gostov in osebja. Predstavljajte si, če vam kar tako zvišajo temperaturo vode na 42 stopinj Celzija, kakšno je počutje! Da o vladavini vsakršnih šefov in vodij, pomanjkljivi sistemizaciji, kilavi organizaciji in sorodnem ne razglabljamo.

V igri za direktorski stolček je po večurni, zakajeni razpravi ostal samo še Dušan Bencik. Po opravljenem javnem glasovanju je bil izid: osem glasov ZA, eden PROTI, trije vzdržani. Bencik je ponudil izhodišča lastnega programa z zagovorom sposobnosti, strokovnosti, razvoja, Kisilak pa je vnovič gladil, češ kaj zganjate tak halo iz podatka, da je okrog 90 delavcev tačas doma; to niso prisilni dopusti ali odpusti, ampak racionalno poslovanje. Za vsak primer nas je še poučil: nikarte širiti informacij o nas izza šankov. Raje nam pomagajte! Prav, smo si rekli, pa ne bomo, in zato naj anonimno opravljena anketa med zaposlenimi ZMT o tem, koga bi radi v poslovodstvu, še naprej ostane anonimna. Mi pa smo vseeno šli za šank — s tistimi, ki so prevrat opravili, in drugimi.

Branko Žunec

REKLI SO . . .

»Na Goričkem izgublja kmečka stranka veliko članstva, ki se ne strinja s sedanjim vodenjem in agresivnim nastopanjem nekaterih vodstvenih ljudi. Ker gre za razbijaštvo in politično nesprejemljive zadeve, se s tem ne morem strinjati.«

Aleksander Ružič, poslanec Skupščine občine Murska Sobota

»Doživela sem osebni šok, ko smo si predstavniki Zelenih ogledali svoje bodoče prostore. V njih je sicer bila simbolična zelena preproga, toda velikost sobe v primerjavi s tisto, kjer so prenovitelji in imajo fotelje in oblazinjeno pohištvo, je bila spričo znanih rezultatov na volitvah osupljiva. Opozicijske stranke so še vedno v boljših prostorih!«

Brigita Bavčar, predsednica poslanskega kluba Demosa v Murski Soboti

»Ne strinjam se s tistimi, ki republiško in občinsko vlado, ki ima neprimerno manj pooblastil, mečejo v isti koš. Moramo se osredotočiti na pereč problem nezaposlenosti in druge aktualne zadeve, zato je prav, da se znotraj koordinacijskega odbora Demosa vidijo specifičnosti strank.«

Drago Šiftar, član občinske vlade v Murski Soboti

»Ena stranka naj se ne vmešava v delovanje druge stranke. Zato zastopajmo stališče Demosa kot povezovalnega dejavnika. Demosova vlada sicer res ni naredila veliko, toda tudi novinarji naj si ne domišljajo, da imajo vedno prav.«

Jože Tivadar, član vodstva soboške Kmečke zveze—Ljudske stranke

Pripravil: Milan Jerše

Čeprav je imel sistem srednjega usmerjenega izobraževanja, ki je bil uveden pred 10 leti, nekatere pozitivne prvine, je prinesel več škode kot koristi. Še najbolj zato, ker je skoraj zbrisal razlike med poklicnimi, strokovnimi in splošnimi šolami. Bilo je sicer zamišljeno, da se bodo učenci na veliko preusmerjali iz šole na šolo oziroma iz manj zahtevnega v zahtevnejši program in obratno. Toda v praksi so bile to bolj izjeme kot pravilo. Naposled kaže, da bo bistveno drugače.

Prva faza sprememb je bila pravzaprav že opravljena s tem šolskim letom, ko so nekdanje gimnazije — v usmerjenem izobraževanju družboslovno-jezikovne, naravoslovno-matematične, pedagoške, kulturne in računalniške usmeritve — spet dobile naziv in tudi vsebinske okvire gimnazije. V tem primeru gre seveda za splošne šole. Naslednji korak pri spreminjanju pa bo storjen v novem šolskem letu, ko se bo strokovno srednje šolstvo nekako

Dol z usmerjenim izobraževanjem!

ločilo na 2- in 3-letne poklicne šole ter na 4-letne tehnične šole. Sedaj je ta meja precej zabrisana, še zlasti v prvih letnikih. Tako lahko pričakujemo, da bodo spet oživeli tudi razni obrtniški poklici, ki jim je usmerjeno izobraževanje prineslo velik udarec. Seveda pa ne bi smeli preveč razmišljati o vračanju starega vajenskega sistema, temveč najti boljše rešitve. Dober zgled je obrtna šola za avtomehanike v Mariboru. Zato je nujno, da bodo morale imeti poklicne šole lastne delavnice za praktični pouk, kajti to, da smo praktično usposabljanje skoraj popolnoma prenesli v podjetja, se ni obneslo. Razlogov je vsekakor več, eden od poglavitnih pa je tudi ta, da ne more biti vsak mojster tudi dober pedagog. Praktični pouk pa seveda ne more biti tudi v vsaki »drvarnici«.

V srednje šole se bo vrnila tudi matura. Opravljali jo bodo seveda le tisti dijaki, ki se bodo odločili za gimnazije in 4-letne strokovne šole, potem pa še za nadaljevanje šolanja na višjih in visokih šolah. Drugi bodo imeli le zaključni izpit, ki bo dosti lažja oblika preverjanja znanja ob koncu usposabljanja v tej ali oni srednji šoli. Čeprav še ni dokončno odločeno, vse kaže, da bo potrebno opravljati maturo iz 5 predmetov, od tega bodo za vse obvezni slovenščina, matematika in tuji jezik, 2 predmeta pa si bodo lahko dijaki izbirali. Njihovo znanje bosta ›merila‹ dva ocenjevalca — eden iz šole in eden zunanji. Med zunanjimi sodelavci bodo skušali pritegniti tudi univerzitetne profesorje in ugledne kulturne delavce. Upajmo, da bo res tako, kajti sicer obstaja nevarnost starih grehov, ko so bili dijaki izpostavljeni pristranskemu ocenjevanju.

Snovalci in predlagatelji sprememb in novosti poudarjajo, da gre za odpravljanje napak in takšne rešitve, kot jih poznajo v razviti Evropi. Da bi le bilo tako! Raznih reform in poskusov je bilo namreč že dovolj.

Jože Graj

AFRODITA — ženitna posredovalnica iz Kranja **lokrat posebej vabi vse samske, preprosta, kmečka in brezposelna dekleta in ženske, ki si želijo partnerja in toplega doma** Tel. (064) 34-258 od 8 do 14 ure ob četrtkih in petkih od 14 do 18 ure

POGOVOR Z BOGOM ROGINO O OBRTNIŠTVU IN ZASEBNEM PODJETNIŠTVU PRAVILOMA LE REDNA OBRT

PRAVILOMA LE REDNA OBRT

Možnost popoldanske obrti naj opredelijo panožni zakoni ● Težnja po sodelovanju z bazo ● Rajši obrtnik kot podjetnik

Bogo Rogina je 44-letni pravnik iz Maribora, sicer pa zasebni podjetnik. Na prvih večstrankarskih volitvah so ga izvolili za poslanca zbora združenega dela skupščine Republike Slovenije. Tam pa so ga izbrali za podpredsednika in mu naložili še vodenje odbora za podjetništvo in obrt, ki deluje pri tem zboru. Sodeluje še v drugih skupščinskih telesih in komisijah. Z njim smo se pogovarjali o obrtništvu in ustanavljanju zasebnih podjetij, saj je to področje, kjer se sogovornik najbolj razdaja.

Obrtniki in tisti, ki bi to radi postali, so, vsaj zdi se tako, zadovoljni s sedanjim obrtnim zakonom, saj dovoljuje opravljati fizičnim osebam vse, kar ni izrecno prepovedano. Zakaj torej pobude za nov zakon?

Sedanji obrtni zakon je nedvomno konceptualno zastarel, poleg tega pa nove razmere narekujejo nov, sodobnejši zakon, ki bo ustvaril razmere za moderno zasnovo zasebnolastniškega gospodarstva za obdobje Evrope 92.

Obrtniki in podjetniki se pogosto oglašate v skupščinskih klopeh. Človek ima občutek, da celo preveč izstopate. Zdi se tudi, da se močno zavzemate, da konkurenca zunaj redne obrti naj ne bi bilo. Nasproti temu so svobodnjaški predlogi »mladinske stranke«. Tudi mojstrske izpite skušate menda znova uvesti?

Od vsega skupaj 240 skupščinskih poslancev nas je le 11 »obrtniških«, zato ni mogoče trditi, da je v skupščini obrtniški lobi (močna interesna skupnost, op. pisca). Res pa je, da so obrtniške razprave dokaj jasne, zadevajo aktualno problematiko, in dajejo morda zaradi nekompromisnega podajanja komu misliti, da gre za lobijevstvo. Kar zadeva izobraževanje za potrebe obrti, naj samo ponovim to, kar ugotavljajo mnogi: sedanji sistem izobraževanja ne daje dobrih pomočnikov za delo v obrti, razen tistih, ki so nadpovprečno nadarjeni. Torej so nujne spremembe v izobraževanju. Zastran mojstrskih izpitov pa menim, da v težnji, da bi jih na novo uvedli, ne vidim nič slabega, saj lahko le dober mojster zagotovi kakovostno delo v svoji stroki.

Zakaj ste redni obrtniki proti popoldanski obrti? Ste proti vsem dejavnostim ali pa le proti nekaterim?

Osebno sem proti uzakonitvi inštituta popoldanska obrt. **Popoldanska obrt naj bo izjema in ne pravilo.** Panožni zakoni naj opredelijo, kje je popoldanska dejavnost res potrebna. Proizvodne dejavnosti pa **morajo** nedvomno biti v okviru rednih obrtnih dovoljenj, vendar pa mora zakonodaja omogočati ustrezne možnosti in olajšave za začetek poslovanja.

Bogo Rogina, podpredsednik zbora združenega dela skupščine Republike Slovenije in vodja odbora za podjetništvo in obrt.

Obrtniki ugotavljajo, da davki niso pretirano visoki, pač pa prispevki. Vse dajatve naj bi bile višje, kot jih plačujejo podjetja. Ste uspeli s predlogi za znižanje?

Delno smo uspeli. Zakonodaja se pospešeno spreminja. Ugotavljam pa, da nam poslancem pogosto manjkajo strokovne podlage za bitko. Ker jih iz baze, od koder naj bi predvsem prihajale, ni, smo često prisiljeni iti v kompromise. Tačas so regijski posveti o obrtništvu, žal pa ugotavljam, da organizatorji ne čutijo potrebe po sodelovanju svojega obrtniškega poslanca.

Katero problematiko ste pravzaprav doslej obravnavali v odboru za obrt in podjetništvo. Katere novosti so že objavljene ali pa bodo kmalu?

V odboru za podjetništvo in obrt smo na moj predlog pripravili in izpeljali postopek za oprostitev plačila republiškega prometnega davka, aktivno pa smo delali za oprostitev zveznega prometnega davka. Sicer pa v odboru obravnavamo vse zakone, ki tako ali drugače zadevajo obrt; pripravljamo pripombe in dopolnitve teh zakonov. Člani odbora smo zelo dejavni pri pripravi zakona o zasebnem delu, potem pri »paketu« davčne zakonodaje, zakonu o preoblikovanju POZD-ov in seveda pri novem obrtnem zakonu. V odboru smo prav tako izpeljali razpravo o novi ustavi Republike Slovenije. Aktivno bomo tudi sodelovali pri obravnavi nove zakonodaje za slovensko bančništvo, posojilno-denarni in davčni sistem.

Tudi v Pomurju je v sodni register vpisanih veliko zasebnih podjetij, tako imenovanih družb z omejeno odgovornostjo (d. o. o.). Kakšno je vaše mnenje o morebitnih prednostih d. o. o. pred obrtjo oziroma narobe?

Obrt ima prednost pred podjetjem zato, ker je poslovanje na podlagi obrtnega dovoljenja enostavnejše, obrtnik osebno razpolaga z denarjem, lažje se prilagaja in je, po mojem mnenju, lahko učinkovitejši.

Bi povedali še kaj, o čemer vas nisem vprašal?

Želim si boljšega sodelovanja z obrtniki, ki jih zastopam, da bi tako **skupaj** ustvarili čimboljšo zakonodajo za obrt. Vsem obrtnim združenjem namreč pošiljamo gradiva, ki zadevajo obrt, zato se lahko aktivno vključijo v delo skupščine prek svojih poslancev. Tako bi morda le dosegli večji razvoj obrtništva in zasebnega podjetništva v Sloveniji.

Š. Sobočan

Kdor plača, bo pil!

Tudi v Radenski so spoznali, da prijateljska beseda, dolgoletno poznanstvo in obljube ne bodo napolnile blagajne. Lani so še nasedali, letos pa se držijo pravil: kdor plača, bo pil! To pomeni, da bo tisti, ki bo sposoben pravočasno plačati naročeno količino mineralne vode ali brezalkoholnih pijač, le-to tudi prejel.

Po reorganizaciji enega največjih sistemov v Pomurju je uradni naziv nekdanjega tozda Mineralna voda nekoliko drugačen, čeprav je dejavnost nespremenjena. Sedaj je to družba z omejeno odgovornostjo Polnilnica mineralnih vod in pijač Radenske tri srca. Kakor minula leta so tudi v tem letu polni načrtov — najprej je potrebno dokončati plinarno, ki jim bo omogočila prodajo ogljikovega dioksida, zamenjati stari polnilni stroj Seitz 3 z novim ter kupiti in montirati pihalni stroj za plastenke pet. Tako kot stroj za pihanje plastične embaleže za mineralni vodi miral in radin, bodo tudi novi stroj kupili pri preskušenem francoskem izdelovalcu. Njegova zmogljivost bo 6 tisoč plastenk na uro, dobili naj bi ga aprila, uporabljali pa že maja. Prav zaradi pomanjkanja plastenk v lanskem letu niso mogli dati na trg več kot milijon plastenk pet s pepsikolo in brezalkoholnimi pijačami na osnovi mineralne vode tri srca. Prevozi plastenk iz Italije so bili zelo tvegani, saj tovornjakarji zaradi lahkega tovora med močno burjo niso hoteli peljati, prav tako pa bi jih lahko uničila prevelika vročina.

V prihodnje pa želijo bolj izkoristiti tudi linijo za polnjenje embalaže iz PVC-ja, zato bodo v plastenke pet polnili na tej liniji tudi mineralno vodo miral.

Načrtujejo, da bodo v letu 1991 prodali okrog 200 milijonov enot izdelkov, ki jih napolnijo v Boračevi, kar je za okrog 5,4 odstotkov več kot leto prej.

Od tega bo okrog 137 milijonov enot mineralne vode v različni embalaži. Zanimiv je predvsem podatek, da bodo za več kot 43 odstotkov povečali polnitev v plastenke!

Mag. Viljem Kozic upa, da bo letošnja turistična sezona uspešna, saj bodo le tako prodali še več plastenk s pijačami Radenske tri srca.

Brezalkoholnih pijač bodo letos prodali okrog 40 milijonov enot, pri tem pa bodo s to pijačo napolnili kar za 268 odstotkov več plastenk. Letošnja novost je tudi, da bodo povečali prodajo sirupov z okusom pepsikole in swingov za avtomate, česar bodo najbolj veseli gostilničarji in lastniki bifejev, nekoliko manj pa gostje in inšpektorji.

Direktor Polnilnice mineralnih vod in pijač Radenske tri srca mag. Viljem Kozic, ki je na tem delovnem mestu od oktobra lani, drugače pa zaposlen v Radenski že več kot 20 let, je dejal: »Če se na tržišču ne bo zgodilo nič nepričakovanega, bomo imeli tudi letos neki normalen razvoj in prodajo, kakršna je načrtovana. Če turizem ne bo imel takšnega uspeha, kot načrtujemo, potem bomo tudi naše izdelke slabo prodajali. Z lansko sezono smo še kar zadovoljni, vendar pa je problem z neplačevanjem. Tistim, ki nam že dalj časa niso plačali, blaga več ne dostavljamo. Dolžniki pa so predsvem podjetja s srbskega območja, največji med njimi je NAVIP iz Beograda, ki ni plačal dostavljenih količin pepsikole za lansko leto.

Zaradi priprav na sezono in načrtovane menjave polnilnega stroja, ki je od 1969 leta dalje svoje odslužil, že sedaj pripravljajo večje zaloge mineralne vode v plastenkah, ki je manj gazirana in manj plina CO² skladiščena v pokritih prostorih in zato tudi obstojnejša. Dobro je namreč imeti zaloge, saj nikoli ne vedo, kdaj se bo pojavilo kakšno večje povpraševanje.

Bernarda B. Peček

"KOVINOPLASTIKA"
Pavlinjek ing. Štefan, ing. Irena
MURSKA SOBOTA, TEMLINOVA 4, TELEFON 069-25174, 21903

Cenjene stranke obveščamo, da režemo pleksi stekla za traktorske kabine. Po potrebi jih tudi vstavimo.

Murska Sobota

Za čistejše okolje

Komunala je/ni javno podjetje — Obvezen odvoz smeti — Potrebna bodo 3 nova vozila in 30.000 posod

Po razdružitvi SOBOTE, delovne organizacije za komunalno, obrtniško, tapetniško in vrtnarsko dejavnost, je nastalo tudi samostojno podjetje **Komunala**. V njem je zaposlenih okrog 130 ljudi. Po občinskem odloku, ki je bil sprejet v prvi polovici lanskega leta, bi se morala Komunala organizirati kot javno podjetje in tako nekako tudi deluje, formalnopravno pa je še vedno družbeno podjetje. Preoblikovali se niso predvsem zato, ker čakajo sprejem novega zakona o javni komunalni službi, ki bo vključevala predvidoma tudi stanovanjsko dejavnost. Sedaj je le-ta v soboški občini samostojna.

Medtem je bil sprejet že drugi odlok o organiziranju javnega podjetja Komunala, ki je začel veljati te dni in v katerem je tudi določilo, da je to podjetje dolžno s firmo Saubermacher Dienstleistungsgesselschaft iz Gradca ustanoviti mešano podjetje za urejeno zbiranje, odvoz in odstranjevanje komunalnih odpadkov od gospodinjstev, industrije in drugih uporabnikov ter odlaganje odpadkov. S to firmo namreč že teče uspešno 7-mesečno sodelovanje pri ločenem zbiranju in odvozu komunalnih odpadkov. Takšen način zbiranja pa naj bi postal splošno veljaven za 47 krajev v občini. Sicer pa je to vprašanje urejeno s posebnim odlokom, ki je prav tako začel veljati te dni. Naselja, za katera velja ta odlok, so: **Murska Sobota, Rakičan, Bratonci, Lipovci, Beltinci, Lipa, Melinci, Ižakovci, Dokležovje, Bakovci, Nemčavci, Martjanci, Moravske Toplice, Tešanovci, Bogojina, Filovci, Ivanci, Mlajtinci, Noršinci, Lukačevci, Krog, Satahovci, Murski Črnci, Gradišče, Tišina, Tropovci, Petanjci, Murski Petrovci, Černelavci, Veščica, Kupšinci, Borejci, Vanča vas, Rankovci, Sodišinci, Gederovci, Krajna, Skakovci, Polana Predanovci, Brezovci, Lemerje, Puževci, Strukovci, Cankova, Markišavci, Gorica in Puconci.** Vsa gospodinjstva v omenjenih krajih bodo v določenem času dobila (zastonj) posebne plastične posode (smetnjake) za ločeno zbiranje in odvažanje odpadkov. Dokler pa ne bo veljan ta sistem, ki so ga poimenovali bio-pag, so predvidene 80-litrske kovinske smetiščne posode.

Drugo skupino naselij pa sestavljajo **Vaneča, Moščanci, Dankovci, Mačkovci, Gornji Petrovci, Šalovci, Hodoš, Križevci, Zenkovci, Bodonci, Radovci, Grad, Vidonci, Dolnji Slaveči, Kuzma, Kruplivnik, Krašči, Ropoča, Večeslavci, Jurij, Rogašovci, Vadarci, Domajinci, Beznovci, Topolovci, Kovačevci in Motovilci.** Tu bodo uredili odvažanje odpadkov s kesoni (zabojniki) za nad 7 kubičnih metrov.

V vseh preostalih krajih na območju občine pa so za odvažanje in odlaganje komunalnih odpadkov odgovorne krajevne skupnosti. Le-te bodo lahko prav tako to prenesle na komunalno ali katero drugo podjetje na podlagi pogodbe in v soglasju z izvršnim svetom SO Murska Sobota.

Osnovni cilj vseh teh predpisov in prizadevanj pa je predvsem poskrbeti za kar najčistejše okolje, in če se le da, odpadni papir in steklo vrniti industriji.

Pred začetkom organiziranega odvoza smeti bodo vsa gospodinjstva prejela poseben pisni in slikovni material, tako kot je bilo to tudi v Moravskih Toplicah.

biološke odpadke pa kompostirati in na ta način pridobiti kakovosten humus. V ta namen so že uredili manjšo kompostarno pri čistilni napravi v Murski Soboti. Poleg tega bi na ta način odpravili tudi tako imenovana divja odlagališča odpadkov.

Kot nam je povedal direktor Komunale Rudi Horvat, bodo v organizirano akcijo zbiranja in odvoza smeti vključili okrog 6000 novih gospodinjstev, za kar bo potrebno priskrbeti 3 dodatna vozila in blizu 30.000 posod. To bodo uredili v sodelovanju z avstrijsko firmo Saubermacher.

Morda se po vsem tem zdi, kot da je (bo) glede odpadkov naposled vse urejeno. Toda to bo šele tedaj, ko bomo zares vsi spremenili svoj odnos do okolja, ko bo vsak pometel pred svojim pragom, smeti pa ne bo stresel čez sosedov plot ali jih odvrgel za kakšen grm, v grabo, gramoznico ... Upati je, da bodo na to nekoliko vplivale tudi kazni za kršitelje odloka, saj se lahko zgodi, da bo moral kdo odšteti do 2.500,00 dinarjev, če bo odložil komunalne odpadke na neprimernem kraju.

Jože Graj

Zimska služba v Pomurju

Stalna pripravljenost

Čeprav letošnja zima (najbrž?) še ni pokazala svojih nakan, so pomurski cestarji že porabili več soli (790 ton) in posipnega materiala (1.377 ton) kot lani vso sezono. Tudi sneg so morali dvakrat plužiti oziroma čistiti s cest.

Kot nam je povedal **Tone Kropf**, ki je pri Cestnem podjetju Murska Sobota zadolžen za zimsko službo, so letos uvedli v vseh pomurskih občinah stalno dežurstvo že 15. novembra, in sicer so ob vsakem času pripravljeni na akcijo (posipavanje, pluženje in čiščenje snega) v Murski Soboti 2, v Gornji Radgoni, Ljutomeru in Lendavi pa po 1 voznik. Njihova naloga je tudi, da stalno pregledujejo ceste in še posebej kritična mesta (mostovi, ostri ovinki, križišča) ter jih posipavajo, kadar je nevarnost poledice. Za pluženje in čiščenje snega pa imajo sicer pripravljenih 22 vozil s posipnimi in plužnimi enotami, poleg tega pa še 8 lesenih plugov (smuk), 3 grederje, 3 nakladalce in 2 rovokopača. Za pluženje cest imajo tudi pogodbeno sodelovanje s 4 zasebniki (na Goričkem in v ljutomerski občini).

In kako so pripravljeni na morebitna nova zimska presenečenja? Če bodo le-ta pogosta, se lahko zgodi, da jim bo zmanjkala sol, saj je imajo na zalogi le še za 3 večje akcije. Vendar pa upajo, da bodo kmalu dobili okrog 500 ton nove pošiljke soli iz Tuzle. Prisiljeni so jo kupovati tam, čeprav niso zadovoljni s kakovostjo, ker je v soli preveč jalovine. Ko se ta razpusti, postanejo ceste mastne in spolzke. Vendar morska sol bi bila predraga, prav tako je ne morejo uvoziti.

Zanimalo nas je tudi, ali razmišljajo kaj o ekološko manj škodljivih načinih posipavanja cest v Pomurju. Da, razmišljajo, vendar zaenkrat nimajo v ta namen niti ustreznih cistern niti mlina niti ustreznih skladiščnih prostorov za kalcijev karbonat, ki je ekološko najbolj primerno sredstvo za posipavanje cest ob poledici in snežonju. Če bodo uspeli zbrati dovolj denarja, bodo prihodnjo zimsko sezono nabavili vse potrebno za takšen način dela na magistralni cesti Ihova—Gornja Radgona—Murska Sobota—Lendava. Vendar to bo skoraj kaplja v morje, kajti po starem bo treba opravljati zimsko službo še na okrog 1.200 kilometrih pomurskih cest.

Še bolj kot posipavanje in pluženje pa bo kmalu potrebno poskrbeti za krpanje številnih lukenj. Žal je še vedno tudi negotova obnova magistralne ceste, ki jo Republika obljublja že več let. Lani bi se morala dela končno začeti, a se niso. Morda so bile res objektivni razlog velike poplave v zgornji Savinjski dolini. Upajmo, da se tudi letos ne bo zgodilo kaj nepredvidenega.

Jože Graj

Izbor koruznih hibridov za setev 1991

Izbor koruznih hibridov svetujejo pridelovalce koruze v Sloveniji strokovne inštitucije, to je Kmetijski inštitut Slovenije in kmetijski zavodi na osnovi večletnih rezultatov, in sicer na osnovi večletnih sortno-ekoloških mikro poskusov na treh lokacijah v Sloveniji. V poskuse so vključeni domači in tuji koruzni hibridi, ki so registrirani v Jugoslaviji. Na osnovi dobljenih rezultatov se poleg drugih lastnosti pokaže rodnost posameznih hibridov, ki je kot ocena za priporočilo pridelovalcem. Na osnovi tega je pripravljeno tudi priporočilo hibridov za setev v letu 1991.

Priporočilo je izdelano v dveh delih, in sicer za pridelovanje za zrno ter posebej za siliranje cele rastline.

V pridelovanju koruze za zrno je pomemben pridelek suhega zrna (s 14 % vlage). Poleg tega se v poskusih tudi spremlja višina rastlin, plesnivost storžev, lomljenje posameznih hibridov in vsebnost vlage ob spravilu. Zaenkrat so premalo obravnavane kakovostne lastnosti zrna, kar pa bo predmet raziskav v prihodnje tudi na našem območju.

Pri preskušanju hibridov za siliranje cele rastline pa je že pomembna celotna rastlina. Tako je potrebno poleg višine rastline in pridelka zelenega dela ugotoviti vsebnost suhe snovi in tako izračunati pridelek suhe snovi oziroma pridelek škroba na ha.

Priporočilo hibridov za pridelovanje zrnja:

— Zelo rani hibridi — FAO 100: BC 175 (zobanka), BC 191 (poltrdinka), opuščamo BC 188 (poltrdinka). Tega razreda v naših razmerah posebej ne priporočamo, izjemoma ob zelo poznih setvah, konec maja ali v začetku junija.

— Rani hibridi FAO 200: BC 272 eta (poltrdinka) NS 201 (zobanka), BC 278 (zobanka), dea (poltrdinka) in ZP 299 (polzobanka). Opuščali naj bi poltrdinko nadeždo 26, uvajamo pa odvisno od količine semena zobanko helia. Ta skupina bi morala zavzeti največ delež, posebej tam, kjer pridelujemo koruzo za prodajo (sušenje). Rejcem prašičev priporočamo glede na nekoliko ugodnejši sestav zrna hibride poltrdink.

— Srednje rani hibridi — FAO 300: mirna (zobanka), BC 318 (zobanka), BC 318 (zobanka), odvisno od količine semena se vključi v pridelavo zelo rodovitna zobanka ZP 332.

— Srednje pozni hibridi — FAO 400: pannonia (zobanka), eva (zobanka), carla (zobanka), medimurec 38 (zobanka), BC 492 (zobanka) in ZP 404 (zobanka). Skupina ima več rodnih hibridov, priporočamo pa jih za pridelavo koruznega zrna, ki ga siliramo svežega.

Priporočilo hibridov za siliranje cele rastline:

Hibridi za pridelovanje silaže celotne rastline so pravzaprav izbrani iz sortimenta za zrno. Zrelostne skupine FAO 200 ne priporočamo, ker po pridelku suhe snovi oziroma škroba na ha ni konkurenčna drugim — poznejšim hibridom. Izjemoma se vključuje skupina FAO 500, vendar dosega primerno suho snov nekje v oktobru, zato moramo času siliranja prilagoditi primeren hibrid. Tako po zrelostnih skupinah priporočamo:

FAO 300: eva, medjimurec 38 in BC 318
FAO 400: BC 492, ZP 404, pannonia
FAO 500: BC 596, NS 535

Vseh poznejših hibridov, ki jih je v Jugoslaviji veliko (registriranih), ne svetujemo za pridelovanje. Možno jih je vključevati na osnovi večletnih poznavanj pridelovalnih razmer, časa spravila ter prehrane živali.

Geza DŽUBAN, dipl. inž. agr.

SKRBETI ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA NA VASI

Pospeševalko Živinorejsko-veterinarskega zavoda IVANKO DONKO so pred približno desetimi leti poznali le redki, v glavnem kmetice. Toda začetno nezaupanje je čez nekaj let prešlo v tvorno sodelovanje, ki je prinašalo tudi konkretne rezultate. Zunanji opazovalci vidijo le nastope aktivov kmečkih žena, število predavanj in izletov . . . toda v ozadju je še nekaj več.

Ivanka je začela skrbeti za kmetijsko gospodinjstvo 1978. leta; bila je odgovorna za vse Pomurje. Z letom 1991 je tudi ta služba doživela spremembe — nuja, spoznanje ali politika, težko je povedati, kaj je predvsem vplivalo na odločitev, da bodo v prihodnje namesto ene skrbele za kmetijsko gospodinjstvo kar štiri pospeševalke, v prihodnje pa to ne bo več pospeševalna, temveč svetovalna služba. Ivanki Donko so se pridružile Frančika Lebarič, Marika Feher in Anica Gomboc.

Se je v minulih dvanajstih letih odnos ljudi kaj spremenil?

»V prvih letih smo delali skupaj s pospeševalci, ki so organizirali sestanke po vaseh. Tam smo potem spraševali ženske, če so zainteresirane, da bi delale same. Ponekod so ustanovili sekcije, pa niso delovale. V začetku smo pripravljali predavanja, ki so jih pritegnila, na primer o zamrzovanju, vzgoji okenskega in balkonskega cvetja. Tudi sedaj pripravljamo vsako leto skupaj z ženskami nov program, in sicer jih najbolj zanimajo zdravstvo, vrtnarstvo, živinoreja, poljedelstvo, medtem ko se o turizmu na kmetih in dopolnilnih dejavnostih pogovarjamo s tistimi, ki so zainteresirani.

Poslušamo želje in jim poskušamo pomagati. Pa ne le pomagati v gospodinjstvu, ampak pri izboljšanju celotnega življenja na kmetiji — vse od vzgoje otrok do socialne problematike, odnosa mož — žena, otrok — starši in problematike pri dedovanju. Čedalje več kmetij ostaja brez naslednika, na njih ostanejo le neporočeni fant ali dekle brez družine. In kjer ni potomcev, ni prihodnosti. V tej smeri bo tudi potrebno kaj ukreniti!«

Boste tudi zakonska posredovalnica?

No . . . to je težko. Vendar mislim, da bi morali najti način, da bi lahko povezali to kmečko mladino. Pa ne le kmečko. Celotno življenje na deželi bi morali povezati, popestriti, na ta način bi potem človek dobil nekakšno samozavest. Imeli smo sicer že aktive mladih zadružnikov, ki so ponekod delali, drugod ne . . sedaj sploh ne bi smeli razmišljati, da jih ne bi bilo.«

Kakšne rezultate ste dosegli pri razvijanju turizma na kmetih, dopolnilnih dejavnosti na kmetijah?

»Na strokovnem področju smo tukaj veliko naredili. Z lastniki smo se občasno dobivali, si povedali probleme, se seznanili z novostmi, npr. uvedbo knjig. Gospodinje smo vključili v rakičansko šolo, drugače pa smo imeli tudi skupne oglede in drugo. Veliko pričakujemo od zadružne agencije na republiški ravni. Vendar pa nekateri imajo cestno povezavo, drugi ne, še slabše je s telefoni. Bojim se, da je zaslužkarstvo našim ljudem preveč prišlo pod kožo — laže in hitreje zaslužiš z enim avtobusom izletnikov kot pa z gosti, s katerimi moraš biti zjutraj in zvečer, jih sprejeti v družino. Vendar pa — te zmogljivosti je treba najprej zapolniti. Tudi družbeni sektor, zdravilišča, bi moral biti vključen.

Ivanka Donko si bo odslej skupaj s tremi pospeševalkami-svetovalkami prizadevala za dvig kakovosti življenja na vasi.

Mogoče bi pa vi morali dati ponudbo na receptorske pulte?

»Že lani smo se dogovarjali, da bi pripravili prospekt o turističnih kmetijah v Pomurju, vendar so nam rekli, da bodo za to poskrbeli na republiški ravni. To bi nas stalo manj, dati pa bi morali le gradivo. Tega še vedno ni. Tako bomo letos prav zares izdali svoj prospekt, ga sami financirali, sodelovali pa bomo tudi v republiškem katalogu, ki naj bi tudi izšel letos.«

Prave turistične kmetije imajo znak kakovosti — razpolovljeno jabolko?

Kako je z vinotoči?

»Imamo 4 turistične kmetije s tem znakom, v kratkem pa se jim bosta pridružile še dve (Benko v Spodnji Ščavnici in Roškar v Lastomercih). Tudi z vinotoči je tako, da so stvari precej nerazjasnjene. Registriranih imamo le nekaj v gornjeradgonski občini. Tukaj tople hrane sploh ne bi smeli ponujati, vemo pa . . . To pa do turističnih kmetij, ki imajo višje zahteve glede kakovosti, ni prav. Potreben bi bil organiziran pristop in stvari opredeliti, potem pa to izvajati in nadzorovati.

Zaenkrat pa so po ponudbi in čistoči različne kakovosti. Toda če uvrstimo v program predavanj tako problematiko, se jih ne udeležijo, vsaj ne tisti, ki bi morali. Zdi se mi, da se čistil kupuje kar precej, vendar ni le čistilo tisto, ki napravi dom čist.«

Kakšna pa je prihodnost gospodinjske šole?

»V Sloveniji imamo uradno tako šolo le v Šentjurju pri Celju. Ravnateljica je rekla, da se je vpis povečal. Torej je interes kmetov, da dajo svoje hčerke v to šolo velik, še posebej sedaj, ko več ne bodo mogle oditi s kmetije, ker ni službe. Na našem območju bi verjetno lahko kot fakultativni predmet vključili v izobraževanje tudi razne dopolnilne dejavnosti.

Bistveni problem pa je, da gospodinjska šola še vedno nima posebnega statusa, da bi jo podpirala država ali da bi lahko dekleta po treh letih nadaljevala šolanje na drugih šolah. Tako je to že vedno le šola za življenje, ni pa ji priznana nobena kvalifikacija. Dekleta s to šolo bi morala imeti vsaj nekaj prednosti, na primer da bi jih lahko zaposlili v šolski kuhinji ali domači gostilni. Vendar je tu problem vrednotenja gospodinjskega dela nasploh.«

Bernarda B. Peček

Kaj z zadolžnicami?

V letu 1984—85 so morali kupci mineralnih gnojil ob nakupu plačati določene zneske za dograditev tovarn mineralnih gnojil. Prodajalec — običajno kmetijske zadruge so izdale zadolžnice z vsebino: »Firma se obvezuje, da bo ob predložitvi te zadolžnice, vendar ne pred 31. 12. 1990, izplačala znesek s 16-odstotnimi letnimi obrestmi, vse v skladu s pogodbo o združevanju denarnih sredstev za dograditev tovarn mineralnih gnojil in o trajni prednostni oskrbi z gnojili.«

Čas je poteke1, marsikdo je že pozabil ali založil zadolžnico, pa vendar gre za javno vprašanje, kdo bo dal o tem pojasnilo.

J. K.

PRIPIS: Podobnih vprašanj smo prejeli še več, zato smo za pojasnilo zaprosili Gustija Grofa, predsednika PO ABC Pomurka, ki je zapisal:

O sofinanciranju INE KUTINA je bil sklenjen dogovor med republikama Slovenijo in Hrvaško. O načinu so se dogovorili v Ljubljani, mi oz. naše zadruge so bile samo izvajalci, in bi bilo treba morebitna vprašanja naslavljati na organe republike.

Koliko se spominjam, so bile tedaj zamrznjene oz. določene cene umetnih gnojil in teh sredstev ni bilo možno zbrati z višjo ceno, zato so v republiki predlagali tak način zbiranja, ki je veljal za vso Slovenijo in ne samo za Pomurje.

Vem pa, da bi bili če ne bi pristali na takšen način plačevanja, brez umetnih gnojil. Tedaj ni bilo možno uvažati, ker republika Slovenija oz. država deviz ni imela. To so bila leta devizne suše.

Ponovno poudarjam, da smo bili mi le izvajalci dogovorjenih stvari. Osebno pa se s tehniko obračuna tudi nisem ukvarjal.

Svinjanja okrog rakičanske bolnice

Na farmi Jezera se sprenevedajo

Tako dobesedno ni dejal, čeprav gre očitno za sprenevedanje upravnika Ekonomske enote Jezera Štefana Žižka po tem, ko mu je bilo posredovano kaj o razvoju in razprševanju gnojevke okrog zavarovanega območja pri bolnišničnem kompleksu v Rakičanu zapoveduje občinski odlok o sprejetju prostorsko-ureditvenih pogojev za mesto Murska Sobota in okolico; objavljen je v Uradnih objavah skupščin občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota, številka 25, 5. oktobra 1989, mišljen pa je njegov 22. člen, ki so mu osnova grafične podlage.

Pred 18. januarjem in po njem so namreč na zadevnem predelu — kot je na kraju samem ugotovil sanitarni inšpektor Andrej Virag skupaj z Žižkom in Martinom Jeričem, upravnikom Ekonomske enote Rakičan — razvažali in razprševali gnojevko; kaže, da ne zgolj farmski delavci, marveč tudi zasebni kmetovalci, ki imajo tam zemljiške parcele in dobijo gnojevko na farmi. Inšpektor Virag jim je sredi minulega tedna najprej ustno nato pa še pisno prepovedal tako početje po 15. členu zakona o sanitarni inšpekciji, prepoved pa naslovil na KG Rakičan, Profitni center Nemščak — enota Jezera in KG Rakičan, Profitni center Nemščak — enota Rakičan — torej na upravljalca oz. lastnika farme in zemljišč. Odločba velja takoj in trajno, če seveda ne pride do zakonskih ali podobnih sprememb.

Problem dodatno zapleta dejstvo, da imajo na varovanem območju svoje kmetijsko-zemljiške posesti tudi zasebniki. Virag pojasnjuje, da bodo v primeru kršitev podobno ukrepali, pri čemer je kaznovalna politika oz. zakonodaja, ki ureja to področje, silno zapletena. Res pa je, da so se kazni nekoliko zvišale; tako je za pravno osebo predpisana kazen v znesku od šest tisoč do 30 tisoč dinarjev, za odgovorno/fizično osebo pa je višina kazni od tisoč do šest tisoč dinarjev; k slednjim sodijo posamezni kmetovalci.

Kljub vsemu pa — na nek način bo le treba obdelovati kmetijske površine na varovanem območju okrog bolnišničnega kompleksa v Rakičanu. Andrej Virag: »Z ustreznim načinom se da gnojevka spraviti v tla; namreč takoj po razpršitvi inicirati v tla oz. podorati s krožnimi branami ali plugom. Nekaj teh priprav Kmetijsko gospodarstvo Rakičan ima, injektor pa — kot so mi povedali — tudi na tamkajšnji srednji kmetijski šoli.«

Branko Žunec

PRI ROJSTVU 13. SLOVENSKE PODRUŽNICE RAZLAŠČENCEV

VRNITE NAM MLINE, ŽAGE, OLJARNE, ZEMLJO!!!

Minulo soboto smo bili pri rojstvu 13. občinske podružnice republiškega Združenja lastnikov razlaščenega premoženja; tistih torej — na Slovenskem jih je okrog 200 tisoč ali 15 odstotkov volilcev — ki jih je bivši socrealistični režim na osnovi zaplemb, agrarnih reform, nacionalizacij, razlastitev, vsakršnih sodnih procesov, oropal zemljišč, mlinov, žag, oljarn, hiš in kajpak duševnega, notranjega miru. Zgodilo se je v veliki sejni dvorani občinske skupščine v Murski Soboti.

Kaj bo z zgradbami, ki so po nacionalizaciji prešle v t.i. splošno ljudsko premoženje in so v njih javne ustanove, na primer krajevni uradi, trgovine, pošte, gostišča in podobno? Kako ravnati v primerih — kakšna ironija usode! — ko morajo nekdanji lastniki teh stavb zdajšnjim lastnikom za izkoriščanje prostorov celo plačevati najemnino? Kdo bo povrnil zaplenjena zemljišča, mline, žage, oljarne, ki jih ni več ali so pozidana oz. v ruševinah? Kakšni bodo postopki pri povračilih škode, povzročenih z zemljiškimi posegi (melioracije, komasacije, arondacije)? V kolikšnem času je pričakovati sprejem ustrezne republiške zakonodaje, predvsem zakonov o denacionalizaciji in privatizaciji?

Kakih sto zbranih kmetov, obrtnikov, meščanov, duhovnikov in drugih je ustanovitev občinske podružnice pospremilo z neprizanesljivo kritiko nekdanjega socrealističnega režima in v tem smislu je bil tudi naspičen nastopni govor enega glavnih pobudnikov za združitev soboških razlaščencev Viktorja Bankoja, ki je bil sam oškodovan in šikaniran. Iz republiškega Združenja so prišli gospodje Belec, Butala in Kuhar, voljni za potrpežljivo razlaganje pripravljajoče se nove zakonodaje s priporočilom, naj se v tem času, ko gre predvsem za sprejemanje prijav prizadetih, obračajo na občinske upravne organe, zemljiško knjigo pri sodišču, tudi arhive ali neposredno na združenje v Ljubljano. Če v tem pogledu v pol leta ne bo vse jasno, se bodo organizirani slovenski razlaščenci prelevili v politično stranko ali pa problematiko internacionalizirali. Gotovo niso bili po naključju 28. januarja na zasedanju eksekutivnega komiteja v Münchnu sprejeti v evropsko federacijo za privatno lastnino; sprejem je bil soglasen, čeprav Slovenija formalno-pravno še ni država.

Branko Žunec

VIDEL SEM KMETA

Tista sobota v januarju je bila dober zimski dan za oranje. Tega dne sem se vozil okrog. Nikakor ne po nepotrebnem. Tam z melinčke strani sem se okrog poldneva peljal skozi Beltince proti Soboti. Na asfaltu pa zemlja, ki so jo traktorska kolesa nanosila tja z njiv. Tam malo ven iz Melinec je bil asfalt mestoma skoraj povsem pokrit s prstjo. Pred Dohlom so orali vsaj trije beltinški kmetje. Kakor sem videl na drugi dan, nobeden izmed njih ni pazil, da ne bi v profilu traktorskega kolesa prinesel zemlje na asfalt. Potem pa sem konec njive pri lipovski kapelici videl kmeta! Kmeta, takorekoč lastovko znanilko: pomislite, s koles svojega traktorja je čistil zemljo. Mladi kmet Hajduk iz Bratonec. Naj se to ve in sliši. Ta kmet je kmet za upanje!

Vladimir S. (tudi kmet)

Mesna industrija POMURKA M. Sobota na osnovi 6. čl. Podjetniške kolektivne pogodbe

razpisuje
prosto delovno mesto
DIREKTORJA
FINANČNEGA SEKTORJA
s štiriletnim mandatom.

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom mora imeti kandidat visoko izobrazbo ekonomske smeri, 4 leta delovnih izkušenj, smisel za teamsko delo in delo z ljudmi.
Poskusno delo traja pet mesecev.
Kandidati naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Mesna industrija POMURKA M. Sobota, Bijedičeva 11, 69000 Murska Sobota, Službi kadrovske dejavnosti.
Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili najkasneje v 30 dneh po poteku roka za zbiranje prijav.

TRGOVSKO PODJETJE
KEGL BORIS
MLADINSKA 60, 69000 M.SOBOTA
Tel.: 069\24-080

TRGOVINA KEGL VAM NUDI:
— velika izbira radijskih sprejemnikov, glasbenih stolpov, orgel in ostale zabavne elektronike
— uvožene tapete po najugodnejših cenah
— barve, laki, čistila, praški . . .
— vodovodni in toplovodni material
— gradbeni material po naročilu

VSE PO ZELO UGODNIH CENAH!

BK

FRANCEKOVO PREMIŠLAVANJE

Ta zadnji mi je simpatičen.
Tak je kot naša kmečka penzija.
Vedno zaostaja za drugimi

Prisvajajo si nas

Vse, kar je življenju ovira in breme, je treba odstraniti. Zlasti pa še tisto, kar obremenjuje človekovo svobodo, demokracijo in duha ter njegove občutke.

Vsi vemo, da je jugoslovanska armada mora narodov Jugoslavije, a o tem molčimo kot o velikem tabuju. Služi pa le diktatorskim stalinistom in delu stalinistične Jugoslavije, in sicer zato, ker je armada stalinistična in diktatorska.

Recimo bobu bob, so dalj časa govorili naši voditelji. Pa se držimo tega, da je bob res bob.

Že zdavnaj sem pisal, da je vse tisto, kar je bilo, kar je in kar bo ostalo Titovega, breme in diktatura narodu. Tako nam je ostala po Titu jugoslovanska armada ali Titova armija. Ta pa se ima za zakonitega dediča maršala Tita. Ker pa je bila Nova Jugoslavija Titova lastnina, si armada lasti Jugoslavijo. Zato je večkrat slišati iz »ust« armade, da se moramo držati avnojske Jugoslavije in da hoče armada ohraniti avnojsko Jugoslavijo in zato da se moramo držati jugoslovanske zvezne ustave, ki je avnojska. Vse skupaj pa ni nič drugega kot fraza za ohranitev diktature vojske. Jugoslovanska armada dobro ve, da pomeni razpad Jugoslavije tudi njen popolni razpad. To je tisto. Armada noče zapustiti svoje namišljene, prisvojene lastnine.

Jugoslavija je v nepovratnem razpadu in bi že razpadla, če se je armada ne bi oklepala kot jeklen obroč in ji ne bi dovolila razpasti.

Armada govori, da je ona zato tu, da dela red, češ da ne bi prišlo do medsebojnih bojev. A ravno ona je tista, ki daje pogum in orožje v roke onim, ki želijo hegemonijo nad Jugoslavijo ob pomoči armade.

Če bi armada razpadla, bi šli narodi Jugoslavije po svojih poteh in si krojili usodo po svoji meri in potrebah ter možnostih. In zaradi politike armade pada gospodarska moč narodov. Ljudje našega naroda so že sila nejevoljni zaradi sedanjega stanja in preklinjajo sedanjo oblast ter pravijo, da se ne drži obljub, ki jih je dajala pred volitvami in še po njih. Tisti, ki tako pravi, bi moral vedeti za razliko med hoteti in moči. Sedanja slovenska oblast dela za zaprtimi vrati, nam nevidna, dan in noč. Trudi se, da bi dala več, kot pa je obljubila, a ji je ovira pri tem Srbija z armado na čelu. Namesto da bi se poglabljala v gospodarske zadeve, se mora ubadati s političnim stanjem. Denar, ki naj bi šel v gospodarstvo, odteka drugam, a tudi že naše orožje. Klin se s klinom izbija, orožje se postavlja proti orožju. Če nočemo ostati še dalje hlapci in sužnji temnih in zaostalih sil, se jim moramo upreti s protisilo. Drugače ne gre.

»Nam je vseeno, kdo vlada, le da bi nam šlo dobro,« je rekla neka ženska po radiju. Tudi jaz mislim tako, toda vedeti moramo, da te sile, ki zdaj vladajo nad nami v Jugoslaviji, ne prinašajo za nas nič dobrega. In zato ne smemo pričakovati nikakršnega zboljšanja toliko časa, dokler bomo v sklopu z Jugoslavijo in z njeno armado na čelu. Zato bi morali postaviti naši slovenski oblasti zahtevo, da naj predlaga vsem narodom Jugoslavije, da se mora razpustiti jugoslovanska armada, ki je ovira političnemu, a predvsem gospodarskemu razvoju narodov. Zaradi jugoslovanske armade je pri nas politična negotovost. Zaradi politične negotovosti pa nočejo vlagati v gospodarstvo niti naši tukajšnji ljudje, kje pa šele, da bi kaj takšnega storili zdomci, izseljenci ali pa tujci.

Naša oblast ni nesposobna, kakor to nekateri trdijo, pač pa ima zvezane roke, s katerimi ne more delati ter izpolniti svoje želje in obljube. Od vsakega posameznika pri nas je odvisna naša prihodnost, zato delajmo premišljeno in odločno. Dobro smo se pokazali s plebiscitom. Delajmo se tako naprej in tedaj bomo svobodni državljani Slovenije.

Naši sedanji oblasti pa očitam le to, ker se že ni odsunila iz sklopa Jugoslavije. Za to je imela že priliko, a je vztrajala v Jugoslaviji zato, da bi vplivala na ugodnejši razplet. To je bila slepota in domišljavost naše oblasti. Ali bi hotela zdaj ona krojiti usodo drugim?

JOŽE URANKAR

PRAVICA IN KRIVICA V SOBOŠKI PANONIJI

Potekalo je štirinajsto leto neutrudnega dela v Panoniji, ko sem zapustila delovno mesto direktorja finančno-računovodskega sektorja. Takrat je bila Panonija še združena z Bliskom, vse v SOZD-u IMP Ljubljana. Dne 14. 9. 1986 zvečer, ko je z delom končala že druga izmena, sem jokaje zapustila dvorišče tovarne. Še malo pred tem sem bila prepričana, da bom tu ostala do upokojitve.

Solze so mi ponovno stopile v oči, ko mi je znanka po telefonu sporočila, da dela Panonija zadnjič.

Uokvirjeni del teksta v Delavski enotnosti z dne 21. 12. 1990 nam vsem, ki smo razmere v Panoniji dobro poznali, pove vse. Kompromisarsko reševanje, jaz tebi, ti meni, da ne bo zamere, je značilno za tiste, ki so ostali. Pri nas, ki smo odšli, je bilo to drugače. Ne trdim, da smo bili zveličavni, toda odšlo nas je dosti, tisti, ki jih je Panonija izšolala, ki so se tu naučili delati, in drugi, ki so tu hoteli oziroma bi hoteli delati.

Toda kje so razlogi, da smo šli eni prej, drugi pozneje? Kje so razlogi, da mora sedaj iti ves kolektiv? Pri tem pa le ne gre izvzeti sedanjega vodstva ter tistih, ki so v preteklosti vodstva »vodili« in sedaj, ko je prepozno, organizirajo stavkovne odbore. Pri tem mislim na družbenopolitične organizacije in njihove posamezne člane. Bili so pri vsakem odločanju. Samouprava je bila v Panoniji res dobro razvita. Toda kako so odločali?

Ko sem prišla leta 1973 v Panonijo, so bile še sveže razprtije med delavci Panonije in Ločilke, ki sta se združili leto prej. Očitali so si vsemogoče, od sorodstvenih vezi naprej. Nikjer ni bilo opaziti, da bi delavci bili ponosni na novozgrajeno, lepo tovarno. Že takrat so se pojavljale stavke, toda takrat jih še nismo obravnavali tako kot sedaj.

Ob združitvi Panonije z Ločilko ali še prej je dobila Panonija ime politična tovarna. V arhivu sem ob svojem prihodu našla dopis občinskega komiteja ZK, da morajo biti vsi vodilni delavci člani ZK. Takrat vsebine tega dopisa nisem niti dojela, nihče me ni povabil v članstvo ZK in pri obilici dela nisem tudi nikoli pomišljala na politično delo.

Vse od leta 1973 naprej smo sestavljali sanacijske programe, predvsem za pridobitev dodatnih finančnih sredstev za nabavo opreme in obratne naložbe. Šele takrat, ko smo se združili z IMP Panonijo, je bil naš program sprejet, čeprav z isto obliko in vsebino kot prej. Dopisali smo le od IMP-ja ponujene programe, dvigala in plinske števce, kar pa se pozneje prav tako ni realiziralo. Plan nabave opreme smo pogosto spreminjali, nabavljali opremo iz uvoza na kredit, čeprav to v programu ni bilo predvideno. Nisem si vedela razložiti, zakaj spremembe, ko pa je bilo v programu vse tako lepo izračunano. Toda takih primerov je bilo še več. Vsi plani so bili sprejeti točno na način, ki ga je predvideval Zakon o združenem delu. Soglasja za plane in sanacijske ter stabilizacijske programe so dajali vsi, od družbenopolitičnih organizacij do vseh članov kolektiva, ki so se udeleževali zbora kolektiva. Toda plani se niso uresničevali, vedno smo zamujali že z raznimi pripravljalnimi deli. Na pripravah za program dvigal, posebno pa plinskih števcev smo delali več let. Nabavljena je bila oprema, sredstva so bila vložena za druga pripravljalna dela, usposobljeni in sprejeti so bili delavci, toda do realizacije ni prišlo.

Takih »zgrešenih« naložb je bilo še več: nakup in obnova prostorov avtobusnih garaž, ki so sedaj prodane, nakup zemljišča v Beltincih za zgraditev nove tovarne, usoda katerega mi ni znana, nakup razne opreme, ki se dalj časa ali nikoli ni uporabljala, in podobno. Tako je bila potrošena vsa sicer minimalna akumulacija, za obratne potrebe pa so se najemali novi krediti.

Pri svojem delu sem se srečevala z mnogimi, sicer na videz nepomembnimi problemi. Tako sem morala komercialo prepričati, da ne izdaja računov za neodposlano in še celo neizdelano blago. Marsikdaj smo obremenjevali delovne naloge z materiali, polizdelki, največkrat pa z barvami, ko so bili izdelki že pri kupcu. Organizator, ki je bil disciplinsko preganjan, se je pritožil na sodišče združenega dela. Zaradi izjave prič — mojstrov je s pritožbo uspel. Nad izjavami, ki so bile v škodo organizaciji, se je zgražal celo sodnik, ki je vodil postopek. Nezadovoljstvo zaradi napačnega in nepravočasnega fakturiranja je bilo vsakodnevno. Tudi sporočilo odgovornim, da s 3-dnevno zamudo pri fakturiranju izgubimo letno 10 % enomesečne plače, ni zaleglo. Sindikat je po svoji dolžnosti vedno zagovarjal delavce, ki sem jih predlagala v disciplinski postopek. Delavska kontrola me je obravnavala, zakaj nisem vplačala opreme, za katero nisem imela ustreznih sklepov, namesto da bi me obravnavala, če bi dovolila izplačilo brez sklepov. Oprema je bila potrebna v tehničnem sektorju, kjer je bil namreč zaposlen predsednik delavske kontrole.

Čim bolj kritična so bila poročila, tem manj priljubljeni smo bili tisti, ki smo jih sestavljali. Največkrat je tisti, ki se je zavzemal za izpolnitev naloge, potegnil krajši konec in marsikateri je dobil nož v hrbet. Dobronamerna kritika je bila ocenjena kot slabi odnosi. Tako je komercialno službo zapustilo več delavcev, ki so imeli ustrezno izobrazbo, bili so voljni delati, le »odnosa« do tistih, ki naloge niso opravili, niso imeli. Zakaj direktor Zelko ni ukrepal, zakaj je dovolil vse to? Kdo je vplival na njega; so bili to predstavniki DPO, sorodniki, osebni prijatelji? V čigavem interesu mu niso pomagali? Kdo mu je sedaj (ponovno) ponudil roko? Zaradi že sklenjenih poslov, kot jih sam omenja, bi moral ostati v Panoniji, čeprav ne kot direktor. Toda direktor Zelko je zapustil ladjo, ki se je potopila.

Včasih smo sestavljali analize poslovanja na 60 do 70 straneh. Ali je bila sedaj sestavljena analiza vzrokov propada in pojasnjena delavcem? Upravičeno je vprašanje, ali bo uspešno novo podjetje z 200 ali manj delavci, ko pa smo toliko let preračunavali zmogljivosti s trikrat več zaposlenimi. Kdo ima prav, pa bomo videli.

Gizela Horvat

REKLI SO . . .

V zvezi z zapisom novinarja M. Jeršeta v rubriki Rekli so . . . na 5. streni 3. številke Vestnika z dne 24. 1. 1991, kjer piše: »V lendavski občini je 17.000 ha obdelovalnih površin, ki so zelo kakovostne, saj okrog 86 % njivskih površin sodi v I. kategorijo. Ker je vsak tretji hektar v družbeni lasti, pozivam poslance za pospeševalni dinar. Za en hektar bi potrebovali 9.000,00 dinarjev, zato je treba do denarja priti čimprej, saj se spomladanska setev hitro bliža,« bi dal naslednje pojasnilo:

Ob obisku g. Omana in g. Podobnika v Črenšovcih 18. 1. 1991 sem sodeloval v razpravi in ob tem opozoril na precej problemov, ki tiščijo našega lendavskega oziroma pomurskega kmeta, zadruge, družbeni sektor . . . Žal je novinar M. Jerše posamezne podatke poimenoval drugače poleg tega pa skoraj vse navedene misli izvzel iz osnovnega konteksta (zapis je celo v premem govoru!), kar ima za posledico popolno deformacijo povedanega, zaradi česar je pojasnilo nujno potrebno.

Ko sem prikazoval kmetijski potencial občine Lendava, je bilo povedano, da imamo v občini okrog 17.000 ha kmetijskih obdelovalnih površin, ki so zelo kvalitetne, saj jih je kar 86 % v I. območju kmetijskih zemljišč (prve kategorije pa je bistveno manj).

Tudi o zemljiščih družbenega sektorja in o pospeševalnem dinarju sem govoril, vendar o vsakem posebej, in ne tako, kot je v citiranem tekstu navedeno, saj citat zveni nelogično.

Slovensko kmečko zvezo in poslance sem pozval, da naj čimprej sprejmejo Zakon o intervencijah v kmetijstvu, ki pa mora vsebovati stimulacije tudi za ravninske pridelovalce hrane in ne samo za hriboviti in gorski svet. To zahtevo utemeljujemo s tem, da pretežni del tržne pridelave hrane poteka ravno v ravninskem prostoru. Glede družbenih zemljišč pa sem g. Omana poprosil za tolmačenje predloga Slovenske kmečke zveze, da naj bi vsa kmetijska zemljišča v družbeni lastnini prešla v republiški zemljiški sklad oziroma v državno last. To vprašanje je zelo pomembno, še zlasti za občino Lendava, saj je v družbeni lasti kar vsak tretji hektar njive . . .

Iz zapisanega zadnjega stavka ni mogoče razbrati, za kaj bi potrebovali za vsak ha 9 tisoč dinarjev. Stavek je vzet iz tistega dela razprave, ko sem apeliral na oba prisotna predstavnika Slovenske kmečke zveze, da se je nujno takoj angažirati pri iskanju kreditnih sredstev za spomladansko setev. Koliko denarja potrebujemo, lahko hitro izračunamo, če pomnožimo število ha njih z 9000 din, kolikor bo približno stala spomladanska setev enega hektarja.

Vljudno vas naprošam, da pojasnilo objavite v naslednji številki Vestnika, pa ne z namenom polemiziranja z novinarjem Jeršetom, ampak zgolj zato, da bi bralci Vestnika zvedeli za del povedanega na razgovoru z g. Omanom in g. Podobnikom v Črenšovcih oziroma zapisanega v Vestnikovi rubriki Rekli so . . .

Miran LOVRIN, inž. agr.

Pripis

Z dipl. inž. agr. Miranom Lovrinom ne mislim polemizirati, saj v svojem dopisu v ničemer ne zanika povedanega ob obisku g. Omana in g. Podobnika v Črenšovcih. Kar pa se tiče rubrike »Rekli so . . .« moram pripomniti, da je v nekaj vrsticah nemogoče objaviti vse tisto, kar je izrekla citirana oseba. Za obširnejši zapis so namreč na voljo druge rubrike in časopisne strani v Vestniku. Naj bo to, z vsem spoštovanjem, tudi poziv za tesnejše sodelovanje s strokovnjaki, ne le kmetijskimi.

M. Jerše

Na osnovi sklepa časopisno-radijskega sveta Vestnika in radia Murska Sobota slovenski program na seji 28. julija 1988 si Uredništvo pridržuje pravico, da v skladu z Zakonom o javnem obveščanju, sprejeto vsebinsko zasnovo Vestnika in v skladu z materialnimi možnostmi objavo posameznega pisma, mnenja ali stališča odkloni, pismo skrajša, ali samo povzame družbeno pomembne odlomke. Kopij tekstov ne objavljamo.

Objava pisma, mnenja ali stališča še ne pomeni, da se uredništvo z vsebino strinja.

Kaj bo z mejnimi prehodi?

Ker vedno več državljanov naše občine sprašuje o odprtju mejnih prehodov z Republiko Madžarsko, je predsedstvo občinske organizacije Socialistične stranke Slovenije na svoji zadnji seji ocenilo dosedanje aktivnosti v zvezi s tem.

Menimo, da so bili v zadnjem času narejeni pomembni premiki, kar vsekakor zasluži pozitivno oceno in našo podporo vsem, ki so k temu prispevali. Žal pa je ob odgovornem delu tudi precej zapletov in počasnosti pri realizaciji, kar pa povzroča nejevoljo, nezaupanje in utemeljeno nestrpnost med prebivalci Goričkega.

Informacija, da bo letos v avgustu Madžarsko obiskal papež Janez Pavel II. in da se bo ob tej priložnosti srečal tudi z verniki v Sombotelu v sosednji Železni županiji, pa nas mora vse skupaj, predvsem pa odgovorne v slovenski vladi, opozoriti na to, da je to skrajni čas za dokončno ureditev mejnega prehoda v Martinju. Prav tako pa bo treba vsaj v tem obdobju začasno usposobiti mejni prehod v Prosenjakovcih. Enako velja verjetno tudi za načrtovane mejne prehode v sosednji občini Lendava.

S tem se bomo izogniti mnogim nevšečnostim na sedanjih maloštevilnih prehodih. Vernikom iz Pomurja iz sosednjih regij pa bomo omogočili nemoten prehod čez mejo in udeležbo na omenjenem srečanju s poglavarjem rimskokatoliške cerkve.

Zaradi tega zahtevamo od ministrov in drugih odgovornih v pristojnih resorjih slovenske vlade, da se sestanejo s pristojnimi organi v naši občini ter operacionalizirajo vse predstoječe naloge. Na osnovi tega naj se vsem zainteresiranim posreduje skupna, odgovorna in na realnih postavkah temelječa javna izjava, iz katere bodo ljudje dokončno lahko izvedeli o usodi in bolj točnih datumih odprtja mejnih prehodov, kjer ostaja absolutno prioritetni mejni prehod v Martinju.

Predsednik predsedstva
OO SSS M. Sobota:
Geza FARKAŠ

Nova demokracija na pomurskih tleh

Začel bom z vprašanjem, ki ga je postavila zelo cenjena poslušalka radia Murska Sobota, glasilo pa se je: »Kdaj se bodo umaknili (bodo odstranjeni) z vidnih gospodarskih in drugih položajev, ljudje s političnimi diplomami.« Tu je poslušalka zagotovo imela v mislih diplome vseh političnih šol oziroma fakultet, ki so v zadnjih petinštiridesetih letih šolale politike z boljševistično usmeritvijo. Iz teh šol so prihajali kadri z boljševistično usmeritvijo, nikakor pa ne politologi, ki bi se lahko primerjali s politologi, ki so končali politične fakultete v zahodnih demokratičnih državah. kot dodatek temu bi še zapisal misel uglednega profesorja EPF v Mariboru, ki jo je izrekel na koncu predavnja predmeta razvoj ekonomske teorije na drugi stopnji omenjene fakultete: »Prispevek Marksa k tej teoriji je enako velik, kot je razmerje med slepičem in celotnim črevesjem.« Nič večji pa tudi ni prispevek Kardelja in njemu podobnih.

Vsako zvezo besed je potrebno razumeti. Globoko sem prepričan, da so besedno zvezo »zbogom preteklost, zbogom dolgovezneži« zelo dobro razumeli politologi in filozofi, ki niso obremenjeni z boljševistično teorijo. Zagotovo so razumeli, komu je namenjena in kaj se z njo hoče doseči. Točno je, da preteklost nekaj pomeni za sedanjost, saj če bi mi sedaj v trenutku lahko prekinili s preteklostjo, bi se nam začela cediti mleko in med, ne pa revščina in nezadovoljstvo. Boljševizem in njegova politična teorija, s katero so bili oboroževani slušatelji politinih šol, je zarezal globoke rane na vseh področjih. Prav zaradi tega je očitek novi demokratični oblasti do neke mere neupravičen. Nosilci te nove oblasti morajo dezinficirati rane, ki so posledica preteklosti, in šele potem se bodo te rane začele celiti. Uspeh teh ljudi bi bil zagotovo večji, če se ne bi v njihovo delo vedno znova vmešavali akterji in teoretiki režima, ki je zaradi njihove teorije propadel, čeprav so gradili neko družbo 45 let.

Vsakdo, ki je v treznem stanju prebral moj članek, je opazil, da je bilo zapisano »Prehod iz totalitarizma v demokracijo ni samodejni stroj« (uporabljam vedno slovenske besede). Morda je res, da je ta misel podobna stalinovi, toda pristop k njeni uresničitvi v praksi je zagotovo drugačen. Za Stalinom in slovenskimi boljševiki so pri uresničevanju te misli padale nedolžne žrtve v do pred kratkim neznanih krajih, posamezni ljudje so bili do konca življenja ožigosani, strokovnjaki odrinjeni od svoje stroke itd. Sedanji odmik od načel demokracije oziroma ta prehod, iz totalitarizma v demokracijo, mora biti samo tolikšen, da lahko pridejo na odgovorna delovna mesta v politiki, gospodarstvu, zdravstvu, šolstvu itd. sposobni, delovni in s preteklim bojševističnim režimom neobremenjeni ljudje. Koncept dela teh s preteklostjo obremenjenih ljudi ne more biti nikakor vključen v razvoj nove demokracije, v razvoj tržnega gospodarstva, šolstva, zdravstva, delo javnih medijev ipd. Oblast je v vsaki demokratični urejeni družbi v rokah večine, ki jo dobi na demokratičnih volitvah. To stranko oziroma koalicijo strank, ki vlada, kontrolira opozicija in volilci. Ta opozicija pa mora biti zdrava, nikakor nesramno razdiralna, še manj pa boljševistično usmerjena. Ravno tu je največji problem pri razvoju nove demokracije na slovenskih tleh. Primerjava med prejšnjo totalitarno oblastjo in sedanjo demokratično izvoljeno je nesmiselna.

Pučnik je v prvi vrsti človek, ki je govoril in pisal o neki novi demokraciji že davnega leta 1958, ko so se Kučan in njegovi kalili med bojševiki in počasi vzpenjali po lojtrci. Zaradi svojih povsem drugčanih pogledov na razvoj slovenske družbe je po prestani zaporni kazni moral oditi v tujino, če je hotel preživeti. Čeprav je bil v tujini, ni nikoli pozabil na slovenski narod in narodnosti, ki živijo na slovenskih tleh. Bil je prepričan, da mora biti enkrat konec tej boljševistični diktaturi, da bo nekoč ta narod živel v demokratični družbi. Možnosti, da bi se vrnil, ni imel, zato je moral živeti s tistim okoljem, ki mu je nudilo začasen dom in možnost za preživetje.

To, ali je socialdemokrat ali ne, v tem trenutku niti ni pomembno. Pomembnejše je, da misli demokratično in s svojim bogatim znanjem ter izkustvom, ki si ga je nabral v prisilnem izgnanstvu, daje velik delež k razvoju nove demokracije na slovenskih tleh. Pučnik ima tako glavo kakor želodec v Sloveniji, morda se le ozira proti zahodu, od koder črpa izkušnje tamkajšnjih demokratov in jih prilagojene naši stvarnosti vgrajuje v razvoj slovenske države. Prepričan pa sem, da nima glave v Beogradu ali še kje drugje na vzhodu, želodca pa v Sloveniji, kot marsikateri politik iz bivše politične garniture, kateri marsikateri tako vneto veruje.

Neka abstraktna politična teorija boljševizma ni vključljiva v koncept razvoja nove prave demokracije. Edino je lahko opozorilo resni politični teoriji, kako se ne sme delati.

Zaradi tega se kljub svoji tehnični izobrazbi nimam za popolnega nevedneža. Dobro so mi znani Newtonovi zakoni in še marsikateri drugi. Prebral sem mnogo resnih strokovnih, leposlovnih in tudi knjig znanih grških in drugih filozofov. Marxovih. Kardeljevih, Brozovih knjig nisem bral. To ne pomeni, da nisem prebral nobene, vendar sem smatral, da je ta teorija zelo splošna oziroma potrebna korenitih popravkov. Da delam to, kar delam me je prisilil boljševizem oziroma njegovi razlagalci. S tem končujem to polemiko, saj imam pametnejše delo pri razvoju nove demokracije.

inž. Karel KOZIC

ŽIVLJENJE NA LISTKIH

Na listkih, takšnih in drugačnih, smo zapisali in zapisujemo svoje življenje. Listki so naš vsakdanji spremljevalec, vsak dan imamo opraviti z osebnimi dokumenti, bankovci, koleki, vstopnicami, vozovnicami, z vabili na prireditve, etiketami na blagu, oznakami, simboli, s sporočili in opozorili, z igralnimi kartami, podobicami in likovnimi sporočili in še in še jih je. Za nas imajo materialno vrednost in dokumentarno ceno, nas usmerjajo in na nas učinkujejo s svojo vsebinsko ali likovno sporočilnostjo. Na njih so svojevrstni zapisi gospodarskih, družbenih, političnih, moralnih in kulturnih dogodkov, pojavov in stanj. Listki so skratka drobna ogledalca celotne družbene biti in njene nadstavbe.

Zavest o muzealski, kulturnozgodovinski in dokumentarni vrednosti drobnih listkov pa je tudi med muzealci dokaj šibka. Dolgo časa je namreč prevladovalo in še velja zmotno prepričanje, da je muzealija lahko le predmet častitljive starosti ali večje materialne vrednosti. Prav tako so mislili, da zgodovina ne more biti, če ne preteče vsaj nekaj desetletij. Narobe, zgodovina je tudi včeraj in muzealija tudi tisti neznaten, droben preostanek časa, ki nam lahko pokaže zgodovinski razvoj. Ob takšni oceni pa dobijo tudi listki, naši vsakdanji spremljevalci, svojo vrednost in ceno.

Razstava z naslovom Življenje na listkih, ki jo bomo 8. februarja odprli v soboškem pokrajinskem muzeju, je tudi sicer nekaj posebnega. Poleg tega, da je bilo razstavljeno gradivo še do pred kratkim drugotnega pomena je pri razstavi pomembno še dvoje. Skoznjo bomo podoživljali obdobje, ki smo ga pravkar preživeli, vse smisle in nesmisle našega bivanja v zadnjih petinštirideseti letih od konca druge svetovne vojne do danes. Spremljali bomo življenje kmečke družine (stari starši), delavske družine (starši) in življenje otroka, rojenega v tej družini leta 1948 skozi petdeseta, šestdeseta, sedemdeseta in osemdeseta leta do danes, ko naj bi bil sredi svoje življenjske poti in na vrhuncu svoje ustvarjalnosti. Obdobje torej, ki smo ga v našem prostoru prvič na muzeološki način obdelali in ga takšnega tudi predstavljamo. Delo na razstavi pa je tudi prva vseslovenska muzejska akcija, v kateri smo kustosi za sodobno zgodovino resnično združili svoje delo in ne samo muzealije. Avtorji razstave prinajamo iz osmih slovenskih muzejev: Muzeja ljudske revolucije iz Ljubljane, Mestnega muzeja ljubljanskega, Goriškega muzeja iz Nove Gorice, Pokrajinskega muzeja iz Kopra, Gorenjskega muzeja iz Kranja, Muzeja revolucije iz Celja, Dolenjskega muzeja iz Novega mesta in Pokrajinskega muzeja iz Murske Sobote, ki se že nekaj let povezujemo v Sekciji za sodobno zgodovino. Razstava je torej rezultat našega druženja, izmenjavanje izkušenj in skupnega dela; enako pa tudi rezultat ljubezni in posebne naklonjenosti drobnim preostankom našega življenja in zgodovine — drobnim listkom. Razstava življenje na listkih bo odprta v Pokrajinskem muzeju od 8. februarja do 31. marca letos. Vabljeni.

Metka Fujs

DALEČ ZNANI POMURSKI LOVSKI ROGISTI

Tudi glasba zbližuje lovce

Ko smo člani zelene bratovščine v Prekmurju pred skoraj dvajsetimi leti prvi v Sloveniji ustanovili svoj zbor lovskih rogistov, smo to počeli v dobri veri, da je lovski rog star skoraj toliko kot lovstvo samo. Kako zanimiva je bila ta pobuda, dokazuje podatek, da so našemu zgledu kmalu sledili lovci širom po Sloveniji in s tem zaokrožili podobo te dejavnosti in njene značilnosti na območju naše republike.

Tako smo tudi na tem področju ujeli korak z razvitim svetom, kjer brez zvoka lovskega roga zlepa ne mine noben večji lovski dogodek. Glasba tedaj tudi v veliki združbi zelene bratovščine zbližuje ljudi, kar smo s številnimi nastopi dokazali tudi lovski rogisti prekmurske lovske zveze doma in v tujini. Zlasti so trdne vezi z lovskimi organizacijami v sosednji Avstriji in na Madžarskem, kjer smo vedno cenjeni in dobrodošli gostje tudi na največjih lovskih prireditvah in slavjih.

Pomen in vloga naših lovskih rogistov pa sta se potrdila tudi pri zbliževanju lovcev v Pomurju. Tu imamo še večje zadoščenje, saj nam je z našimi nastopi in prijateljskimi srečanji uspelo zbližati veliko lovskih družin na levem in desnem bregu Mure, ki je bila v preteklih letih očitno nepremostljiva ovira še tako tvornim in utemeljenim pobudam za tesnejše povezovanje lovstva v tej pokrajini. Zlasti na desnem bregu reke Mure, torej v radgonski in ljutomerski občini, so se lovske družine vselej brž ogradile od vsakega poskusa lovcev v Prekmurju za tesnejše sodelovanje, da ne govorim o nekaterih dobro zasnovanih pobudah o enotni lovski organizaciji s skupnimi gospodarskim in razvojnim načrtovanjem te dokaj donosne dejavnosti. Tako »cehovsko« povezovanje plotov pa je, kot kaže zlasti razdrobljeno načrtovanje tujskega lova v Pomurju, povzročilo lovstvu na tem območju kar precejšnjo škodo.

Če bi se lovske organizacije in njihove družine zgledovale po vzornem povezovanju zbora lovskih rogistov z lovskimi družinami na obeh bregovih reke Mure, bi bila danes zelena bratovščina na tem območju že zdavnaj povezana in združena v skupnih prizadevanjih za učinkovito gospodarjenje z divjadjo, za varstvo okolja in še kaj.

Za zgled naj navedem samo naše poslanstvo v nekaterih lovskih družinah na območju radgonske občine. Tako med drugim že lep čas tesno sodelujemo z lovskimi družinami v Radencih, Negovi in Vidmu ob Ščavnici, kjer so naši nastopi in skupna prireditev že prerasle v stalno obliko sodelovanja. Lani smo na območju Prlekije sodelovali kar na devetih večjih prireditvah, zlasti lepo pa smo bili sprejeti v lovskem domu pri Negovi, Vidmu ob Ščavnici in ponekod drugod. Povsod so nas sprejeli kot prave poslance pomurskega lovstva.

Naše sodelovanje pa ni omejeno zgolj na osrednje prireditve, kjer podeljujejo visoka lovska priznanja in odličja, ampak nam ni žal ne časa ne truda, ko sodelujemo na osebnih slavjih in drugih jubilejih, kamor nas radi povabijo. Tudi v žalosti se vselej odzovemo pozivu lovskih družin z obeh bregov reke Mure, ko se z zvoki lovskih rogov poslavljamo od umrlih članov lovskih družin.

Seveda tem in drugim oblikam sodelovanja z lovskimi družinami v Pomurju ne bi bili dorasli, če se v zbor rogistov ne bi vključili nadvse požrtvovalni člani, ki namenjajo veliko prostega časa skupnim vajam, da o naših nastopih doma in v tujini ne govorimo. Vsaka pot pomeni tudi odpovedovanje družini.

Zato sem kot umetniški vodja našega ansambla lovskih rogistov dolžan izreči zahvalo vsem članom in vsakomu posebej. To pa so: inž. Bily Zdenek, Ivan Pucko, Štefan Fartelj, Ivan Horvat, Tone Videnja, Štefan Horvat, Ignac Benkovič, naša nepogrešljiva Melita in njen oče Franc Šebjanič, Franc Belšak in Franc Veberič. Na naše skupne vaje in na nastope prihajajo člani ansambla z obeh bregov Mure.

Prav tem požrtvovanim članom zbora rogistov prekmurske lovske zveze gre zasluga, da smo lahko tudi za letos načrtovali veliko nastopov doma in v tujini ter program sodelovanja na vseh pomembnejših lovskih prireditvah v Pomurju, širom po Sloveniji in pri naših sosedih. Ker ne počivamo na lovorikah, ampak se tudi strokovno izpopolnjujemo, smo prepričani, da bomo naše poslanstvo v prihodnje še uspešneje opravljali.

JOŽE GRLEC

POVITI ZVOKI V BEEROVIH SLIKAH

(Razstava slik v galeriji Ars v Ljubljani, oktober 1990)

Ted Hughes, angleški pesnik, je ob svojem bivanju na podeželju leta 1970, kjer je tudi kmetoval, napisal zbirko pesmi, ki so izšle pod naslovom Vran.

V pesmi iz zbirke z naslovom Vranu je slabo beremo:

Njegova bolezen je bila nekaj, kar ga ni moglo izbruhati.

Ko je razmotal svet kakor klobčič volne, je odkril, da je konec niti privezan okoli njegovega prsta.

Odločil se je dobiti smrt, a karkoli je zašlo v njegovo zasedo, je bilo zmeraj njegovo lastno telo.

Kje je ta nekdo, ki ima oblast nad mano?

Tako se sprašuje Vran oziroma pesnik Hughes o notranji podobi človeka — ustvarjalca, ki vztraja v raziskovanju vsebine bivanja in nebivanja — kadar iz nič gradi najgloblje pripovedi, da bi se vsaj za hip približal Svetemu.

Beerovo poseganje po smiselnem v raziskovanju narave, po poseganju v zakonitosti narave ima v sebi enako vsebino. Postopki Beerovega raziskovanja in njegovega slikarstva, sežejo kakor poezija T. Hughesa globoko v oceansko zlitje vsega, kar nas obdaja in osmišlja. Le da Beer svoja spoznanja črpa iz lastnega, osebnega okolja, iz Goričkega nad Muro. Kar je pomenilo Tedu Hughesu njegovo bivanje v devonskem podeželju na Angleškem, pomeni Beeru njegov domači kraj oziroma njegovo fizično in duhovno vračanje na podeželje.

Ko slikar artikulira v slikovnem polju ime kraja z besedo Kükeč, je to sporočilo o zavesti vseobsegajočega, sporočilo o časovnem zlitju prostora, ki oblikuje njegov odnos do lastnega dela ter njegovo pripadnost demonskemu v podobi videnega kot prostoru samoizpovedovanja. Narava pomeni Beeru zavetje, prizorišče zavesti in hkrati prizorišče nečesa, kar ostaja skrivnost v neznanem, kateremu smo vsi izpostavljeni. Torej v zavetju, kot prostoru, ki osmišlja njegovo odločanje in ki ohranja skrivnost nikoli do konca razkritega Obstajanja. Beer tako s svojimi slikarskimi postopki humanizira psihodramo narave. Njegova bivanjska senzibilnost je imenovanje narave — vstopanje v njen skelet in drobovje, ki ohranja svoje barvilo kot življenjsko tekočino, s katero se slikar »hrani«.

Postopek nanašanja barve v slikovno polje poteka pri Beeru ekvivalentno razmišljanju o zgradbi narave kot telesa. Slikanje je drzno, radikalno in zavezujoče kot molitev. Spontanost naravne rasti in zemeljske razsejanosti, na katero je slikar navezan, narekuje obredni postopek — svečano priseganje in šamanstvo. »Vse, česar se dotaknem, dobi svečano podobo, oziroma postane umetnost,« je slikarjevo osebno spoznanje. To globoko razkrivanje objekta v sebi in sebe v objektu, ta izraziti naturizem je danes pri Beeru vsebina njegovega odločanja. Njegovi slikarski

postopki obenem zrcalijo naš novi občečloveški odnos do življenjskega okolja oziroma radikalno osvešča o ranljivosti našega okolja ter o ranljivosti sodobnega človeka, ki je čedalje bolj prikrajšan ob izgubljanju naravnega zatočišča. Zato Beerove podobe z izbranimi imeni, kot je Kükeč, prizivajo zavest o absolutni naravni navezanosti na življenjsko okolje, oziroma o pripadnosti zemlji, kot absolutu. Slikarju je šele v tekočini absolutnega vse dojemljivo in dorečeno.

Beeru se pot k Svetemu v naravi oblikuje prek osebne ekstaze, ki se uresničuje z dramo neprestanega vračanja v rojstni kraj. Te njegove blodnje in poseganje po »lepotah« in toplini njegovega Kükeča ali do Čarne zemlje je pot Bolečine in Ozdravljenja. Čarno lahko razumemo tudi kot čarobno. Slikarja je Zemlja »začarala«, da bi ji služil, da bi prebredel kvazi-racionalen prostor ter da bi razumel objektnost kot najvišjo obliko lastnega subjekta. Zatorej moremo Beera razumeti le skozi najgloblje človeka vredne izkušnje.

Primerjava s pesnikom T. Hughesom in njegovim delom ter s stavkom »Drevesa čakajo globoko v svojih hrbtenicah« je čudovit zgled navzočnosti skupnih imanentnih izhodišč obeh avtorjev. Opisana in naslikana snovnost zrcali absoluten duh, duh odrešitve zunaj racionalnega, mehanskega in agresivnega. Beer slika telesa dreves z izrazitim notranjim življenjem, skozi katerega se pretekajo sokovi svetlobe in barve kot poviti zvoki odrešitve. Naslikana pokončna telesa dreves so nosilci luči, organske podobe rasti in življenja v zvokih minevanja. Beerovo drevo kot telo je naslikan torzo, je nemo, brez krošnje, kar onemogoča dialog, oblikuje pa notranjo izpoved. Kastrirana drevesna telesa nastopajo kot ostaline, kot arhetipi prozornih kristalnih zgradb, polnih zvočnega pigmenta. Barvitost naravnih teles je slojevita, večplastna ter časovno vseobsegajoča, čvrsto razpeta v robatosti in trajnosti prostora. Barvna lestvica je sicer izbrana po spoznavnem, vendar le do tiste meje, ki ne ogroža slikarjeve izpovednosti. Barva je podrejena samospoznanju slikarja, njegovi elementarnosti duha kot gibanja. Robovi slikovnega polja zaznamujejo zakoličen prostor, v katerem se slojevitost barve razteza pokončno, diagonalno ali po vsej površini. Elementarnost, robatost izpričuje ponekod delno neposlikana površina, ki čaranje stopnjuje v neznano, nepredvidljivo v drznih gestikulacijah, ki razkrivajo plemenitost in avtonomnost umetnika. Naslikana Čarna zemlja je razprostrt prt kot prizorišče prispodobe neprestanega rojevanja in minevanja, znotraj katerega se prepletajo arhetipi naše podzavesti. To tipanje skozi organski in anorganski svet kot asketsko opravilo na robu prepada v ničnost prostora, pa kljub temu čutimo izrazito »domače«. Razsežnost naslikane zemeljske strukture obrednega prta utripa pred nami kakor živo tkivo, obdano z magmo skorje, iz katere se občasno pocedi, steče daritvena tekočina.

Delo, ki pleni gledalca je slika manjšega formata z imenom Pot domov, ki jo izrazito čutimo kot sublim narave, kot elementarno poetiko. Barvne plasti in dinamika nanosa barve narekuje razraščanje v gmoto zelenin, v plazmo obrednega rojevanja pomladi, v katero so vpeti kar trije zaporedni znakovni zapisi Pot domov, Kükeč in Beer. Razodetje razlitja v vseobsežnost domače pokrajine ali fenomen Misleče narave, ta silovita moč, ki se vedno znova vrača v slikarjevo zavest omogoča Beeru osvobajanje resnice zakletosti.

Beerovo slikarstvo zadene prav v sredo naše razcefranosti, v naše skrajne negotovosti, vznemirja s svojo izrazito fizično natrganostjo ter plemeniti skozi sanjski kolorit. Poetološka obsedenost v Beerovih slikah vzbuja v nas ritualna stanja, ko si ponovno, čeprav boleče želimo in iščemo poti do ponovnega Razodetja.

Beerova Potovanja na »drugo stran« Mure so obenem naša potovanja kot znamenje negotovosti brez dna, ko v porazgubljenosti kličemo vase Svetost bivanja. Beerovo slikarstvo je estetsko vznemirljiva, filozofska ter čutno-nazorna govorica o naravi (o Prekmurju), o njeni pojavni nedeljivosti, ki vodi avtorjevo sugestivnost skozi povite zvoke domačnosti.

ZDENKO HUZJAN

kulturni koledar kulturni koledar kulturni koledar kulturni koledar

GORNJA RADGONA: V četrtek, 7. februarja, ob 18.00 bo v kulturnem domu prireditev z naslovom: Večer slovenske pesmi in poezije. Ob 20.00 bodo prireditev ponovili v kongresni dvorani hotela Radin v Radencih.

GORNJA RADGONA: V petek, 8. februarja, ob 17.30 bo v kulturnem domu osrednja prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku in dnevu prosvetnih delavcev občine G. Radgona. Nastopila bo folklorna skupina EMONA iz Ljubljane. Podeljene bodo nagrade in priznanja za delo na kulturnem in vzgojnoizobraževalnem področju.

LJUTOMER: V petek, 8. februarja, bodo ob 19.00 v domu kulture ob slovenskem kulturnem prazniku podelili priznanje ZKO občine Ljutomer in pripravili pester kulturni program.

BELTINCI: V petek, 8. februarja, ob 19.00 bo v gostišču Zvezda redna letna konferenca Kulturnoumetniškega društva.

BELTINCI: V nedeljo, 10. februarja, ob 17.00 bo v cerkvi sv. Ladislava koncert domačega komornega moškega pevskega zbora pod vodstvom Jožeta Grleca. Nastopila bosta tudi klarinetist Boštjan Rous in cimbalist Andi Sobočan.

MURSKA SOBOTA: V četrtek, 7. februarja, ob 18.00 bo v kinu Park premiera gledališkega projekta ŽIVI KAMEN.

MURSKA SOBOTA: V petek, 8. februarja, ob 18.00 bo v Pokrajinskem muzeju otvoritev razstave Življenje na listkih. Razstava bo na ogled do 31. marca vsak dan, razen ponedeljka, ob 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure ter v soboto in nedeljo od 9. do 12. ure.

LENDAVA: V petek, 8. februarja, bo ob 18.00 v čitalnici knjižnice koncert Franca Žiberta, ki živi v Nemčiji in dela kot docent na badenskem konzervatoriju.

MURSKA SOBOTA: V četrtek, 7. februarja bo v knjigarni Dobra knjiga predstavitev knjige Branka Šomna Metuljev efekt.

MURSKA SOBOTA: 7. in 8. februarja bodo dopoldanske predstave slovenskega filma Ko zorijo jagode. Predstave so za učence osnovnih šol.

MURSKA SOBOTA: V petek, 8. februarja, ob 18.00 bo v baročnem salonu soboškega gradu osrednja prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku. Podelili bodo nagrade za vrhunski dosežek v kulturi.

MURSKA SOBOTA: V soboto, 9. februarja, ob 18.00 bo v dvorani ADRE predavanje na temo: Uradna medicina, krščanski etos in alternativna medicina. Predaval bo dr. Tihomir Odorčič.

razstave

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec so na ogled slike akademskega slikarja Lazsla Bartha iz Sombotela. Razstava bo odprta do 14. februarja.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin razstavlja svoje akvarele akademski slikar Andrej Božič. Razstava bo odprta do 14. februarja.

LENDAVA: V galeriji lendavskega gradu je na ogled stalna razstava likovnih in kiparskih del udeležencev dosedanjih mednarodnih likovnih kolonij.

LENDAVA: V razstavnih prostorih lendavskega gradu je odprta razstava žive ljudske umetnosti — obrti Železne županije.

KNJIŽNICA

MURSKA SOBOTA: V petek, 8. februarja, bo Dan odprtih vrat (brezplačen vpis, vračanje knjig brez zamudnine). Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

USPEŠNICE TEDNA

Šetveni koledar 1991 — Društvo Kortina

Jože Tomažič — Pohorske bajke — Mohorjeva založba

Fran Bukvič — Vojna in revolucija — Založba M & M

Do 15. februarja bodo v knjigarni Dobra knjiga prodajali knjige s popustom.

RADOVCI

Srečanje harmonikarjev

Športno društvo Radovci na Goričkem organizira tretje srečanje harmonikarjev VAŠKI GODEC 91, ki bo v nedeljo, 17. februarja 1991, ob 13. uri v gasilskem domu v Radovcih. Srečanje bo vodil Boris Kopitar. Pripravljajo tudi ustanovitev društva harmonikarjev. Vsi harmonikarji, ki želijo sodelovati na prireditvi, se morajo prijaviti do 15. februarja 1991 na naslov Evgen Car, Radovci, Grad.

E. Melin

JANEZ JAKLIČ

KITAJSKA

2

Tu so si dali cesarji v svoji veliki želji po večni mladosti zgraditi kopijo vilinske dežele, v kateri naj bi po kitajski bajki rastla rastlina večne mladosti. Okras tega parka je bela Dagoba na hribčku, oblitem z vodo, ki priča o zgodovinskem stiku med Kitajci in Tibetanci. Nebeški hram je še eden od biserov starodavne Kitajske. Glavna zgradba tega svetišča je dvorana molitve. To je okrogla stavba, pokrita z modro streho v obliki trojnega dežnika, ki se vzdiguje na okroglih terasah iz belega kamenja. Ta lesena stavba z 38 m višine, s 30 m premera in s posebnim načinom gradnje je zgodnji triumf kitajske arhitekture. Med stene tega svetišča so prinašali cesarji dinastije Ming in Qing žrtve bogu in molili za dobro žetev. Poseben čar in mik pa daje temu prostoru njegova nenaravna akustika.

Iz te nemoči, ki je vela iz nas, ko smo stali pred železniško postajo, v kateri so se nas hoteli polastiti razni prevozniki malih avtobusov in nas voziti neznano kam, za velik denar seveda, nas je rešil kitajski profesor elektronike. Po majhnem nesporazumu, ko nas je hotel nastaniti v dragem hotelu, nas je pripeljal po enourni vožnji s podzemeljsko železnico in različnimi mestnimi avtobusi do hotela Qiaoy Van. Hotel je stal na obrobju Pekinga. Do njega je vodila ozka asfaltna cesta, ki je mejila na smrdljiv rečni kanal. Cesta, ki je komaj zaslužila svoje ime, je bila podnevi glavna avenija skozi provizorično tržnico, ki so jo sestavljale premične stojnice, cize in tricikli. Potrditev, da je to hotel po meri človeka, sem dobil v njegovi notranjosti. V njem se je trlo evropskih popotnikov z nahrbtniki, ki so se mešali s Turki, Iranci, Indijci . . . Prenočišča smo dobili v hodnikih na tleh, in sicer za ceno petih fecev.

V tem malem Babilonu je naša slovenska skupina razpadla, pravzaprav odmrla, kot so odmrli skupni interesi, ki so nas družili do takrat. Zaživele so male skupinice, oblikovane že doma ali pa stkane na dolgi poti skozi sibirsko pustinjo. Prvi dan sva si s Tomažem ogledala prepovedano mesto, vilinski park, ter obiskala manj pomemben Konfucijev in lamaistični tempelj v mestu. Na poti nazaj pa sva na železniški postaji raziskala, kako je z rezervacijo vozovnic. Nekaterim iz naše skupine je bil celodnevni izkupiček tega dne neuspela avdienca pri veleposlaniku Zvonetu Draganu.

Drugi dan sva si ogledala Maov mavzolej, Trg nebeškega miru, rezervirala železniški vozovnici ter se odpeljala v cesarjevo poletno rezidenco.

Trg Tian an Men je s svojimi 40 hektarji največji na svetu. Ta ogromni prostor, ki ga obrobljajo prepovedano mesto, narodna skupščina, muzej revolucije ter še nekatere druge stavbe, sprejme ob praznikih tudi do milijon ljudi. V njegovem ožjem središču se dviguje spomenik herojem in ob njem Maov mavzolej. V tem kamnitem sarkofagu, ki je narejen iz materialov iz vse Kitajske, spi za debelimi steklenimi stenami svoje zadnje spanje veliki diktator. Mavzolej s trgom je veličasten spomenik, vendar ob enem tudi krčevita želja umrljivega socialističnega vladarja po nesmrtnosti, tako podobna želji cesarjev, ki so hrepeneli po rastlini večne mladosti. Smrtnost in ničevost človeka pa prav ta trg še poudarja s svojo razsežnostjo in hladnostjo.

Že pred osmimi stoletji so fevdalni vladarji opazili lepoto narave, kjer je letna palača, ki se šopiri kakih deset kilometrov od pekinškega živalskega vrta. Za časa dinastije Qing so bila tu opravljena ogromna dela, tako da je ta predel postal največji kitajski vrt. Vendar pa zgodovina tudi temu prostoru, kjer se ob prekrasnem jezeru nizajo paviljoni, palače, pokriti hodniki, pagode, ni prizanesla. Kolonialne sile so ta prostor uničile leta 1860 in nato ponovno še leta 1900. Cesarica mati, cesarica Ci Xi, ki je tu odmaknjena od dogajanj v deželi razkošno praznovala svoje rojstne dneve, uživala ob predstavah pekinške opere in živela razkošno življenje fevdalne vladarice, je to svoje pribežališče vedno znova obnavljala, tako da je bilo še lepše kot prej. Porabila je denar, ki je bil namenjen posodobitvi kitajske mornarice, in ironija je hotela, da je edina ladja, narejena iz tega denarja, prav marmorna palača v obliki ladje, ki stoji v tem parku.

Severno od Pekinga se vijuga veliki kitajski zid. To je edina zgradba človeških rok, ki je s prostim očesom vidna tudi z lunine površine. Ta ogromni zid je v poprečju visok 16 m, spodaj širok 8 in zgoraj 5 m. Podatki o njegovi dolžini so precej različni, kot da bi imeli merilci enega od čudes sveta povsem različne metre. Zid naj bi bil po različnih pričevanjih dolg od 2450 pa vse do 6700 km. Zgodovina tega iz solza in krvi narejenega zidu je stara 2600 let, vendar je v nasprotju s splošno razširjenim mnenjem sedanji veliki zid veliko mlajši. V glavnem je bil zgrajen v 15. stoletju, ko je na kitajskem vladala dinastija Ming. Najstarejša kitajska obzidja niso bila zgrajena v obrambo proti zunanjemu sovražniku, temveč iz čisto notranjih razlogov zaradi medsebojnih razprtij različnih fevdalnih državic. Mingški zid pa je bil napravljen, da bi branil deželo pred zunanjim sovražnikom. Pri gradnji so napravili široke temelje iz težkih kamnitih kvadrov, na katerih sta stala po dva močna zidova iz žgane opeke. Prostor med njima pa so zapolnili s trdo steptano puhlico, kamenjem, peskom in opeko. Pri gradnji tega orjaškega projekta, ki pa ni bil omembe vredna ovira pred Huni, če ni bilo dovolj vojakov, je sodeloval vsak tretji Kitajec. Na stotisoče teh prisilnih delavcev je umrlo zaradi izčrpanosti, napora in lakote. »Če se ti rodi hči, jo utopi,« pravi neka kitajska žalostinka, »če se ti rodi sin, ga ne vzredi, mar ne vidiš, kako gradijo veliki zid na kupih mrličev?!« Cesarji dinastije Ming so si postavili ne samo s tem zidom proti Mongolom, temveč tudi z drugimi stavbami trajen spomenik. Največ cesarjev dinastije Ming so pokopali nedaleč od Pekinga na obsežnem ozemlju nagrobnih templjev, do katerih pelje kilometer dolga s čudovitimi velikanskimi kipi živali in vojščakov okrašena aleja. Pri ogledovanju teh znamenitosti naju je vztrajno močil dež.

Nastopil je zadnji dan bivanja v Pekingu. Izkoristila sva ga za ogled nebeškega templja, astronomskega observatorija in seveda nakupovalnega središča za tujce. O tem zadnjem sva imela kopica podatkov, saj si je večina najinih kolegov ogledala Peking ravno v obratnem vrstnem redu kot midva. Še zadnjič sva večinoma peš, prekolovratila pekinške ulice. Opazovala sva bliščo stavb v okolici Trga nebeškega miru in sodobne hotele ter se kot ujetnika nepopisne množice drenjala mimo trgovin, razdrapanih lokalčkov in čajnic. Takoj za glavno ulico pa se je širilo mesto običajnega Kitajca, mesto, kjer se skromni standard spogleduje z revščino, kjer se kanalizacija meša z vodovodom in kjer je velika želja ljudi imeti kolo. Prav to ogromno število ljudi ter s tem povezana prenatrpanost je največji balast glavnega mesta in tudi vse Kitajske.

Kitajska je ogromna dežela, tretja največja na svetu, prav gotovo pa vodi po številu prebivalstva. Skupaj z Egiptom, Babilonijo in Indijo je ena najstarejših civilizacij sveta. Naseljena je bila takoj ob nastanku človeške vrste. Sporočila iz bogatih arheoloških najdbišč pa govorijo o močni neolitski kulturi, ki je imela svojo zibelko ob toku Rumene reke pred nekako 5000 oz. 6000 leti. Sledi obdobje držav, ki so bile pretežno zasnovane na delu sužnjev. To obdobje se je začelo nekje 1.600 let pred našim štetjem. V teh časih je bila Kitajska nedefinirano območje, ki so ga naseljevala različna plemena naroda Han.

(nadaljevanje prihodnjič)

ČRENŠOVCI

Lepa beseda, lepo mesto najde

Da, pregovor je lep, pa tudi resničen. Kako najti čas za pogovor, ko pa se nam vsem vedno mudi. Kdo bo poslušal nas mlade, polne vprašanj, energije, pa tudi že izkušenj? Pa vendar je rad prisluhnil željam mladih krščanskih demokratov iz Črenšovec predsednik vaškega odbora gospod Daniel Kolenko. Veliko se nas je zbralo v črenšovski vaški dvorani: zakonski pari, mladina, starejši, ki smo v tišini prisluhnili dr. Jožetu Magdiču. Njegovemu predavanju o razvoju osebnosti od spočetja do odraslosti za skupno življenjsko pot je sledilo veliko vprašanj, na katera je dr. Magdič, poln življenskih izkušenj, vselej znal dati odgovor. Temu je sledilo novo srečanje. Gospod dr. Jože Vinković je zbranim iz vsega Pomurja govoril o ljubezni in prijateljstvu. O ljubezni, prelepi, a večkrat žalostni besedi, so razmišljali starejši iz izkušenj, mlajši pa iskali odgovore na svoja vprašanja, na svojo potrditev.

Marta R.

Milan Kučan — Pomurec meseca januarja

Po pričakovanju je postal NAJ POMUREC za prvi letošnji mesec, kot ste se skoraj enotno odločili bralci domačega tednika Vestnika, predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan. Med drugim ste navedli, da zelo cenite delo in zasluge našega rojaka za odločitev o samostojni in neodvisni državi, njegovo preudarnost, prepričljivost in odkritosrčnost.

Na lestvici najpopularnejših Pomurcev v januarju so dobili glasove tudi Ivan Kramberger, dobrotnik iz Negove, dr. Anton Trstenjak, teolog in strokovnjak iz Ljubljane, od koder je tudi gledališki igralec Evgen Car. Med domačimi politiki sta visoko Andrej Gerenčer, predsednik Skupščine občine Murska Sobota in Štefan Smej, prof. in vodja Zelenih. Nekaj glasov pa ste namenili še Štefanu Pintariču, predsedniku sveta KS Melinci, Gezi Farkašu, humoristu, in Smilji Baranja, glasbeni urednici Radia Murska Sobota.

Z akcijo za izbor Pomurca meseca nadaljujemo seveda tudi v februarju. Zato pričakujemo, spoštovani bralci Vestnika, vaše glasovnice, na katerih pa naj se v večji meri pojavljajo imena znanih osebnosti, ki so se izkazali na različnih področjih družbenega udejstvovanja.

KOMPAS

- NOVO! DARILO V OVOJNICI! Podarite svojim najdražjim Kompasovo potovanje, izlet, počitnice . . . Takšnega darila bodo gotovo veseli.
- POČITNICE — DOMOVINA, tujina
- SMUČANJE 90/91 — Kompasov katalog z bogato ponudbo
- POTOVANJA V TUJINO: posebni programi, ugodne cene
  Španija za maturante, 6 in 8 dni, avtobus
  Lisbona, 4 dni posebno letalo
  Portugalska in Španija, z avtobusom in letalom, 9 in 10 dni
  Irska-zeleni otok, 6 dni
  Azurna obala, Šampanija, Pariz, 5 dni z avtobusom in letalom
  Nizozemska, 4 dni letalo, 5 dni avtobus
  Spoznajte Evropo, 8 dni z avtobusom
  Sončna Sicilija, 4 dni, letalo
  Švica, 3 in 4 dni z letalom
- **STROKOVNA POTOVANJA** na vse največje sejme v Evropi po posebnih programih
- Prevozi ob odhodu iz Gornje Radgone
- Novo: Hertz rent-a-car, letalske karte
- Obročno odplačilo — 3 obroki
- Informacije: KOMPAS RADGONA, 74 741, 74 265
- Posredujemo programe tudi drugih uglednih agencij

Svet je lep

POTUJTE Z NAMI!

NAJ POMUREC (POMURKA) MESECA **1**

GLASUJEM ZA _____

iz _____

ker je _____

(Ime in priimek predlagatelja ter naslov)

Dan stare piščance

NESNICE — samo jarkice
NESNICE — grahaste (jarkice in petelini)
NESNICE — rjave (jarkice in petelini) in
PIŠČANCE TEŽKIH PASEM

za prirejo mesa že lahko naročite in kupite v prodajalni vaše zadruge. Informacije po telefonu 87 087. Za nakup se priporoča

KMETIJSKA ZADRUGA LJUTOMER-KRIŽEVCI.

Radenska

ZDRAVILIŠČE
RADENCI

HOTEL RADIN

vabi na veliko

PUSTOVANJE,

ki bo v soboto, 9. februarja, ob 20.00 v restavraciji hotela.

Maske imajo prost vstop, čakajo jih bogate nagrade.
Velika kulinarična ponudba pustnih dobrot.
Zabaval Vas bo ansambel Šarm.

VABLJENI!

Informacije in rezervacije: hotel Radin tel.: 069 73 331, 73 006

Kmalu v Murski Soboti

Organizator — ZKO Murska Sobota

TEHNO IMPEKS, d.o.o.
Titova 26 (hotel Diana, vhod z dvorišča)
MURSKA SOBOTA, tel.: (069) 25 049,
odprto od 8. do 12. in od 13. do 16. ure.

PRODAJA AVTOMOBILOV IN MOTORNIH KOLES

SUZUKI SWIFT	114.360 din
MAZDA 323	124.354 din
TOYOTA CELICA	198.632 din
HONDA CIVIC	121.117 din

Prodaja vseh modelov RENAULT in avtomobilov vseh japonskih izdelovalcev (HONDA, MAZDA, TOYOTA, SUZUKI, NISSAN, SUBARU, HYUNDAI).

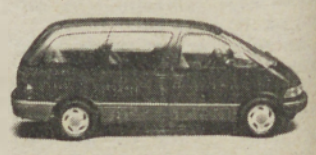

Toyota previa, 7 sedežev

Mala anketa

POČITNICE

Šolarji so imeli tokrat prvič le enotedenske zimske počitnice. Tako so odločili strokovni šolski krogi. Namesto še enega tedna premora po prvem polletju je bilo več prostih dni ob novem letu in sledile bodo še spomladanske ali prvomajske počitnice. Podobno je tudi v drugih sosednjih deželah.

Ker ni bilo snega, so bili pomurski šolarji, vsaj večina, za marsikaj prikrajšani. Še dobro, da so zamrznile nekatere mlake, murski rokavi, gramoznice in jezera, da je bilo precej ledenih površin za drsanje. Lahko pa so takšna naravna drsališča nevarna. Žal za kaj primernejšega nikjer niso poskrbeli. Tudi letos pa niso pozabili na počitničarje pri Delavski univerzi v Murski Soboti, kjer so se lahko zbirali ves teden in tekmovali ali se igrali na računalnikih, in to brezplačno.

In kaj so nam o počitnicah povedali tisti, katerim so le-te namenjene?

ZINKA VORŠIČ, 1. razred OŠ Bučkovci: »To so bile moje prve šolske zimske počitnice. Zelo sem si želela sneg, da bi se lahko sankala, delala sneženega moža in kepala sestro Gabrijelo. Tako pa sem morala biti večinoma notri. Gledala sem televizijo, se učila, brala knjige in se igrala z medvedki, ko so prišle k meni sošolke. Včasih smo se šle za šolo, včasih pa za mamice. Igrale smo tudi na klavir. Tako mi kljub vsemu ni bilo dolgčas.«

GORAN ŽIBRNIK, 4. razred OŠ Daneta Šumenjaka, M. Sobota: »Ker sem imel zvinjen gleženj, sem moral že prej odmisliti smučanje in sankanje. Tako snega niti nisem pogrešal. Skoraj vsak dan sem hodil na igrišče k šoli, kjer sem metal žogo na koš. Prinesel sem si tudi 5 knjig za branje, vmes pa sem večkrat gledal televizijo. Letos prvič nisem dobil polletnega izkaza, ker je na naši šoli to zdaj drugače. Malo mi je bilo žal, ker bi rad vedel, kakšne ocene sem si zaslužil.«

JANJA BARBER, 2. letnik gimnazije v M. Soboti: »Za počitnice nisem imela posebnih načrtov. Če bi bile dvotedenske, pa bi najbrž šla na Primorsko, na obisk k stari mami. Tako pa sem bila vse dni v glavnem doma. Pomagala sem kuhati in pospravljati, pletla in brala knjige za obvezno domače branje. Smučanje ali drsanje pa me niti ne mika. Če bi bil sneg, bi bilo tu pri nas v Mačkovcih prav gotovo precej živahno. Mene pa v zadnjem času bolj mika gledanje glasbenih videospotov.«

ANITA BOHNEC, 6. razred OŠ Bistrica: »Čeprav kratke, so bile letošnje zimske počitnice zame zelo lepe. Uresničila se mi je namreč velika želja, da bi tudi jaz imela nove drsalke. Tako sem lahko vsaj hodila na led. Pri kolišču Bobri smo igrali tudi hokej. Preostali čas pa sem izkoristila za gledanje televizije in razne igre s prijateljico Nino. Ob večerih pa sem hodila luščit seme k sosedovim. Želela sem si tudi sneg, a ga tako kot v lanskih tudi v letošnjih počitnicah ni bilo. Škoda!«

Jože Graj

Mobitel tudi v Pomurju

V razvitem svetu že precej dolgo uporabljajo telefone v avtomobilih, vlakih in ladjah. Poslovni ljudje si brez njih težko zamišljajo uspešno poslovanje. Čas je dragocen in tudi med potovanjem ga je treba izkoristiti za razna sporočila,naročila, dogovore . . . Vse to jim omogoča prenosni telefon v prevoznem sredstvu. Naposled sta tudi Slovenija in Hrvaška storili korak k približevanju razvitemu svetu na področju javnega mobilnega telefonskega omrežja. Skupaj sta namreč financirali glavno centralo v okolici Zagreba, naša republika pa si je zagotovila 1000 priključkov.

Tudi v Pomurju je stekla akcija za nov program v telefoniji, ki so ga poštarji poimenovali MOBITEL. Medtem že izdelujejo projekte za bazno postajo (stolp) v Pečarovcih, in sicer skupaj z RTV Slovenija, ki je nosilec naložbe. Sredi leta naj bi bila dela končana in tedaj bodo lahko začeli montirati posebne telefonske aparate v osebne avtomobile, tovorna vozila in avtobuse. Zanimanje v Pomurju je sicer precejšnje, vendar je dobilo Podjetje za ptt promet v Murski Soboti zaenkrat le okrog 10 naročilnic. Vsi stroški (telefonski aparat in montaža) znašajo po sedaj veljavni ceni 143.676,00 dinarjev.

Omrežje mobitel bo omogočalo avtomatsko povezavo mobilnih telefonov v vozilih cestnega, železniškega, rečnega in priobalnega prometa z vsemi naročniškimi telefoni, vključenimi v mobilno ali stacionarno (klasično) telefonsko omrežje, tako v notranjem kot mednarodnem prometu.

Jože Graj

SGP POMURJE

Obveščamo cenjene kupce, da smo v februarju

POCENILI frakcijo 8 do 16 mm za 20 %!

● Cena brez prometnega davka je zdaj 92,80 din za m³. Za nakup se priporoča **GRAMOZNICA IVANCI!**

(V prejšnji številki Vestnika je pri tem oglasu pomotoma izostalo ime podjetja).

Smučarski tečaj na Pohorju

V šolskih počitnicah je bilo 52 učencev in 5 slušateljev iz soboške prve in druge osnovne šole na 6-dnevnem smučarskem tečaju na smučiščih pri Arehu na Pohorju. Po končanem uspešnem tečaju so izvedli tekmovanje v veleslalomu. Pri mlajših pionirjih je zmagal Potisk pred Danijem in Pleterškom, pri mlajših mladinkah pa Voroševa pred Plantanovo in Trplanovo. Med pionirji je bil najboljši Ovsenjak pred Škorjancem in Kuzmičem, pri pionirkah pa Juršičeva pred Gorčanovo in Severjevo. V konkurenci mlajših mladincev je zmagal Žigo pred Gomobcem in Puckom, pri mlajših mladinkah pa Benkova pred Mi-količevo in Rigljevo.

Helena Ravnič — 4

PRVE MEDICINSKE SESTRE V PREKMURJU

1. novembra 1956 je prišla na Infekcijski oddelek sestra Sidonija Kuzmič-Zver, ki je bila od 1. avgusta do 1. oktobra tega leta v službi v otroških posvetovalnicah Zdravstvenega doma v Murski Soboti. Leta 1959 je nastopila službo na Infekcijskem oddelku tudi medicinska sestra Marjeta Drvarič, ki je pred tem nekaj mesecev delala na otroškem oddelku bolnišnice, jeseni 1964 pa je odšla na Zdravstveno šolo v Murski Soboti.

Na Internem oddelku je bila prva medicinska sestra Marija Počnik-Apšner. Nekaj let je bila glavna sestra oddelka, nato je več let delala v patronažni službi Protituberkoloznega dispanzerja, pozneje pa je odšla na Zdravstveno šolo v Murski Soboti. Na Internem oddelku bolnišnice je bila leta 1959 in 1960 nekaj mesecev zaposlena tudi medicinska sestra Gabriela Zver-Skubic. Jeseni leta 1960 je postala prva inštruktorka za nego bolnika na Zdravstveni šoli v Murski Soboti, pozneje pa na Višji zdravstveni šoli v Ljubljani.

Na kirurškem oddelku bolnišnice sta bili še pred letom 1960 medicinski sestri Marica Verdelj in Agica Lebar, razen medicinske sestre Angele Zorko, ki je leta 1960 prišla na Kirurški oddelek iz otroškega dispanzerja v Murski Soboti. Sestra Lebarjeva je potem delala na Dornavi.

Na ginekološko-porodniškem oddelku je bila leta 1958 nekaj časa tudi medicinska sestra Olga Toth iz Beograda, od leta 1959 do 1963 pa medicinska sestra Marija Hajdinjak.

Skoraj vse medicinske sestre so po letu 1960 na svojih oddelkih nadzirale prakso učenk Zdravstvene šole Murska Sobota, nekatere od teh pa so tudi poučevale na šoli.

Ko je Protituberkolozni dispanzer imel svoje prostore na Pljučnem oddelku bolnišnice, je bila v njem zaposlena medicinska sestra Katarina Rous-Vinčec, in sicer od leta 1957 do 1962, ko je odšla na Zdravstveno šolo. Jeseni 1964 je bila imenovana za ravnateljico šole. Protituberkolozni dispanzer je do leta 1961 vodil dr. Ivan Amon, ki je bil pozneje šef Protituberkoloznega dispanzerja v Mariboru.

Naj omenim še medicinsko sestro Emo Barbarič-Knežević, ki je nastopila službo v Zdravstvenem domu v Murski Soboti leta 1960 le za eno leto, nato je bila dve leti na Zdravstveni šoli, potem pa je odšla na Debeli Rtič za ravnateljico okrevališča.

Vse do leta 1958 je bila v Zdravstvenem domu v Lendavi nastavljena medicinska sestra Šimonka, za delo v tamkajšnjem Protituberkoloznem dispanzerju pa le bolničarja Lopertova, ki je nastopila službo že leta 1948. Njo je medicinska sestra Šimonkova vpeljala v patronažno službo za tuberkolozne bolnike.

Leta 1958 je prišla v Tuberkolozni dispanzer v Lendavi medicinska sestra Eda Jecelj in je ostala v tej službi do oktobra 1961. V Zdravstvenem domu Lendava sta leta 1959 nastopili službo še medicinski sestri Marija Gorše-Gobec in Gizela Balažic-Gyerkeš, ki je opravljala zdravstvenovzgojno dejavnost v občini Lendava. Obe sta opravljali tudi patronažno polivalentno službo v Zdravstvenem domu. Sestra Goršetova je vodila tudi tečaje za nego bolnika na domu in opravljala še drugo notranje delo v Zdravstvenem domu. Medicinska sestra Minka Božič iz Ljubljane je v Prekmurju vodila dvotedenske gospodinjske tečaje.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Za vstop v dosje: Bogdan Hrovat — Puklasti Miha

SKRIVNOST ŠIMNOVE SMRTI PRED SODIŠČEM

Konec lanskega oktobra. V Medvodah. Pri Miletu Pavlinu, partizanu, komisarju jurišnega bataljona, pisatelju, uredniku, novinarju, pilotu in uslužbencu tajništva za notranje zadeve. Natanko dve desetletji je od razvpitega sodnega procesa zoper njegov torzoroman Skrivnost Šimnove smrti, ki more leto kasneje iziti v samozaložbi. Pred tem ga v celoti objavi časnik TV-15. V literarnem delu se Pavlin ukvarja z »enigmo« Bogdan Hrovat-Puklasti Miha, človekom, čigar ravnanja in obnašanja v vojnem in zlasti povojnem času, ko je bil med drugim pooblaščenec Ozne v Prekmurju, so še vedno zavita v meglo. Podobno je z njegovim tragičnim koncem v marcu 1948, ko naj bi v prostorih Slavije (zdajšnjega Republiškega sekretariata za notranje zadeve) storil samomor.

Ljubljanski dnevnik, 10. decembra 1970 priobči: »Včeraj se je pred senatom ljubljanskega okrožnega sodišča nadaljevala in končala razprava zoper pisatelja in novinarja Mileta Pavlina, ki je bil obtožen, da je v torzu romana Skrivnost Šimnove smrti trdil o glavnem junaku Šimnu nekaj neresničnega. Tožbo sta vložili mati in sestra pokojnega Bogdana Hrovata-Mihe, kot priče na strani obtoženca pa so nastopili: pisatelj Miško Kranjec, nekdanji partizanski komandant Jože Borštner, nekdanji komisar in pisatelj Matevž Hace, pisatelja Tone Svetina in Ivan Potrč. Po petурni razpravi je sodišče Mileta Pavlina oprostilo.«

Mile Pavlin zatrjuje, da ima njegov torzo dokumentarno vrednost; vsaj v začetku. Tam tudi opiše svoje zadnje srečanje s Šimnom oz. Bogdanom. »Ker je bil puklast, grbast, pade v oči. V začetku vojne mi je celo priskrbel ilegalno stanovanje na dolenjskem kolodvoru. Junija 1943 sem ga videl pri partizanih, ko je prišel iz Novega mesta in so se ponoči s splavom peljali čez Krko. Splav se je prekucnil, padli so v vodo, a se rešili, sušili in takrat sva se prvič pogovarjala. Je bil strašno važen in je tudi naglo napredoval. Takoj so ga kooptirali na okrožni komite, potem pa ga poslali na Štajersko. O vsem tem pišem v knjigi.«

Izpove, kako je prišel do gradiva za Skrivnost Šimnove smrti, ki se je znašla pred sodiščem. »Pet let sem bil zaposlen na notranji upravi; leto dni v kriminalistični službi, štiri leta v obveščevalni. V obveščevalni oddelek so vtaknili veliko nekdanjih članov pooblaščenstva Udbe. Imeli smo veliko časa za vse mogoče pogovore. Pripovedovali so mi zlasti o Bogdanu Hrovatu-Puklastem Mihi. Zakaj sem ga v romanu preimenoval v Šimna se več ne spomnim. Sicer pa je bilo besedilo pripravljeno leta 1961 ali 1962. Ponujal sem ga založbam Lipa, Obzorja in Borec. Povsod so ga zavrnili. Prebrala sta ga tudi Tone Svetina in Ivan Potrč. Sta rekla: zakaj ga ne bi objavili? Takratni predsednik uredniškega

20 LET POZNEJE

odbora časopisa TV-15 Jože Borštner mi je šel na roke in ga začel objavljati v nadaljevanjih, kot podlistek. Tik pred koncem izhajanja je prišlo do tožbe. Vložil jo je odvetnik Mihove matere in sestre Ivan Tlaker-Luka, češ da gre za obrekovanje, za razžalitev. Šlo je za to, da mi zavežejo čeljust.«

V celostranskem intervjuju za TT, 3. decembra 1970, Mile Pavlin izjavi: »Pisanja sem se lotil predvsem zaradi zanimivosti snovi in tudi zato, ker je bila ta snov doslej tabu. Partizani na Pohorju so živeli v težkem vzdušju. Leta 1944 se je tam razpaslo strašno pobijanje. Varnostna služba je pobijala vse, ki so bili sumljivi. Sumljivi pa so bili vsi. Članom varnostne službe so vcepili negotovost. Gestapo jim je pošiljal lažne podatke, ki so jim nasedli. Prišlo je tako daleč, da so se ljudje skrivali, odšli v nemško vojsko ali v druge partizanske enote. Šimen, glavna oseba mojega podlistka, je bil v pohorski brigadi, nato v odredu; končno v varnostni službi. Bil je zelo hud policist. Kdor je priznal, je bilo po njem. Kdor ni priznal, so ga mučili, dokler ga niso pokončali. Šimen je bil človek s kompleksi. Pustil se je zapeljati od gestapovskih agentov. Kmetje v pohorskih vaseh se še danes križajo, če slišijo njegovo ime. Rekli so mu Krvavi Miha.« In ponovi: »Pri pisanju nisem imel dokumentov, ker sem vedel, da jih ne bom dobil. V oporo so mi bili predvsem tiskani viri, pa tudi številne izpovedi ljudi, ki so ga poznali.« Podobno pove tudi nam oktobra lani v Medvodah. Zanj so nekoč govorili — prav zavoljo takih tem —, da je nosilec »črnega vala«. Seveda pa nas najbolj zanima Puklasti Miha, ki je očitno imel izredno veliko podporo v vrhu slovenske Ozne.

Mile Pavlin: »Veljal je za najbolj zvestega in učinkovitega. Sami so bili krivi, ker so nekritično nasedli, kar se tiče pobojev na Pohorju leta 1944. Saj, Sergej Kraigher je bil kasneje rehabilitiran, Ivan Tlaker-Luka tudi, saj je bil na koncu vojne spet komisar bataljona in se upokojil kot podpolkovnik. Za glavo je šlo narodnemu heroju Aleksandru Vojinoviću-Vojinu. Tu je bil Boris Kidrič, strašen gromovnik in dosleden pri ukrepih, o čemer piše v svoji knjigi Tudi beseda je bila orožje Franček Majcen. Mitja Ribičič pa je dal ostavko.« Za Miho se torej marsikje sliši in bere, naj bi bil gestapovski oz. dvojni agent. Je to sploh mogoče — tudi glede na njegovo telesno hibo? Bi lahko bila o tem kje kakšna gradiva? Pavlin domneva, da bi znala biti. Morda v arhivih na tujem. Za Bogdana Hrovata pove, da je bil leta 1944 poslan na Dolenjsko — po t. i. Pohorski aferi — in pred koncem vojne v Prekmurje. Tu je bil še prvo povojno obdobje, vendar so ga, ker je spet »počel neumnosti«, premestili v Maribor, od tam pa v Ljubljano. »So mi pripovedovali, da se je z mercedesom vozil po Mariboru, in ker je bil majhen, je imel pod ritjo blazino, da se je kaj videlo.« govori avtor Skrivnosti Šimnove smrti. Pa je bil Miha res tak babjek, ženskar? »Seveda je bil. Že zaradi tega, ker ga je vsaka zdrava ženska zavračala, ker je bil puklast. Odtod tudi njegova nasilna narav. V Prekmurju je gotovo bil kot kozel v raju. Saj veste, kako je, če odločaš o življenju in smrti, imaš neomejeno oblast, in katero je hotel, si je lahko privoščil; se je pač bala ali pa s tem koga rešila. Povrhu je bilo vse skupaj toliko bolj kočljivo, ker je šlo v Prekmurju za zelo borno partizanstvo in so vse skupaj večinoma vodili tujci.«

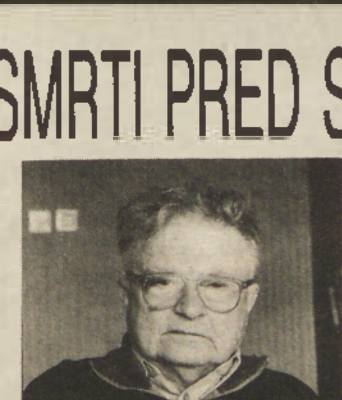

Mile Pavlin — 20 let po procesu.

Predpostavljate celo, naj bi sodeloval pri pobojih kakih 700 ljudi? »Vsi skupaj, s pomočniki vred, naj bi jih toliko pospravili. Ozna jih je. Tako vam povem: območje od Dravograda do Prekmurja so takrat šteli za gestapovsko tvorbo. Svetoval bi vam, da ne obravnavate samo Puklastega Mihe, ampak se lotite tudi t. i. Pohorske afere. Je le fragmentarno obdelana, bolj faktografsko,« pojasnjuje avtor najmanj 25 knjižnih del s ponatisi, ki ima nared že spet zajeten roman v dveh delih — okrog 1200 strani — o domobrancih in njihovi usodi. Toda, kdo bo vse to natisnil!? Pri založbi Obzorja ima spomine na potovanje v Rusijo leta 1945.

Vendar, vrnimo se k procesu konec leta 1970. Pod naslovom Dolga je senca grbastih Šimnov se je uredništvo časnika TV-15 (16. decembra) postavilo v bran novinarju in pisatelju Miletu Pavlinu. V članku pojasnjuje, čemu objavlja nedokončan roman Skrivnost Šimnove smrti kot podlistek v nadaljevanjih in med drugim zapiše: »Tako je pisatelj Mile Pavlin doživel nekaj edinstvenega, kar se ni pripetilo niti velikim svetovnim pisateljem pod reakcionarnimi režimi. Obtožba je bila proti njemu vložena in razprava se je začela ŠE PREDEN SO TOŽNIKI ROMAN DO KONCA PREBRALI . . . Ko so ljudje zvedeli, da je Pavlin tožen in da se obtožba opira na dokumentarno plat, so začeli Pavlinu izražati simpatije, nekateri pa so se celo ponudili, da gredo pričat o početju Bogdana Hrovata, ki naj bi bil po trditvah tožnikov istoveten s Šimnom. In če bi bilo treba res dokumentarno dokazovati Šimnovo krivdo, smo prepričani, da bi lahko Pavlin s pomočjo verodostojnih prič dokazal še marsikaj več, kot je pisateljsko izpovedal v romanu in kot so pred njim že opisali na kratko Miško Kranjec, Tone Svetina in Milica Ostrovška. Treba je priznati, da je sodišče pošteno razsodilo in da pomeni razsodba moralni poraz nasprotnikov svobodnega umetniškega ustvarjanja . . . Dolga je senca grbastih Šimnov.«

Branko ŽUNEC

PISATELJ MILE PAVLIN PRED SODIŠČEM

SE SME PISATI O PARTIZANSKEM MADEŽU?

Zgodovina NOB ima poleg svetlih plati tudi nekaj temnih madežev. Končno so jo ustvarjali ljudje, ne angeli. Medtem ko smo bili leta in leta navajeni zgolj črnobelega prikazovanja partizanske borbe — zahtevnejše bralstvo je takšno enostransko podobo našega boja zavračalo — se četrt stoletja po zadnji vojni zgodovinska in pisateljska peresa lotevajo [illegible] vprašanj velikih štirih let. Omenimo samo obsežni roman Toneta Svetine »Ukana«, ki je prav zaradi objektivnosti svojega pisanja naletel na velikansko zanimanje med bralci. Eno temno plat NOB, madež na njenem zemljevidu, je sedaj razkril tudi novinar in pisatelj Mile Pavlin in sicer v svojem feljtonu »Skrivnost Šimnove smrti«. Feljton izhaja v tedniku »TV-15« v [illegible] izvodih. Še preden so izšla zadnja nadaljevanja, se je pisatelj znašel na sodišču. V zasebni tožbi ga tožita mati in sestra glavnega, negativnega junaka njegovega feljtona, ki ga je Pavlin predstavil pod izmišljenim imenom Šimen. Tožnici zahtevata najostrejšo kazen. Kdo je bil temni junak Pavlinovega feljtona, kaj je počel, kje je deloval, s čim je zaslužil obsodbo?

Faksimile intervjuja v TT, 3. decembra 1970.

Osliček Kazimir in njegova družina

Pravijo, da je Kazimirja povrgla njegova oslovska mama Frieda na petek, trinajstega. Običajno je to zelo slabo znamenje. Pri osličku Kazimirju se je zgodilo prav nasprotno. V živalskem vrtu v nemškem kraju Lauenbruck, kjer že ves čas živi, je Kazimir od rojstva glavni.

No, roko na srce, začelo se je na tisti petek, trinajstega, res tako slabo, da bi se slabše ne moglo. Mati Frieda se namreč za malega ni niti zmenila. Zavrgla ga je, kot pravimo. Kazimirju je grozilo, da bo umrl od lakote. Pa se je za nesrečnega oslička osebno zavzel lastnik živalskega vrta Friedrich Michael von Schiller s svojo družino. Kazimirja so rešili z dudo (mimogrede, še vedno jo rad vleče), ga čohali in crkljali, sirotico ubogo. In ne da bi se sploh zavedali, so se na oslička polagoma tako zelo navezali, da je Kazimir danes pravi družinski član. O tem, kaj vse si lahko privošči, nazorno govori fotografija, na kateri vidimo Kazimirja na uradnem obisku pri prijatelju Friedrichu v njegovi direktorski pisarni. Da je Kazimir v resnici majhno bitje, dokazuje tudi to, da ga ima zelo rada celo hišna čuvajka, labradorka Lexa.

Zaporniki pri maši

Čeprav so vse povojne jugoslovanske ustave zagotavljale državljanom svobodo veroizpovedi in udeležbo pri verskih obredih, za pripadnike JLA in kaznjence to ni veljalo. Šele po 45 letih so začeli po malem uveljavljati te pravice.

Vsako nedeljo popoldne ob treh se odprejo velika železna vrata Kazenskega poboljševalnega zavoda Lepoglava in stražarji spustijo v kaznilnico lepoglavskega župnika Mato Repića in njegovega pomočnika Ivico Šestaka. Po železnih stopnicah se povzpneta v tretje nadstropje zloglasne »zvezdarne«, kjer ju v primerno urejenem večjem prostoru že čaka kakih petdeset zapornikov v kavbojkah. Ko se pojavita župnik in kaplan, vsi vstanejo, organist zaigra na yamahi prigodno versko pesem, potem se začne nedeljska maša v lepoglavski kaznilnici, prvi pri nas, ki je uvedla verske obrede.

»Nedeljsko mašo smo vpeljali po peticiji 372 zapornikov. Nobenega razloga nismo imeli, da tega ne bi dovolili, kajti obred s pridigo lahko samo pomaga zapornikom in nam, ki delamo z njimi,« pravi Stjepan Benček, ki je postal direktor kaznilnice pred dvema mesecema in je poleg maše uvedel v kaznilnice še druge novosti, da bi olajšal življenje zapornikom in hkrati zaposlenim v tem kazenskem poboljševalnem zavodu.

Zaporniki so prebelili prostor, kjer sicer ponavadi igrajo namizni tenis, stare zidove so obložili z lesom, v zaporniški delavnici pa prav zdaj izdelujejo oltar s križem. Zuenkrat uporabljajo za oltar kar večjo mizo. Vsako nedeljo ob treh popoldne utihne radio v kaznilnici, zaporniki zapojejo ob spremljavi orgel cerkvene pesmi in na zapor spominja samo debela železna mreža na oknih dvorane . . .

»Vse zaposlene v kaznilnici skušam prepričati, da bi svoje strankarske in drugačne opredelitve pustili pred zaporom,« nadaljuje direktor Benček, »ko pa so v kaznilnici, mora biti za vsakega najvažnejša njegova skupina zapornikov, in če hodijo ti zaporniki k maši, mislim, da bi bilo tudi njihovo mesto tam, ne glede na to, ali so verni ali ne. Upoštevati bi morali, da na zapornike prav gotovo ne morejo slabo delovati župnikove besede, s katerimi jih poziva, naj ne kradejo in ne ubijajo.«

Kaj menijo kaznjenci o verskem obredu v kaznilnici? N. N. iz Metkovića, ki je tu zaradi velike tatvine in bo prišel na svobodo čez leto dni, pravi, da je katolik in da mu nedeljska maša pomaga, da bo do konca zdržal kazen: »Zame je maša isto, kot so za nekatere druge v zaporu pomirjevalne tablete, ki jih zahtevajo od zdravnika.« Mlad zapornik iz Kloštra Podravskega ves teden nestrpno pričakuje nedeljsko mašo.

Župnik Mato Repić je zadovoljen z odločitvijo oblasti, da so mu dovolili maševati v kaznilnici: »Za našo župnijo je to velik dogodek, ki je imel lep odmev tudi med prebivalci Lepoglave. Problem je edino v tem, da mnogi zaporniki že dolga leta niso bili pri maši in teže sodelujejo pri molitvah, a kmalu bodo vsi dobili molitvenike in potem bo šlo laže.«

Nedeljska maša za katoliške vernike pa je kljub vsemu sprožila nekaj problemov. Kako je s pravico zapornikov drugih veroizpovedi. Med temi je največ muslimanov in pravoslavcev. Nekateri od njih hodijo ob nedeljah h katoliški maši.

Poskrbeli so tudi za versko literaturo. V bogati kaznilniški knjižnici z deset tisoč zvezki si lahko zdaj zaporniki izposodijo tudi katoliško biblijo, muslimanski koran in židovski talmud, od zagrebških založb krščanske literature pa so dobili nekaj sto knjig z versko beletristiko.

Zaporniki so se že »znašli« in nekateri hočejo izrabiti verske obrede, da jim ne bi bilo treba opravljati dolžnosti. Ko bi morali nedavno nujno izkopavat krompir v Gospić, so govorili, da ne bi radi manjkali pri maši. No, takrat je bil krompir važnejši.

Tudi nekaj drugih humanih novosti je v Lepoglavi uvedel novi direktor Benček. V samicah so bile prej postelje čez dan priklenjene ob zid, da zaporniki niso mogli sedeti. Tega ni več. Tudi telefonska govorilnica v stavbi kaznilnice je novost. Včasih je pred njo dolga vrsta zapornikov, ki se želijo pogovoriti z domačimi.

BIM

Murska Sobota, Ciril-Metodova ulica 50,
tel.: (069) 22 219, 22 809, 21 136
Telefaks: (069) 21 136
Za prvo osemletko — proti kanalu

● Pestra prodaja v obeh trgovinah
● Ugodno odplačilo na 3 ali 6 mesecev
● Odprto od 7. do 19., ob sobotah od 7. do 13. ure

BIM

Kidričeva 33 a, MURSKA SOBOTA

Mamice, BIM misli na vas!
● v obeh naših trgovinah in preko veleprodaje prodajamo
kakovostne plenice iz uvoza SOUND ULTRA

Razen oblačil in drugih tekstilnih izdelkov prodajamo:
● šampone, lake, deodorante, mehčalce, spreje za prostore, za prijetno počutje vsake ženske pa pripomočke za intimno nego

20% popust za vse izdelke Utoka!

V BIMU odslej **ženska žalna oblačila** ob vsakem času, tudi ob sobotah in nedeljah. Pokličite nas po telefonu.

Gozdarji in lovci v evropskih Alpah so se dolgo zaskrbljeno spraševali, zakaj se gamsi tolikokrat brez vidnega vzroka vržejo v prepad. Ni jim šlo v glavo, kako da se to dogaja prav živalim, ki so spretne plezalke in znajo skakati po skalovju ter loviti ravnotežje na še tako ozki skalni polici. Zoologi so našli odgovor. Gamsi slabo vidijo zaradi motnje, ki jih v kratkem času pahne v popolno slepoto. Če ne vidijo, ne morejo varno skakati.

Povzročiteljica bolezni je bakterija, ki jo povečini prenašajo muhe. Toda zakaj, so se spraševali znanstveniki, so se okužbe tako zelo razširile prav v zadnjih nekaj letih?

Tudi ta uganka je bila hitro razvozlana. Krivca za to sta — vsaj posredno — onesnaženi zrak in kisli dež. Zaradi tega je prizadeto vse alpsko življenje, tudi rastlinstvo. Številne gorske rastline so že izumrle. Avstrijski alpski biolog Anton Krollberger ugotavlja, da je včasih na gorskih pašnikih raslo osemdeset do sto različnih zelišč, danes pa jih je le še deset do petnajst. Med zelmi, ki jih ni več, so na primer kosmata alpska ločika, encijan, skalni pelin in kumina. V vseh teh zeliščih so snovi z antibiotičnim učinkom. Proti virusom in bakterijam učinkujejo podobno kakor česen.

Gamsi teh zelišč ne najdejo več, zato so veliko manj odporni proti okužbam. Od okužbe oči, do katere pride največkrat v zgodnjem poletju, do popolne slepote pretečejo največkrat samo štirje meseci.

Strokovnjaki menijo, da ima kar trideset tisoč gamsov tako imenovano gamsjo kugo. Samo vprašanje časa je, kdaj se bodo okužili še drugi. Pomoči pa ni. »Gamsi so plahe živali,« pravi Anton Krollberger, »ne moremo laziti za njimi in jih krmiti z antibiotiki.«

Rekordna cena za sliko

Sliko Johna Constablea, britanskega krajinarja iz 19. stoletja, so prodali za rekordnih 21,1 milijona dolarjev. To je najvišja cena, ki so jo doslej odšteli za delo kakega britanskega umetnika. Slika Zapornica, ki prikazuje idilični britanski pejsaž s kanalom, na katerem je zapornica, je nastala okrog leta 1820. Pri Sothebyju je kupil sliko, ki je bila v originalnem pozlačenem okviru, baron Thyssen za svojo zbirko v Luganu.

ALI JE OŽIVEL GROF DRAKULA?

Ob sončnem zahodu se odpravi po ulicah Pontevedre, galicijskega mesteca ob atlantski obali. Visoke rasti je, mršav, mrtvaško bel, vročičnih oči, z velikim črnim ogrinjalom, ki mu sega do peta. Spodaj ima oblačila, kakršna so se nosila v osemnajstem stoletju. Ponovno rojstvo Drakule? Šaljivec, ki je malo čez les?

»Jaz sem vampir, ponovno utelešenje grofa Drakule,« trdi petindvajsetletni Rafael Pintos, človek, ki se skriva pod črnim ogrinjalom z rdečo podlogo. Slabotno se nasmehne in pokaže sekalce, precej daljše od normalnih. Rafael Pintos ni ob pamet, ampak je bolan. Prav zaradi svoje izredno redke bolezni — po statističnih podatkih oboli zanjo eden od dva tisoč ljudi — se je spremenil v prikazen, kakršne obstajajo samo v domišljiji piscev in filmskih režiserjev. Za Rafaelovo bolezen ljudje vedo, da ni nalezljiva, a vendar se mladeniča izogibajo.

Porfirija je prirojena presnovna bolezen, ki organizmu preprečuje, da bi sprejemal železo, ki ga dobiva s hrano in pijačo. Bolniki niso samo hudo slabokrvni, ampak se pomanjkanje železa kaže tudi na koži, dlesnih in drugih organih. Bolniki imajo nenavadno bledo kožo, ki je zelo občutljiva za sončno svetlobo in toploto, zato smejo na plano samo ponoči. Roke imajo po hrbtni strani gosto porasle. Sčasoma se spremenijo v kremplje. Ustnice in dlesni gnijejo, tako da se razgalijo zobje. Nevšečnostim se pridruži strašen odpor proti česnu.

Vsa ta znamenja se ujemajo z lastnostmi, ki jih domišljija od nekdaj pripisuje vampirjem, »živim mrtvecem«, ki ponoči vstajajo iz grobov, se plazijo okrog živih in se jim vsesajo v vrat, da se napolnijo s krvjo. In res, porfiriji pravijo tudi vampirska bolezen.

Rafael Pintos si ni nal pomagati drugače, pa je sklenil, da bo postal vampir. Bral je zgodbo irskega pisatelja Brama Stockerja in sklenil, da bo tudi on živel v gradu. Naselil se je v starem dvorcu v Pontevedri. Streha pušča, nikakršnega udobja ni v gradu. Postelja je krsta, prevlečena z atlasom. Stanovalcu delajo družbo netopirji. Ponoči se Rafael odpravi na sprehod. Najrajši si za cilj izbere antično cerkev s kripto in staro pokopališče. »Ne bojim se mrtvih, nikomur ne storijo nič žalega,« pravi. »Samo živi so zmožni krutosti.«

Rafael mora zaslužiti za življenje. Tak, kakršen je, dela ne more najti. Lotil se je pisanja. Prvo knjigo je že napisal in v njej razložil, kakšno prekletstvo ga je doletelo. Rad bi v kakem filmu igral grofa Drakulo.

»Nisem nočna prikazen, ki se hrani s krvjo svojih žrtev, kot pripovedujejo v filmih. Romantično bitje sem, ki ne najde prostora v časih, zaznamovanih s cinizmom. Morda sem prikazen zato, ker sem prebiral filozofije in pesnike in se napajal z njihovim duhom. Bolezen mojega življenja ni porfirija, zaradi katere se zdravim, ampak osamljenost, pomanjkanje topline in ljubezni. Za to pa ni zdravila. Petindvajset let imam, pa ne vem, kaj je ljubeč dotik, ne poznam nežnosti, ne vem, kakšen je poljub. Nobeno dekle me noče.«

Drakula iz Pontevedre je slaven. Prihajajo radovedneži, slikajo ga, hočejo intervjuje. Sam načrtuje, da bi nekega dne posnel film in obogatel kot »poslednji med vampirji«. Prepričan je, da se ga, bogatega, nihče več ne bo izogibal, dekleta mu bodo kar padala v objem.

Lejta nazaj smo meli povorke po Soboti do spomenika zmage, sigdar okouli 1. maja. Letos se je pa prva povorka začnola že 29. jan. Lejta nazaj smo slavili delovne zmage zdaj pa naidnouk delovne poraze. Delavci Panonije so fküp s predstavniki kovinarjev Slovenije ščeli demonstrirati pred občinof, pa so se znajšli pred spomenikom zmage v Soboti nasprouti Lenina, šteroga relief je na medalji obešeni gor na spomeniki med dvema štükoma. Bela je s strani tou gledo, pa njemi je tak napiej prišlo, kak či bi prišli Lenini pravit, ka je že tri fertale stoletja minolo, od gda je delavcom obečavo kado si z delom svoji rouk stvorili napredek, zdaj so pa tam, ge so té bili čiglij ka so vrlo delali. Un pa, kak či bi ščöv praviti: Mrou je Lenin osto je Leninizem, mrla je ona, osto je onanizem.

Brat Džouži

REKORD

Pri londonskem Cristieju so pred kratkim prodali Stradivarijevo violino za 902.000 funtov, kar je rekordna cena, ki so jo kdaj dosegli za ta dragoceni inštrument. Prejšnji rekord je znašal 682.000 funtov za violinčelo istega mojstra. Najdražjo violino na svetu, imenovano Mendelssonova, je kupil neki poklicni glasbenik, katerega imena niso objavili.

Gugajoči se kovanci

Gre pobiranje kovancev včasih tudi vam težko od rok? Bržkone res; kovanci so namreč ravni, ravna pa je običajno tudi površina, na kateri ležijo. Nizozemskemu izumitelju Alfonsu van Leggelu se zdi položaj absurden, zato je izdelal kovanec z zavihanimi robovi: če ga na eni strani pritisneš navzdol, se druga stran dvigne. Nizozemska državna kovnica denarja je bila nad zamislijo tako navdušena, da je odkupila patent in skovala tristo tisoč zaobljenih spominskih kovancev, posvečenih 650-letnici Rotterdama. Spominski kovanec je plačilno sredstvo samo v Rotterdamu, toda Chris van Draanen, direktor kovnice, že razmišlja o tem, da bi se gugajoči novci uporabljali še kje drugje. Druge državne kovnice, pravi, se sicer zanimajo za van Leggelov izum, bojijo pa se, da bi se ljudje težko navadili na tako dramatično spremembo. Van Draanen zaradi tega ni preveč v skrbeh. »Želim si,« pravi, »da bi čez deset let gugajoči se kovanec postal standardna evropska denarna enota.«

NASVET

KAKO SUŠIMO LASE?

Pričeska se nam posreči, če so lasje dobro umiti in pravilno posušeni. Znate ravnati s sušilnikom in krtačo?

Dokler so lasje mokri, se ne trudimo s krtačo.

Lase najprej posušimo, tako da so samo še rahlo vlažni. Sušimo jih tako, da ležijo v nasprotni smeri kot takrat, ko so počesani. Najlažje je, da sklonimo glavo naprej in pihamo s sušilnikom od zatilja proti vrhu glave.

Ko so lasje skoraj suhi, vtremo peno za oblikovanje ali žele. Nato lahko začnemo oblikovati pričesko.

Tudi če imamo ravno, paževsko pričesko, ne sušimo las kar tako. Pramen za pramenom navijamo okrog krtače, da so tudi spodnji lasje oblikovani in je pričeska videti bolj bogata.

Najbolje je, da vrhnje lase spnemo. Najprej posušimo in navijemo spodnje, nato pa pramen za pramenom še vrhnje lase. Posameznih pramenov ne razpihavamo z vročim zrakom iz sušilnika. S tem lase brez potrebe mršimo, luskasta vrhnja plast se izsuši in las ni gladek. Z vročim zrakom pihamo od korena las proti konicam, konice pa ves čas navijamo krog krtače. A krtačo vlečemo in jo spet spuščamo in ovijamo pramen okrog nje. Tako postanejo lasje gladki in bleščeči, pričeska pa je bogata in lepo oblikovana.

»Mušice« pred očmi

Pred očmi lahko nekateri opažajo drobne pike in nitke, ki plavajo sem ter tja. Je to kaj resnega?

Gre za tako imenovane »mušice«, ki so moteče, a večinoma ne ogrožajo vida. Mušice so sence, ki jih na mrežnico mečejo mikroskopski delci v steklovini (bistri žolci podobni tekočini, ki napolnjuje zrklo). Mušice se pojavijo, ko postaja steklovina bolj tekoča, kar običajno spremlja staranje. Ne skrbite zaradi takšnih plavajočih delcev, če se pojavljajo počasi in postajajo sčasoma vse manj opazni.

Zaradi njih zdravljenje navadno ni potrebno. Mušice, ki se pojavijo nenadoma, kakor oblak temnih pik na pajčevini, pa lahko naznanjajo odstop mrežnice, zlasti če jih spremljajo svetli bliski. Lahko pa so tudi posledica vnetja ali krvavitve. Vse to so resne bolezni, ki utegnejo ogroziti vid in zato zahtevajo pregled pri okulistu.

UPORABA PALIČIC

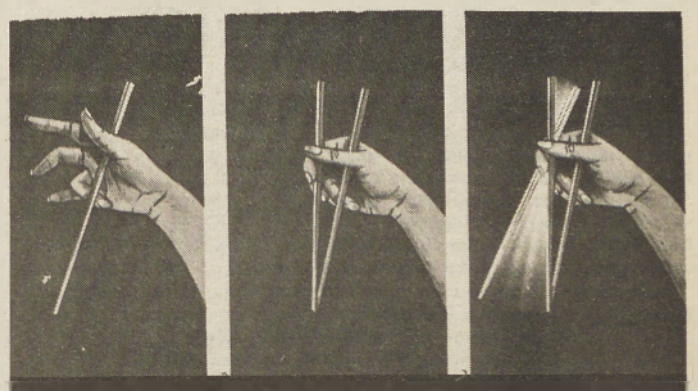

Kitajske restavracije so se tudi pri nas začele odpirati domala v vseh večjih mestih. V njih vam postrežejo z ekostičnimi jedmi iz daljnega vzhoda, seveda pa boste zaman iskali tradicionalni jedilni pribor, ki ga poznamo pri nas. Poleg žlice, s to boste pojedli juho, vam bodo na voljo paličice, s katerimi se boste morali spoprijeti pri uživanju hrane. Hrana v teh restavracijah se pripravlja tako, da se meso in druga jedila že prej narežejo na drobne koščke, ki jih lahko prijemajo s paličicami. Kako se paličice uporabljajo?

1. Prvo paličico stisnete med palcem in dlanjo oziroma spodnjim delom kazalca.
2. Drugo palico primite z vrhom palca, kazalcem in prstancem.
3. Prva palica je stabilna, z drugo prijemate hrano.

—KOZMETIKA—

NEKAJ NASVETOV

Za pretanke ustnice zadostuje, da omehčate njihovo linijo s primernim mehkim in mastnim ne preveč ošiljenim svinčnikom. Potegnite črto po zunanjem robu ustnic, seveda v istem odtenku kot je rdečilo. Šele potem z rdečilom dopolnite notranji del. Za boljši optični učinek uporabite rdečila svetlih rdečih tonov (nikakor ne roza in rjavega).

Če hočete zmanjšati ustnice, s svinčnikom začrtajte njihov notranji rob. Toda zakaj bi to počele, ko pa so moderne polne ustnice! In barva? Lepa, lahko rdeča kot češnja. Ustnice naj se svetlikajo, kot bi bile vlažne.

Pa še to: vsa stara rdečila bledih pastelnih barv kar odvrzite. Rdečila so namreč uporabna samo eno leto. V mesecih, ki so pred nami, pa se smehljajo žlahtne, rdeče ustnice.

Skrivnosti vaših dlani

HRIBI

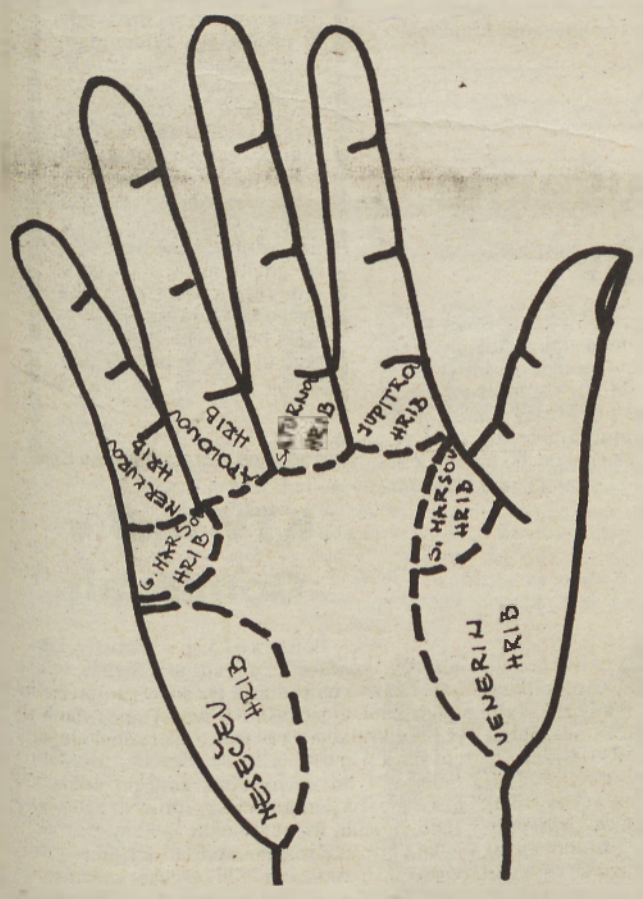

Preden se poglobimo v preučevanje črt na dlani, se bomo na kratko ustavili pri hribih. Teh je osem in se razlikujejo po svojem položaju in pomenu. Odkrivajo nam bolezni in nagnjenosti demonom.

Na dlani prevladuje eden in največ dva hriba, kar je odvisno od fizičnih, moralnih in duhovnih lastnosti posameznika.

Preučevanje hribov mora potekati v skladu z ostalimi indikacijami na dlani in nikakor ločeno.

Vsak hrib je za sebe zanimiv in zahteva podrobno in pozorno opazovanje.

Jupitrov hrib — govori o najboljših človekovih lastnostih, etičnosti, pravičnosti in poštenosti
Saturnov hrib — njegova prisotnost na dlani odkriva vaš odnos do denarja in sposobnost, da se hitro ne vdate
Apolonov hrib — na njem so skrite vaše umetniške nagnjenosti in smisel za lepo
Merkurov hrib — spretnost v trgovini in poslovnih transakcijah
Venerin hrib — emocije in seks
Mesečev hrib — iluzije in fantazija
Spodnji marsov hrib — če ste ljubosumni, ta hrib zagotovo imate
Gornji marsov hrib — hrabrost in odločnost sta vaši najpomembnejši odliki.

Da se lažje znajdete en primer:

Če imate razvit Jupitrov in Apolonov hrib vas čakata slava in bogastvo, pod pogojem, da je vaša roka dobra.

Na hribih je možno vse polno različnih znakov, ki jih sodoben hiromant mora pozorno opazovati in nato povezati še z drugimi znaki na dlani. Abnosnedno razviti hribi odkrivajo vaše bolezenske in domovilske nagnjenosti, tako Merkurov hrib, na njem je možno zaznati žolčne in jetrne bolezni.

Vsak od nas ima razvit vsaj en hrib, ki je v veliki meri odvisen od naših ostoloških preddispozicij, s katerimi se večinoma ujema. Zoper teh danosti se nihče ne more boriti. Vaša naloga je v tem, da jih zaznate, akceptirate in potem tudi s pridom uporabljate. Negativne izsledke njihovih lastnosti pa sami lahko ublažite s spoznanjem, da drugače niti ne more biti. Takšno razumevanje pa zahteva veliko volje in samodiscipline in predvsem dela na samem sebi.

ŠOPEK SVEŽEGA CVETJA

OSKRBA REZANEGA CVETJA

(nadaljevanje)

Japonci in drugi ljubitelji cvetja priporočajo, da bi konice cvetnih stebel prirezovali pod vodo. Raziskave so pokazale, da se na tak način podaljša življenjska doba rezanega cvetja. Učinkovitost tega postopka razlagajo s tem, da voda prihaja v odrezani del neprekinjeno. Vsekakor je potrebno, da to pri dražjih cvetlicah poskusite.

Imamo pa rastline, pri katerih se iz sveže odrezanih ploskev izceja sok, npr. narcise, klivije, ki vodo zameglijo. Podobno tudi vse mlečnice (božična zvezda) izločajo bel, lepljiv sok. S tem cvetje ne izgublja samo lastne hranilne rezerve; izločki se kopičijo tudi pod cevnimi povezki, jih zamašijo in preprečijo sprejemanje vode. Zato rezno ploskev teh cvetlic zadržimo pod gorečo svečo. Tako se mlečni sok na krajšem delu stebla praviloma prekuha, drugi del pa zogleni. Prav tako je z zelenjem, npr. z Adiantumom (marijini laski), ki ga prav tako držimo nad plamenom sveče, sicer se lističi zvijajo. To velja tudi za dalije, zajčke in celo vrtnice.

Vendar to še ni dovolj, poskrbeti moramo tudi za čim manjše izhlapevanje vode. Zato je pomembno, da je čez noč šopek v hladnejši sobi. Cvetje orhidej pa ne smemo postavljati v prostor, ki je hladnejši od 10 do 12° C. Na vprašanje, kako pogosto je potrebno menjavati vodo v vazi, je težko odgovoriti, saj je vplivov več. Če vodo menjavamo vsak dan, se gnilobne bakterije ne razvijejo in se torej ne naselijo na cvetna stebla, da bi s svojim razkrajanjem oteževale ali celo onemogočale sprejemanje vode. Zato je vsakodnevna menjava vode koristna in priporočljiva. Če pa cvetje postavimo v hladnejši prostor, se bakterije počasi oživljajo; zadošča, da porabljeno vodo le dolivamo.

Za daljše trajanje cvetja uporabljamo crysal (0,01 g za liter vode), katerega dobimo v cvetličarnah. Po možnosti ga kupimo hkrati s cvetjem. Učinek takih sredstev navadno ni samo preprečevanje gnilobe, temveč tudi dajanje hrane. Tako cvetje pridobi porabljeno energijo in stoji dalj časa. Nekatero cvetje oddaja v vodo snovi, ki jih nekatere druge cvetlice ne prenašajo. Vijolic, spominčic, vrtnic in tulipanov raje ne dajajmo v vazo skupaj s šmarnicami. Bela alojzijeva lilija npr. pospešuje odmiranje cvetov maka, plavice in ivanjščic. Človek je ob cvetju že pred tisočletji spoznal, da z njimi izraža nekaj svojega lastnega življenjskega občutja. Pri tem je duhovna povezanost prav tako pomembna, ko življenjska radost in živo veselje do življenja. Cvetlice kot spremljevalke življenja imamo radi, ker tako čutimo prvotno povezanost — povezanost med človekom in rastlinskim svetom.

Lepota cvetja je sicer minljiva, toda ravno zaradi tega nas poživlja, krasi naše domove in našo vsakdanjost. Cvetlice so mnogo več kot samo okras prostora.

Olga Varga

NE SEGAJMO PO ODVAJALIH

Kadar s prebavo ni vse v redu, se ne počutimo dobro in sežemo po odvajalu, čeprav to pogosto ni potrebno, saj poteka normalno izločanje od dvakrat dnevno do enkrat tedensko. Kdor ne je redno, tudi ne more pričakovati, da bo imel redno prebavo.

Z uživanjem odvajal pa kaj hitro zaidemo v začarani krog, saj odvajala kljub učinkovitosti ne odpravijo vzroka zaprtja. Stalno jemanje odvajal povzroči, da se črevesje poleni in ne deluje samo od sebe. S tekočino, ki jo telo izgubi ob izločanju po zaužitem odvajalu, gredo iz telesa tudi pomembni minerali. To škoduje črevesju, sčasoma pa tudi srcu. Zaprtje moramo uravnavati vselej le z naravnimi sredstvi: veliko pijače (do dva litra na dan), veliko sadja, zelenjave in gibanja.

Kuhajte z nami

PUSTNI KROFI

Poleg živil, ki jih potrebujemo za pripravo krofov, so pomembne še tri stvari: dobra moka, pridna roka in topel prostor. Med številnimi recepti je mnogokrat preskušen naslednji:

1 kg gladke moke, 5 dag kvasa, 1 dag soli, 6 rumenjakov, 7 dag sladkorja, 7 dag surovega masla, 1/2 dcl ruma, lupina 1 limone, 1 zavitek vanilina, približno 1/2 l mleka. Dobimo okrog 35 srednje velikih krofov. Potrebujemo še olje za cvrenje, sladkor za potresanje in 30 dag marelične marmelade ali dobrega džema.

Iz navedenih toplih sestavin zamesimo testo. Če mesimo s kuhalnico ali roko, testa ne dvigujemo visoko, ker spravimo vanj preveč zraka, ki povzroči v testu velike luknje in so ocvrti krofi votli. Mesimo toliko časa, da se testo loči od posode in roke, nato ga pokrijemo s toplim prtom in postavimo na zmerno topel prostor, da vzhaja. Ko naraste na nekoliko več kot dvojno količino, testo zvrnemo na pomokano in toplo desko. Rahlo ga razvaljamo s toplim valjarjem v palec debelo ploščo in z obodcem zrežemo krofe. Zložimo jih na rahlo pomokan topli prt, pokrijemo s pogretim prtom in pustimo, da počasi vzhajajo.

Obrezke testa pognetemo v hlebček, a pri tem varčujemo z moko, da ne bo testo preveč trdo. Vzhajano oblikujemo v krofe.

Medtem ko krofi vzhajajo, vlijemo v kozico za 3 prste visoko olja. Primerne so težke kozice z debelim dnom, ker se v njih temperatura ne menja tako hitro in se veliko lepše cvre. Maščobe, ki smo jo postavili gret, nikoli ne pokrijemo, da ne pride do nesreče! Primerno temperaturo za cvrenje ugotovimo s suho leseno kuhalnico, ki jo pomočimo v vročo maščobo. Na robu kuhalnice morajo komaj slišno cvrčati drobni mehurčki. Kljub temu ocvremo poskusni krof. Položimo ga v olje, tako da je gornja bolj vzhajana stran spredaj. Posodo pokrijemo in jo rahlo potresemo ter počakamo, da krof na spodnji strani svetlo porjavi. Tedaj ga obrnemo, pokrovko odstranimo in ocvremo še na drugi strani. Krof je prepečen, če se pletilke, ki smo jo od strani zabodli, več ne prime v testo.

Pravilno zamešeni, pravilo vzhajni ter dovolj veliki krofi so lahki in se v maščobo potope le do polovice. Ko jih obrnemo, se naredi tisti značilni venček. Pretirano dodajanje posameznih sestavin, češ da bodo še boljši in lepši, ponavadi samo škodi. V ocvrte in ohlajene lahko brizgnemo marmelado. Lepo pa je tudi, če jim poleg v lepi skodelici serviramo marmelado in žličko, s katero si gost da marmelado na svoj desertni krožnik, odtrga manjši košček krofa in ga sproti pomaka v marmelado. Še prej jih potresemo z vanilijevim sladkorjem.

SESTAVIL MARKO NAPAST	PENTAGON	REKA, KI TEČE SKOZI GRENOBLE	ENA OD TREH SOJENIC V GR. MITU	IZRAZ PRI POKERJU	PRINC V EPU MAHABHARATA	FILM IGORJA PRETNARJA	RANJENA ŽENSKA
DUNAJSKA TOVARNA IGRALNIH KART							
VZVIŠEN PROSTOR ZA NASTOPE, ODER							
SINTETIČNA TKANINA							
GRŠKI BOG LJUBEZNI					VZKLIK / STO KVADRATNIH METROV		
DEL ŽIVALI				ANGLEŠKO SVETLO PIVO / KRAJA			
KISIK		SLOVENSKI KOREOGRAF (IKO) / OPRAVA					
ORODJE KOSCEV					SKOPJE / RADLI		
SOSEDNJI ČRKI V ABECEDI			VINORODNA RASTLINA / GL. MESTO JORDANIJE				
NAJBOLJ RAZŠIRJENA RASTLINA						ČASOVNA ENOTA	USNJEN TRAK ZA HLAČE
MANJŠE JEZERO JUGOVZH. OD RIMA					UPANJE / DOUGLAS FAIRBANKS		
JEZERO V OKOLICI MURMANSKA V SZ							
MREŽASTO KROJAŠKO SUKNO ZA PODLOGO							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: egliže, Evratom, Leonard, ANSA, Ge, eks, tan, rimar, ž, areal, Ionesco, ŠT, skeč, Nat, Oti, Ironton, Kurd, Na.

KRAJEVNA SKUPNOST BENEDIKT

Telefon pri vsaki hiši

V krajevni skupnosti Benedikt imajo v 14 vasicah 450 gospodinjstev. Glede na to, da je le 400 zaposlenih, sklepamo, da se velika večina preživlja od dohodkov iz kmetijstva. Kaže pa, da so tako delavci kot kmetje povsem razvezali mošnjičke, kajti združevali so denar za pomembne pridobitve; v lanskem letu so dobili 384 telefonskih priključkov, v tem letu pa bodo na območju KS Benedikt napeljali še 50 telefonov, tako da jih bo vsega skupaj 434. Kar 92 odstotkov gospodinjstev bo tako imelo telefon. To pa je največ v Sloveniji.

Napredovali pa so tudi na drugih področjih. Tako so 380 gospodinjstev priključili na vodovodno omrežje mariborskega vodovoda, drugi pa imajo zasebna zajetja. Težav z vodo torej ni več, kar je pomembno zlasti za gospodinjstva, ki so na pobočjih ali pa celo na vrhovih.

Vsega seveda ni mogoče narediti naenkrat. V zaostanku so pri modernizaciji cest. Teh imajo v krajevni skupnosti Benedikt kar 80 kilometrov, od njih pa so jih doslej asfaltirali le 15 kilometrov. V letošnjem letu načrtujejo modernizacijo 5,5 kilometra cest, in sicer na območjih Ihova—Štajngrova in Benedikt—Vrh—Froleh. Letos bodo še dokončno uredili prizidek k otroškemu vrtcu v Benediktu, ki obsega 120 kvadratnih metrov.

Za krajevno skupnost je zanimivo, da nima klasičnega krajevnega samoprispevka, pač pa plačujejo občinski samoprispevek, še največ denarja pa prispevajo občani sami — neposredno. V ta namen sklepajo posebne pogodbe in potem plačujejo določene obroke. Tako je bilo tudi s telefonijo, zdaj pri cestah, jutri . . . Načrtov res ne manjka, pripravljenosti pa tudi ne, saj posamezna gospodinjstva letno primaknejo od 2000 do 3000 mark, v dinarski protivrednosti seveda.

Š. Sobočan

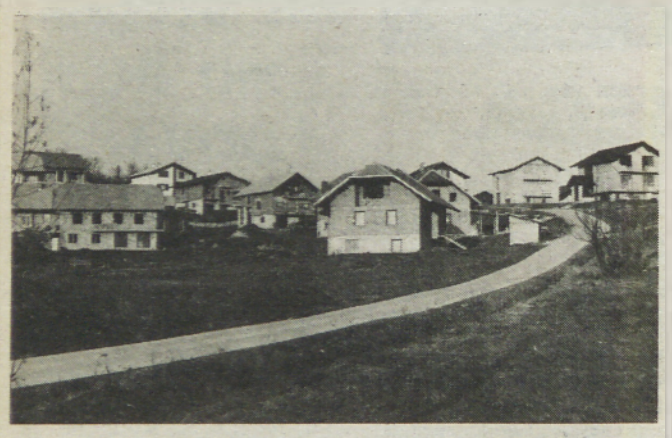

V Benediktu je zelo razvejena stanovanjska gradnja, saj je to naselje eno od krajevnih središč lenarške občine. Med novogradnjami (ki pa je ni na sliki) je tudi večje gostišče.

Foto: Š. S.

KRAJEVNA SKUPNOST LIPA

Dobijo trgovski in gostinski lokal

Želja krajanov Lipe po napredku je zelo velika. Zato so tudi smelo zastavili letošnji program krajevne skupnosti, ob tem pa opozorili, da je potrebno upoštevati zmožnosti krajanov. Večina načrtovanih del v krajevni skupnosti Lipa je namreč odvisna od lastnih finančnih sredstev, saj v tem času ni mogoče misliti na posojila ali druga razvojna sredstva.

V krajevni skupnosti Lipa nameravajo letos končati z drugo etapo širitve telefonije. S tem bo 68 gospodinjstev dobilo telefonske priključke, tako da jih bo v Lipi skupaj 138. Ob tej pomembni pridobitvi pa tudi izražajo nezadovoljstvo, da so morali poleg tega, da so za širitev telefonije sami prispevati sredstva, dodatno še prispevati po 4.200 dinarjev za razvoj PTT sistema. Takšen odgovor so namreč dobili od PTT podjetja Murska Sobota, s čimer pa niso bili zadovoljni, kajti v nekaterih drugih krajih na območju krajevnega urada Beltinci so plačali le polovico tega prispevka. Zato je krajevna skupnost Lipa tudi vložila pritožbo na ustrezne občinske organe v Murski Soboti in čakajo na odgovor. Kot nam je povedal predsednik sveta KS Lipa Štefan Zadravec, pa so se na zadnjem zboru občanov dogovorili, da bodo letos že asfaltirane ceste v naselju prevlekli s finim asfaltom, za kar bodo sredstva prispevali krajani. V ta namen so tudi imenovali gradbeni odbor, ki bo pripravil izračun obremenitev posameznih gospodinjstev in gospodarstev. Kriteriji za obremenitev pa bodo površina zemlje, traktorji in osebni avtomobili. V ta namen bo potrebno zbrati okrog 1,200.000 dinarjev. Dela bodo dali najugodnejšemu ponudniku. To pa naj bi bilo Cestno podjetje Murska Sobota ali Gradbeno podjetje Pomurje. V Lipi vlada tudi veliko zanimanje za kabelsko televizijo, za kar je zainteresiranih 120 gospodinjstev. Tudi v ta namen so imenovali poseben odbor, ki je že obiskal zainteresirana gospodinjstva ter jih seznanil s potekom in financiranjem, dela pa bo opravil Elrad iz Gornje Radgone. Letos tudi nameravajo pristopiti k urejanju ulične razsvetljave ter navoziti gramoz na nekatere poti, zlasti na pot, ki gre mimo nogometnega igrišča in je v zelo slabem stanju. V krajevni skupnosti Lipa se letos izteče samoprispevek, zato se pripravljajo na sprejem novega. Sredstva bodo namenili za nedokončana dela iz letošnjega programa, v program pa bodo vključili tudi gradnjo mrliške veže.

Lepo urejena objekta v Lipi

V krajevni skupnosti Lipa pa se letos veselijo dveh pomembnih pridobitev — trgovskega in gostinskega lokala. Po petih letih trdega dogovarjanja in dela bo Trgovsko podjetje Potrošnik Murska Sobota v kratkem odprlo trgovino. Domačini so si sicer želeli samopostrežnico, vendr se bodo morali zadovoljiti le s klasično trgovino. Kmetijska zadruga Panonka — TZO Beltinci pa bo v zgradbi osnovne šole uredila gostinski lokal. Tako bo Lipa po dolgih letih zopet dobila gostinski lokal.

Poleg tega pa želijo v krajevni skupnosti Lipa opraviti ob pomoči krajanov še več manjših del, kot je urejanje okolice vaškega doma in gasilskih garaž, skrbeli bodo za zdravo in čisto okolje, urejanje vaškega pokopališča in drugo. Vse to pa bodo lahko uresničili le ob pripravljenosti in razumevanju krajanov.

F. M.

DOBROVNIK

Referendumski program se izteka

Dobrovnik je največje narodnostno mešano naselje v lendavski občini. Krajevna skupnost, v katero sta vključeni še naselji Žitkovci in Strehovci, pa je med večjimi v občini. V kratkem bo potekel petletni referendumski program, ki so ga krajani sprejeli, da bi hitreje razvili naselja in odpravili nekatere najbolj pereče probleme. V minulih petih letih so veliko storili, naštejmo le najpomembnejše akcije: v Strehovcih so napeljali vodovod v gorice, v Dobrovniku so dobili mali industrijski obrat, izboljšana je telefonska povezava z drugimi kraji. Krajevni samoprispevek, ki so ga plačevali krajani, je bil dobro naložen.

Konec lanskega leta so izvolili novo vodstvo krajevne skupnosti, ki bo imelo nalogo, da še bolj poskrbi za razvoj naselij. Izoblikovali so že okvirni načrt razvoja vasi, celotni načrt pa bodo ponudili krajanom na novem referendumu. Med pomembnejše naloge štejejo: koristno uporabo termalne vode za gretje toplih gred. Leta 1968 so ob robu vasi izvrtali raziskovalno vrtino, ki je pokazala, da je pod zemljo termalna voda. Iz občinskega referendumskega programa je izostala gradnja telovadnice pri osnovni šoli. To naj bi s pomočjo občine in republike zgradili v naslednjem referendumskem obdobju. Posebno skrb bodo namenili ureditvi ogrevanja kulturnega doma, v ta namen so že dobili nekaj denarja iz republiških sredstev za narodnost. Dobrovnik bo že letos bogatejši za eno trgovino in bančno podružnico.

Jani D.

SREČANJE Z VINIČARKO IZ PREKMURJA

Vesela, večkrat pa tudi otožna

Marija Bruner, ki je zdaj stara 92 let, je s svojim možem in z otroki živela in delala v tujem vinogradu, vendar se jih ni spomnila država, ki je odpravila viničarske odnose, ne »veleposestnica«.

Za Prekmurje skorajda ni znano, da bi (vele)posestniki dajali vinogradniške hišice v uporabo revnim družinam, te pa bi jim za to morale delati v vinogradih. Taki ne ravno lepi zgledi so bili predvsem na Štajerskem. Po vojni, ko so sprejeli zakon o odpravi viničarskih odnosov, so tisti, ki so imeli status viničarjev, dobili hišice v trajno last, ponekod tudi nekaj vinograda.

»Jaz in moj mož Šandor sva se po poroki 1927. leta preselila na njegov dom, potem pa sva odšla na Runičev breg v gornjih Moravcih, kjer je imel takratni veleposestnik Janoš Kardoš velik vinograd in hiško. V njej sva smela stanovati zato, ker sva obljubila, da bova obdelovala lastnikov vinograd. Kopala sva, rezala, škropila, krožila, plela, vezala, pomagala pri trgatvi. Četudi sva delala v tujem vinogradu, nisva dobila za to posebnega plačila, niti hrane: le tedaj, ko so bila večja dela in je bila potrebna pomoč dodatnih delavcev, je gospodar prinesel hrano in nekaj pijače,« se spominja Marija Bruner, ki zdaj že nekaj let živi pri svoji hčerki v Moravskih Toplicah.

»Nič boljše tudi ni bilo v Titanovem vinogradu. Da bi si izboljšala gmotne razmere, je mož pred zadnjo vojno odšel na delo v Francijo. Tudi sama sem hotela tja, a bilo mi je žal štirih otrok. Le kdo pa bi zanje tako skrbel kot mati? Mož se je vrnil 1944. leta, a bogvekaj ni zaslužil. Do 1968. leta, ko je umrl, sva životarila v viničariji, nato pa sem se preselila k hčerki. Večkrat premišljujem o svojem življenju in svoji usodi.

Hudo mi je, ker moje družine niso obravnavali kot viničarske, oddolžila pa se mi tudi ni gospa Titanova, ki je umrla, ne da bi posestvo razdelila z oporoko, zato je prišlo do dedovanja po zakonu, kar pomeni, da so postali nasledniki — sorodniki. Ti pa se tudi niso spomnili, da bi kaj odstopili človeku, ki je garal in ohranjal to, kar so zdaj dedovali.«

Tako je zelo trezno razmišljala 92-letna sogovornica, ki smo jo našli v topli kuhinji v hčerkini hiši, ko je luščila koruzo. Ker je zdrava kot riba, se ni pritoževala čez zdravje, le potožila je, da na stara leta nima nobene penzije. Ker pač ni imela zemlje, ni plačevala prispevkov za starostno zavarovanje, ampak je bila zdravstveno zavarovana preko hčerke, ki je bila zaposlena. Zdaj nima lastnih virov, kar pa ne pomeni, da živi v pomanjkanju. Navsezadnje pa je Marija Bruner še pri močeh in pomaga pri hišnih opravilih.

»Vedno sem rada delala. Na sezonsko delo v Baranjo sem odšla že, ko mi je bilo 11 let in tja sem hodila (okapat sladkorno peso in na žetev) od 1911. do 1926. leta. Naslednje leto, ko sem se poročila, pa sva tja šla skupaj z možem.«

Mariji Bruner, ki je bila doslej le dvakrat pri zdravniku in enkrat v bolnici zaradi pljučnice, je zdrava in zgovorna stara mama (ima pač vnuke), včasih pa je tudi otožna. Hudo ji je pri srcu, ker se po vojni, ko so odpravljali krivice, ni nihče zavzel zanjo — prekmursko viničarko. Tudi ji ne gre v glavo, kako je lahko bila nekdanja (vele)posestnica tako sebična, da se ni »spomnila«, da bi ji prepisala vsaj vinogradniško hišico.

Š. Sobočan

Marija Bruner iz Moravskih Toplic je stara 92 let, vendar je še vedno pri močeh. Kot lek za dolgo življenje je omenila delavnost in zmerno uživanje »trtnega soka« (vina).

Foto: Š. S.

Prostori za duševno pomiritev

Marsikdo, ki ni doma na Goričkem in ga pot vodi skozi Kančevce, postane pozoren na veliko novogradnjo. Kdo jo gradi in za kaj jo bodo uporabljali?

Stavba je resnično velika, saj ima v kletnih prostorih, pritličju, nadstropju in podstrešju več kot 3000 kvadratnih metrov prostora. Tačas napeljujejo električne, vodovodne inštalacije ter centralno ogrevanje, kar pa ne pomeni, da bo stavba kmalu rabila svojemu namenu. Tudi tu naložbeniku primanjkuje denarja, zato delajo postopoma. Gradijo jo namreč že od 1988. leta. Načrt zanjo je naredil diplomirani inženir arhitekture Jože Kovač. Naložba teče prek Mercator Investe Ljubljana, denar (in to je najbolj pomembno) pa se steka iz raznih virov: mariborske škofije, pomurskega pastoralnega območja, od slovenskih kapucinov, dobrotnikov iz Slovenije in tujine.

Že doslej so ljudje veliko primaknili: v denarju, materialu . . . Pa ne le člani rimskokatoliške, ampak tudi drugih cerkva in taki, ki ne pripadajo nobeni. Treba je povedati, da bodo v stavbi prostori župnijskega urada Kančevci (v neposredni bližini je farna cerkev), potem prostori za duhovne vaje, srečanja, seminarje, kulturne prireditve, simpozije in tako naprej. Stavba bo torej večnamenska in ne bo namenjena izključno verskim dejavnostim. Točka, kjer stoji, je na mirnem kraju in kot nalašč za poglobitev vase.

Š. Sobočan

Arhitektura projektanta dipl. inž. arhitekture Jožeta Kovača se lepo vključuje v prekmursko okolje. Izredno domiselno je oblikovano ostrešje, še zlasti pa deli, ki so vidni v podstrešnih sobah (tramovi, »roženice«).

Foto: Š. Sobočan

KTV tudi v Gomilicah

Potem ko so se v Turnišču lani odločili za gradnjo kabelske televizije, so se zanjo »ogreli« tudi Gomiličani. Najprej so se nameravali priključiti na turniške »kanale«, a so se naposled odločili za samostojno gradnjo KTV v Gomilicah. Z gradnjo so že začeli, saj so položili 1100 metrov zemeljskega kabla. Čaka jih še postavitev 7500 metrov zračnega kabla in betoniranje dvajsetih postavkov. Z deli naj bi končali že spomladi, ko bodo montirali postajo z antenami, ojačevalnike in priklope na hišne priključke. Za kabelsko televizijo se je v Gomilicah odločilo 105 naročnikov. Skupna naložba bo stala okrog 900 tisoč dinarjev, posamezni naročniki pa bodo prispevali 1200 mark. Delalo bo podjetje Elrad iz Gornje Radgone.

J. Ž.

GD Martjanci

Praznovali bodo stoletnico društva

Gasilsko društvo Martjanci praznuje letos pomemben jubilej — stoletnico društva. Na ta visoki jubilej se v Martjancih pripravljajo že dalj časa. Imenovan je bil poseben petčlanski organizacijski odbor, ki je izdelal podroben program praznovanja. Med proslavo — ta bo konec junija ali v začetku julija — bodo na vseh treh vhodnih cestah slavoloki z napisom 100 let gasilskega društva Martjanci. Uredili bodo gasilski muzej ter pripravili slavnostni nagovor in kulturni program. Na slavnostni seji upravnega odbora bodo zaslužnim gasilcem podelili priznanja. Ob tej obletnici bodo tudi izdali bilten s prikazom stoletnega uspešnega dela društva. Na proslavi, ki bo na nogometnem igrišču, pričakujejo, da bo sodelovalo veliko gasilcev od blizu in daleč. Skratka, Martjančani se na visoki gasilski jubilej vneto pripravljajo.

F. M.

Razmišljanje o Francetu Prešernu

Našega največjega pesnika so v življenju spremljale solze bolečine. France Prešeren je imel težko in boleče življenje. Premnogokrat sta se bolečina in razočaranje poigravali z njim.

»O Vrba, srečna, draga vas domača!«

Tako je Prešeren ogovoril svojo rojstno vas v Sonetih nesreče. 3. decembra 1800 se je rodil pri Prešernovih, ali kot so jim rekli po domače pri Ribičevih, sin France.

Ko mu je bilo osem let, je odšel k stricu Jožefu na Dolenjsko. Stric je bil duhovnik. France je bil odličen učenec in so ga vpisali v »zlato knjigo«. Po osnovni šoli je končal še gimnazijo v Ljubljani. Starši so želeli, da bi se France izučil za duhovnika, a on se je trdno odločil, da bo postal pravnik, zato ga starši niso podpirali pri šolanju.

Ko se je leta 1828 vrnil v Ljubljano, je objavljal svoje pesmi v Ilirskem listu (prvo pesem z naslovom Dekletom) in v Kranjski Čbelici. In potem je prišlo kot strela z jasnega — ljubezen. Prešeren se je zaljubil v lepo in bogato meščansko dekle. Čeprav ga ona ni marala, ji je napisal mnoge pesmi. Ena od najlepših je gotovo ciklus sonetov z naslovom Sonetni venec.

V njem Prešeren vsemu svetu odkrije ljubezen do Primičeve Julije — da je ona svetlo sonce, da je kopno na odprtem morju, da brez nje ne bi mogel živeti, da je ona edini up . . .

Sonetni venec je sestavljen iz 15 sonetov. Pesem je trikrat peta. Zadnji verz prejšnjega soneta se ponovi na začetku naslednjega soneta in nato še v magistralah. Tudi Gazele so eno samo ljubezensko čustvo. V njih Prešeren gradi kip svoje drage, vendar ni prepričan, če lahko ljubezen izpove.

Prešerna je močno pretresla smrt Matije Čopa in Andreja Smoleta. Čopu je posvetil Krst pri Savici, ki je sestavljen iz posvetilnega soneta Matiju Čopu, Uvoda in Krsta.

Prešeren je napisal mnogo pesmi, ki jih je objavil v zbirki Poezije leta 1847 (Zdravljica, Povodni mož . . .)

Po šestih prošnjah za samostojnega odvetnika je dobil službo v Kranju, tri leta pred smrtjo.

Prešeren je umrl, kot je živel. Težko in boleče brez svoje velike ljubezni Primičeve Julije.

Lidija Železen, 8. a.
OŠ Ivana Cankarja
BOGOJINA

ZIMA

Po dolgih letih zima je prišla,
narava je odeta v belo vsa.
Otrokom je v veselje to,
saj dolgo je že ni bilo.

Zimsko opremo si pripravljajo,
na bližnje griče se odpravljajo.
Andrejka vzela je drsalke,
Ana smuči, Mihec pa sanke.
Oj, kako veselo bo,
ko z vrha v dol drvelo bo!

MITJA CRNKOVIČ, 5. b,
OŠ PUCONCI

MOJ PETELIN — Narisal (lepljenka) Andrej Babič, 6. razred OŠ Bučkovci.

SKRITA RISBA

Našo skrito risbo vas je tokrat odkrilo 12 slikarskih ›detektivov‹. Za objavo smo izbrali rešitvi Simone Mencinger iz Pertoče in Klaudije Paldauf iz Vučje vasi. Le tako naprej!

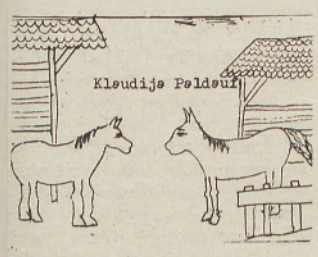

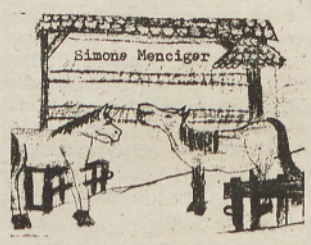

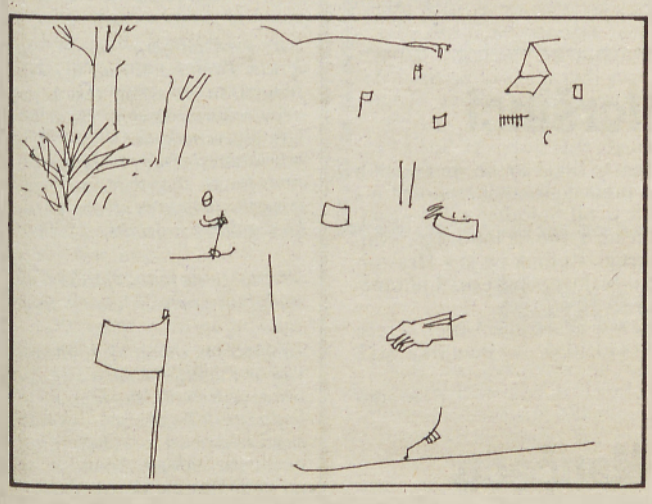

Odkrijte tudi današnjo risbo in nam jo do 14. februarja pošljite na Vestnikov naslov.

Življenje in delo v novi šoli

Konec lanskega šolskega leta so prišli na našo šolo delavci gradbenega podjetja Pomurje. Takrat je bilo zadnje dni že težko slediti šolskemu delu, saj so stroji močno brneli in odganjali našo pozornost.

Prišle so težko pričakovane počitnice, a ne za delavce, ki so se resnično trudili, da smo lahko septembra prestopili prag nove šole.

V novo zgradbo smo stopili še bolj radovedni, kot smo navadno na vsakem začetku. In naša radovednost je bila potešena! Prostori so lepi, veliki in svetli, da nam jih lahko marsikdo zavida. Doživeli smo tudi nekaj novosti, o katerih v stari zgradbi niti sanjati nismo mogli. Najvažnejši je seveda kabinetni pouk. Zdaj se učimo ob raznih poskusih in se resneje lotimo dela.

Dobili smo čisto novo opremo, ki je še dišala po tovarniških barvah.

Med odmori dobivamo navodila po zvočnikih, ki so v vsakem prostoru. Poslušamo seveda glasbo, za rekreativni odmor pa nam tovariš sporoča navodila za vaje. Pripravljamo se na smučanje, snega pa od nikoder!

Kmalu, baje po zimskih počitnicah, bo zgrajena tudi telovadnica. Nje se seveda najbolj veselimo in vsak dan radovedno pogledujemo proti gradbišču.

Ob vseh teh pogojih prihajamo seveda vsi učenci v šolo zjutraj. Prej smo se učili v dveh izmenah in se učenci dostikrat nismo prav poznali.

Žal mi je, da sem v osmem razredu in bom vse to doživljal le kratek čas. Pa nič zato: nekaj udobja privoščim tudi poznejšim generacijam.

FRANC ZAVEC, 8. r.,
OŠ KUZMA

Glasba, ki me navdušuje

Malokatera umetnost vpliva na človeka kot glasba. Spremlja nas od zibelke, ob kateri zveni materina uspavanka, skozi vesele in žalostne trenutke življenja, pa tja do groba. Glasba je tudi vedno zvesta spremljevalka dela. Petja ob delu je na žalost vse manj. Nadomestila ga je glasba iz zvočnikov; še vedno pa se ob njej sprostimo med vsakdanjim delom, tudi učenjem.

Meni je najbolj všeč ljudska glasba, žal pa tudi ta vse bolj ugaša. Ste kdaj pomislili, ko ste v družbi prepevali katero od slovenskih pesmi, od kot te pesmi? Kdo jih je ustvaril, kdo razširjal in kdo ohranil?

Kako je bilo nekoč lepo, ko je petje prevladovalo v vsaki hišici! Na poročni dan so svatje peli mladenkam podoknice. Veselili so se ob večerih, ko je zunaj naletaval prvi sneg. Tudi pri ličkanju koruze petje ni manjkalo. Danes pa . . . Najdemo še samo razbijače, ki tolčejo po svojih glasbilih. Mar vi temu rečete glasba?

Glasba mora biti tista, ob kateri se ne počutimo sami; glasba nas mora bogatiti.

Urška BERDEN, 8. b,
OŠ 17. oktober, Beltinci

ALI VESTE..?

»Pomurske gore sploh ni, marveč so le griči,« nam je na naše 4. vprašanje odgovorila bralka A. Š. iz Črncev pri Apačah. Seveda ji lahko damo prav, saj tudi mi nismo mislili dobesedno na goro, temveč na najvišjo naravno točko. Zato smo besedo gora dali v narekovaje.

Dokaj temeljit odgovor pa nam je poslal Tomaž Lopert iz Bogojine, ki je navedel kar štiri najvišje pomurske hribe (tako tudi Ludvik Jonaš iz Hodoša) — **Sotinski breg ali Kugla (417,9 m)**, Serdiški ali Rdeči breg (416 m), Križarka (413 m) in Srebrni breg (404 m) — obenem pa dodal še svoje vedenje o pomurskih gorah. Takole je zapisal: »Nedaleč od Vidma pri Ščavnici je Stara gora, kraj z nadmorsko višino 262 metrov. Blizu Benedikta je še ena Stara gora (299 m), vendar ta verjetno ni več v Pomurju. Vzhodno od Kuštanovec na Goričkem pa je gozdnat hrib, ki mu pravijo Gorej; malo naprej pa je Džekišov breg, ki doseže 369 metrov nadmorske višine.«

Tako, najbrž smo s tem vse pojasnili, kako je s pomurskimi »gorami«. Med okrog 40 odgovori pa smo izžrebali **Bojano Fras iz Puževec**, ki bo prav tako kot vsi dosedanji nagrajenci prejela knjigo Pomurje A — Ž; nagrado je prispevala Knjigarna in papirnica Dobra knjiga Murska Sobota. Čestitamo!

6. vprašanje: **Kje izvira reka Mura, kako dolg je** (pribl.) **njen tok in kje se konča?**

Odgovore pošljite do 14. februarja na naš naslov in pripišite »Ali veste«.

IZOBRAŽEVANJE PRIZADETIH NA VIDU (II)

POT K DELU

Različna so pota mladih, prizadetih na vidu, po končanem šolanju v Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani. Nekateri gredo v redne srednje šole, s primernimi pripomočki za prizadete na vidu pa je tudi srednja šola v Škofji Loki. Pravzaprav je tam Center za slepe, saj je zraven šole in doma za učence še dom za ostarele, v katerem poleg ostarelih Škofje Loke stanujejo še ostareli, prizadeti na vidu, iz različnih krajev Slovenije, tudi iz Pomurja. Zraven so še prostori delavnic pod posebnimi pogoji, tako da vse tri hiše v polkrogu obdajajo lepo urejeno dvorišče.

Delavnice pod posebnimi pogoji imajo dve delovni usmeritvi, mizarstvo in kovinarstvo, dve osnovni izobraževalni smeri pa sta tudi v šoli, kjer učence učijo poklica telefonista in administratorja. V okviru šole je tudi usposabljanje za delo, pletenje, metlarstvo in ščetkarstvo ter kovinarska smer in lesarstvo. Dom za ostarele in šola sta nova, saj su jo gradili 1979. leta. Za šolo celo pravijo, da je med najlepšimi v tem delu Evrope. Življenje v njej in domu pa le ni tako zabavno. Učenki Natašo in Matejo daje domotožje, z življenjem v internatu pa tudi ni povsem zadovoljen Drago. Pravi: »Ni mi všeč tukaj, saj je velika disciplina, hrana je slaba, pa daleč sem od doma. Po eni strani bi še ostal tukaj, po drugi pa ne. Tudi doma ni več tisto, kar je bilo, kolegi so pri vojakih in v šolah, za službo je tudi precej težko.« Drugačnih spominov pa je Geza Bencik. Končal je šolo za telefonista in je že pripravnik na svojem podjetju, kjer je bil zaposlen pred izgubo vida. Kot delavec gradbenega podjetja Pomurje je veliko delal po terenu in zdravniki pravijo, da je tako naporno delo pripeljalo do izgube vida. Dobil je možnost, da konča šolo v Škofji Loki in to mu je tudi uspelo. »Moji spomini so lepi, saj sem starejši in sem se bolje ujel s profesorji in sošolci, ki so bili dvanajst let mlajši od mene.« Vsi, ki bodo končali šolanje v Centru, pa ne bodo imeli te sreče. Kot je povedal ravnatelj šole, Janez Dolenc: »V zadnjem času, zadnjih dveh letih, so se razmere zelo spremenile, tako da je zaposlovanje vse težje. Tudi izbor poklicev za prizadete na vidu je zelo ozek, širši pa bi bil, če bi imeli sodobne pripomočke. Tu pa se stvari počasi premikajo. Programerstvo je med slepimi na tujem uveljavljeno že deset, petnajst let, pri nas pa so šele začetki. Delamo pri tem, saj imamo prav pri vas v Muri zaposlenega programerja. Problem je oprema delovnega mesta, za slepega stane tudi do 40 tisoč mark. Zato pa delovna organizacija raje zaposli delavca, za katerega ji ni treba tako dragega delovnega mesta. Upamo, da se bodo v novih časih sistemsko uredile tudi te stvari.«

V Škofji Loki pa imajo rehabilitacijo tudi za tiste odrasle, ki so izgubili vid v poznejših letih. To učenje traja tri do štiri mesece, se nadaljuje s poklicno rehabilitacijo, in če je možnost z zaposlitvijo.

Stanko Horvat iz Črenšovec se odpravlja na šolanje v Center. Že devet let je brez zaposlitve in življenje njegove družine ni lahko. »V šolo bom šel, to je moja dolžnost,« pravi »če pa bom dobil zaposlitev, tega pa ne vem.« Še manj upanja, da bo mož dobil zaposlitev, ima njegova žena Vera. Ve, da jih je že veliko pred njenim možem končalo šolanje, a nimajo dela, zato malo verjame v to, da ga bo dobil mož.

Slepi in slabovidni si kot vodilo postavljajo rek: edina tema, ki je, je neznanje. Vendar je pot k svetlobi težka, vanjo prizadeti na vidu in učitelji vložijo ogromno truda, dela in odpovedovanja. In najhujše, kar temu sledi, je, če ni mogoče doseči končnega cilja, zaposlitve, dela.

Knjižnica Zveze slepih in slabovidnih v Ljubljani

Pomembno poslanstvo v izobraževanju slepih in slabovidnih ima tudi Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije s svojo informativno in založniško dejavnostjo. Izdajajo dva časopisa, Odmev, ki izhaja dvakrat mesečno na dveh kasetah, in Obzorje, enkrat na mesec na štirih kasetah. Iz dnevnega časopisja izberejo zanje pomembnejše sestavke ter jih v sodobnem studiu posnamejo in razmnožijo. V svoji tiskarni, ki je opremljena s sodobnim, računalniško vodenim tiskarskim strojem z Braillovim točkopisom, tiskajo 200 izvodov dveh časopisov, prepisujejo pa tudi knjige za knjižnico. Na knjižnih policah je 3300 zvezkov s 440 naslovi del ter 1800 naslovov na 4400 magnetofonskih trakovih. Že leto in pol delajo tudi s kasetno tehniko, tako da njihova knjižnica premore 160 del na več kot štiri tisoč kasetah. Poleg leposlovnih knjig prepisujejo tudi učno in študijsko gradivo za učence in študente, prizadete na vidu, in druge s strokovnih področij.

Zveza torej opravlja pomembno nalogo na področju izobraževanja slepih in slabovidnih; želijo, da jim družba to tudi prizna.

Prav v tem času je aktualna razprava o novi ustavi, vendar se vanjo ne bi mogli vključiti slepi in slabovidni, če jim na Zvezi osnutka ne bi zapisali na kaseti.

Tako bodo lahko povedali tudi svoje mnenje.

Majda Horvat

ADRA razpisuje

Ob 65-letnici prostovoljnega samaritanskega društva in ob prvi obletnici delovanja pod novim nazivom ADRA (Adventistična radodarnost), razpisuje organizacija nagradni natečaj za literarni spis na temo: Pismo siromašnemu prijatelju, ali Siromaštvo bi lahko postalo pretcklost. Pravico do sodelovanja imajo vsi učenci osemletk in srednjih šol v domovini in tujini. Natečaj bo trajal do 1. junija letos. Svoje prispevke pošljite na naslov: ADRA, Za nagradni natečaj, 41243 Oroslavje.

Spet ljudske univerze?

Kaj bo z delavskimi univerzami — ali bodo postale javni zavodi ali ustanove v vlogi zavodov ali celo podjetja? To so vprašanja, ki jih lahko te dni pogosto slišimo, kadar nanese beseda na izobraževanje odraslih. Prav tako se porajajo ugibanja, kako naj se te ustanove v prihodnje sploh imenujejo. Naziv DELAVSKA se namreč zdi nekaterim preveč ideološko obarvan in predlagajo, da bi se spet imenovale ljudske univerze ali visoke ljudske šole (tako kot v Nemčiji) ali centri za permanentno izobraževanje. Nekaterim pa se zdi škoda opustiti naziv, ki se je nekako udomačil in ga je sprejelo tudi tržišče.

Marjan Čenar, član koordinacijskega odbora Zveze delavskih univerz Slovenije in direktor DU Murska Sobota, je mnenja, da je še bolj kot poimenovanje pomembno, kako izpeljati sodobne programe izobraževanja, ki jim je zaupano.

»Ko sem brskal po zgodovini naše univerze, sem ugotovil, da je bila naša ustanova med zadnjimi, če ne celo zadnja, ki se je preimenovala iz ljudske v delavsko univerzo. To je bilo še v Kavčičevih časih. Tako mi je povedal tudi nekdanji direktor naše univerze Ante Novak. Kar se tiče statusa, pa strokovni krogi podpirajo preoblikovanje sedanjih organizacij združenega dela v javne zavode. Tako je namreč tudi v razvitih državah okrog nas, in zakaj bi mi še naprej eksperimentirali, če je to drugje že rešeno. Seveda to ne bi pomenilo, da bi država v celoti financirala tudi tovrstne dejavnosti in da bi bili vsi programi verificirani. Žal pa nam nihče ne ve natančno povedati, kakšna usoda nas čaka.«

V Pomurju je položaj delavskih univerz dokaj različno urejen. V Ljutomerski občini so v okviru te ustanove poleg izobraževanja odraslih tudi knjižničarstvo in še nekatere druge kulturne dejavnosti; v občini Gornja Radgona prav tako deluje v okviru delavske univerze občinska matična knjižnica, poleg tega pa še šola za voznike motornih vozil; soboška in lendavska univerza pa sta se posvetili zgolj izobraževanju odraslih.

»Vsi si moramo priskrbeti okrog 2/3 sredstev, ki so potrebna za naš obstoj, na prostem trgu. V Zahodni Evropi je to razmerje obratno. Vse kaže, da naš razvoj žal še ni na takšni stopnji, da bi silil ljudi v dopolnilno izobraževanje, ki bi ga družba posebej spodbujala. Ugotavljamo celo, da okrog 40 odstotkov zaposlenih v Sloveniji nima končane niti osnovne šole. V soboški Panoniji smo našteli okrog 80 takšnih delavcev, pri SGP Pomurje pa jih je še več. Zato bo naša pomembna dejavnost omogočiti ljudem pridobitev manjkajoče izobrazbe in izvajati programe usposabljanja za poklice, kot so gradbinci, živilci, lesarji in skladiščniki. Prav tako nameravamo še naprej organizirati splošno izobraževanje, kot so univerza za tretje življenjsko obdobje, kuharski, strojepisni in jezikovni tečaji, računalništvo idr. Prilagajali pa se bomo seveda tudi sprotnim potrebam izobraževanja odraslih, pri čemer gre predvsem za dodatna znanja (v energetiki, strojništvu itd.), ki si jih morajo delavci pridobiti zaradi zakonskih predpisov.«

Zvedeli smo tudi, da Nemška zveza visokih ljudskih šol že ustanavlja svoje podružnice na Češkem in Slovaškem, v Madžarski in Poljski. Tudi v Sloveniji so pripravljeni strokovno pomagati, le povedati bi bilo treba, kaj sploh pri nas mislimo početi s tem izobraževanjem.

Jože Graj

MILAN MEREC — NOVI PREDSEDNIK IO NK MURA

Amatersko delo s profesionalnim odnosom

Na zadnji skupščini Nogometnega kluba Mura iz Murske Sobote je bil za novega predsednika izvršnega odbora izvoljen Milan Merec, dosedanji podpredsednik. Z njim smo se pogovarjali o delu in nalogah v klubu.

— Predsedniško funkcijo ste sprejeli, ko je klub v nezavidljivem položaju. Čakajo vas zahtevne naloge. Kako se jih boste lotili?

»Ponavadi sem tam, kjer razmere niso najboljše. Zavedam se, da so naloge zahtevne, vendar mislim, da bomo soboški nogomet, ki ima dolgoletno tradicijo, s skupnim dogovorom pripeljali tja, kjer je bil pred leti in kot si zasluži. V razširjenem izvršnem odboru kluba, ki šteje 32 članov, smo imenovali nosilce petih dejavnosti, ki si bodo izbrali sodelavce za uresničitev svojega programa. Z dobrim in poštenim delom, zlasti na igrišču, lahko ljubitelje nogometa zopet pritegnemo v prelepo fazanerijo.«

— Katerim nalogam pa vendarle nameravate dati prednost. Kakšna je osnovna usmeritev?

Osnovna usmeritev je načrtno in strokovno delo z mlajšimi selekcijami. To smo že tudi začeli uresničevati, saj smo ob pomoči staršev organizirali enotedenske priprave pionirjev v Poreču. V lastnih vrstah želimo vzgajati kader za člansko moštvo, zato smo tudi imenovali vodje selekcij za dve pionirski ter po eno kadetsko, mladinsko in člansko moštvo. Seveda pa bomo to lahko uresničili le ob pomoči širše družbene skupnosti.«

— Pozimi ste okrepili člansko moštvo. Kaj pričakujete od spomladanskega dela prvenstva v slovenski nogometni ligi?

»Res smo se nekoliko okrepili, saj smo v klub pritegnili Filipana iz Čakovca, Baranja, Šarkezi in F. Cifer so se vrnili iz vojske, I. Cifer pa iz Avstrije. Računamo pa še na eno okrepitev, ki bo znana v prihodnjih dneh. Želimo, da se moštvo Mure v spomladanskem delu prvenstva uvrsti v gornji del lestvice slovenske lige. Prav tako si želimo, da bi letos dokončali slačilnice, saj so stare v nemogočem stanju.«

— Kaj pa prihodnost?

»Dandanes je težko napovedovati. Obljubim pa lahko, da si bomo prizadevali za red in boljšo igro. Odločili smo se namreč, da bomo delali na amaterski osnovi, vendar s profesionalnim odnosom do dela. Prav tako si bomo prizadevali za boljše sodelovanje z drugimi nogometnimi klubi. To je edino, kar lahko naredimo.«

F. Maučec

Ali želite postati karateist?

Soboški karateisti bi radi svoje vrste razširili. Zato vabijo vse, ki se želijo uveljaviti kot tekmovalci ali rekreativci v karateju, da se vpišejo v JKZ Pomurja v Murski Soboti. Ne člane, ne glede na spol in starost, bodo vpisovali v nedeljo, 10. februarja 1991, od 10. do 12. ure, v ponedeljek od 18. do 20. ure in v torek od 18. do 20. ure v telovadnici Srednje družboslovne in ekonomske šole v Murski Soboti. V tem času bo tudi seminar za karateiste, ki ga bo vodil mojster karateja 3. DAN gospod Geza Abraham, dolgoletni profesionalni trener v Ingolstadtu v ZR Nemčiji. Tako se lahko vsak, ki ga zanima karate, oglasi v telovadnici Srednje družboslovne in ekonomske šole.

R. Horvat

NK BELTINKA BELTINCI

Želja uvrstitev v SNL

Na letni konferenci nogometnega kluba Beltinka iz Beltinec so dobro ocenili delo kluba v preteklem obdobju. Ugotovili so, da so izpolnili načrtovane naloge, saj je člansko moštvo osvojilo naslov jesenskega prvaka v območni slovenski ligi vzhod s prednostjo treh točk, kar je doslej največji uspeh beltinskega nogometa. Uspešno pa je bilo tudi mladinsko moštvo, ki je prepričljivo osvojilo naslov pomurskega mladinskega prvaka. Dobro pa so delali tudi z mlajšimi selekcijami ter uspešno organizirali pionirsko nogometno šolo. Zelo delaven je bil tudi izvršni odbor kluba, ki je uspel zbrati potrebna sredstva za nemoteno tekmovanje vseh selekcij. Beltinski nogometaši pa so hvaležni tudi številnim gledalcem, ki jih zvesto spremljajo na tekmah doma in v gosteh. Želja vodstva kluba, igralcev in gledalcev Beltinke je, da bi člansko moštvo obdržalo prvo mesto tudi na koncu tekmovanja ter se uvrstilo v slovensko ligo. Zato imajo vse možnosti. Jamstvo naj bi bilo prednost treh točk, okrepitev z nekdanjim igralcem Mure Kosijem in pa seveda dobre priprave moštva. Ob letošnjem velikem uspehu, ki ga načrtujejo, pa nameravajo tudi izdati bilten o razvoju in dosežkih beltinskega nogometa. Razmišljajo tudi o gradnji tribune in pomožnega igrišča. Na letni konferencdi so izvolili razširjeni izvršni odbor, za predsednika kluba pa so ponovno izbrali Jožeta Horvata.

F. M.

Vedno manj sodnikov

Na letni konferenci Občinskega društva nogometnih sodnikov Lendava so dobro ocenili svoje delo, saj v minuli tekmovalni sezoni niso imeli prekinitev tekem niti drugih nevšečnosti na nogometnih igriščih. Ugotovili so tudi, da se število nogometnih sodnikov zmanjšuje, saj so v dveh letih pridobili samo enega sodnika, pa še ta je prišel od drugod. Prav tako so ugotavljali, da so zapostavljeni, saj imajo v republiški ligi samo enega sodnika. Za svoje delovanje pa tudi dobivajo zelo skromna sredstva. Dogovorili so se, da bodo še naprej sodelovali s sodniškimi organizacijami v Murski Soboti, Mariboru in županiji Zala na Madžarskem, s katerimi bodo tudi odigrali prijateljske tekme. Prav tako so se dogovorili, da bodo pripravili seminar skupaj s sodniško organizacijo v Murski Soboti.

NAMIZNI TENIS

Pokal je dobil Časar

Liberalna stranka Predanovci je organizirala turnir v namiznem tenisu. Tekmovali so pionirji, mladinke in člani. Pri pionirjih je zmagal Črtomir Časar pred Boštjanom Zelkom, Danijelom Grahom in Jankom Vargo. Med mladinkami je bila najboljša Tanja Zelko pred Tanjo Šparaš in Natašo Kuzma. V konkurenci članov pa je zmagal Roman Gruškovnjak pred Slavkom Duričem, Brankom Fujsom in Janko Duričem. Prehodni pokal je dobil Črtomir Časar.

V. F.

Kartanje v Predanovcih

Liberalna stranka Predanovci organizira v soboto, 9. februarja 1991, tekmovanje v kartanju. Pokrovitelj je Petrol. Tekmovanje bo ob 18.00. Vabijo čimveč tekmovalcev.

KEGLJANJE

Startali s porazom

V prvem kolu drugega dela prvenstva v drugi republiški moški kegljaški ligi je Radenska gostovala v Krškem in izgubila s 5064:5155 podrtimi keglji. Najboljši v ekipi Radenske je bil Miro Steržej z 899 podrtimi keglji. V naslednjem kolu igra Radenska doma s Celjem.

Poraz Nafte

V prvenstveni tekmi varaždinske kegljaške lige je ekipa Bobiča iz Varaždina premagala Nafto s 4885:4854 podrtimi keglji. Najboljši v ekipi Nafte so bili: Radakovič 850, Horvat 812 in Žalik 808 podrtih kegljev. V prihodnjem kolu igra Nafta z Borcem iz Nedelišča.

M. Žalik

ZPL — člani

Rezultati

Krog : Mladinec	**22:9**
Mladinec : Polet	**9:20**
Razkrižje : Krog	**16:24**
Polet : Razkrižje	**21:14**

NAMIZNI TENIS

Bodo Sobočani uspeli?

V soboto se začne drugi del tekmovanja v prvi zvezni ligi, kar pomeni tudi boj za obstanek v družbi najboljših. Prvi del so Sobočani izpolnili stoodstotno, saj so s šestimi točkami pristali na osmem mestu, ki zagotavlja obstanek v družbi najboljših jugoslovanskih ekip. Zlasti je še razveseljivo, da noben igralec ni posebno izstopal, da s imeli vsi trije približno enake rezultate in to se je seveda poznalo v odločilnih dvobojih. Vsekakor pa so potrdili napovedi, da s svojo kvaliteto ob dobrem treningu, lahko uspešno nastopajo v prvi zvezni ligi in tudi ostanejo v njej več kot leto dni. Benko je dosegel rezultat 9:12 in je bil 18. igralec v ligi, Unger 9:13 in je bil 20., Benkovič 8:13 in je bil 22. igralec v ligi.

Po napovedih bi morali Sobočani tudi v drugem delu osvojiti šest točk, kar bi jim skoraj zanesljivo zagotavljalo obstanek v ligi. To seveda ne bo lahko, veliko pa je odvisno tudi od tega ali so se za drugi del dobro pripravili in dobro izkoristili to dvomesečno prekinitev. Računamo lahko na njihovo veliko borbenost v odločilnih srečanjih, v kakšni so pa formi bo pokazalo že prvo srečanje z Metalcem v Osijeku.

ŠAH

Vodi Mala Polana

V Turnišču je bil drugi turnir občinske šahovske lige Lendava. **Rezultati: 4. kolo** - Gomilica:Genterovci 2,5:1,5, Renkovci:Lendava 4:0, V. Polana:M. Polana 1,5:2,5, Pince:Gorice 2:2, Lendava p.: Bistrica 1,5:2,5, Turnišče:Petišovci 0,5:3,5; **5. kolo** — Petišovci:Gomilica 3:1, Bistrica:Kovačeva 0:4, Gorice:Lendava p. 4.:0, M. Polana:Pince 3:1, Lendava:V. Polana 1:3, Genterovci:Renkovci 3,5:0,5; **6. kolo** — Gomilica:Renkovci 2,5:1,5, V. Polana:Genterovci 3:1, Pince:Lendava 1:3, Lendva p.: M. Polana 0:4, Kovačeva:Gorice 2:2 in Turnišče:Bistrica 1:3. Vodi Mala Polana z 20,5 točke pred Goricami, 16,5, Bistrico in Petišovci, po 13,5, in Veliko Polano, 12 točk.

J. Gerenčer

STRELSTVO

Zmagali le Noršinci

V tekmovanju prve republiške strelske lige so od pomurskih predstavnikov zmagali le Noršinci, ki so premagali kovinarja iz Štor s 1468:1446 krogi. Najboljši pri Noršincih je bil Špindler s 375 krogi. Tišina je doma izgubila s Slovenj Gradcem s 1453:1466 krogi. Najboljši posameznik je bil Bukovec s 370 krogi. Rudnik pa je v Hrastniku premagal Ljutomer s 1485:1437 krogi. Najuspešnejši pri Ljutomeru je bil Robnik s 372 krogi.

Še rezultati druge republiške lige — Panonija:Unior Zreče 1429:1435, Videm:B. Kidrič Stavbar 1440:1055 in Pomurka:SCT 1466:1450 krogov.

F. Matko

Zlati puščici Maučecu in Berdenu

Na strelišču v Turnišču sta pripravili strelski družini Štefan Kovač Turnišče in Graničar Kobilje tekmovanje v streljanju z zračno puško za družinski zlati puščici. Med 20 tekmovalci SD Štefan Kovač je zmagal Maučec s 360 krogi pred Draškovičem, 359, in Gruškovnjakom, 357 krogov. Normo za občinsko tekmovanje je izpolnilo 10 strelcev. Med 6 strelci SD Graničar pa je zmagal Berden s 345 krogi pred Toplakom, 338, in Ferencekom, 337 krogov. Normo za občinsko tekmovanje so izpolnili 4 strelci.

F. Vitez

MALI NOGOMET

Republiško prvenstvo v Soboti

Nogometna zveza Slovenije in Medobčinska nogometna zveza Murska Sobota organizirata v soboto, 9. februarja 1991, ob 8. uri v novi športni dvorani v Murski Soboti republiško prvenstvo v malem nogometu. Sodelovali bodo prvaki medobčinskih nogometnih zvez Slovenije. Pomurje bodo na tekmovanju zastopali nogometaši lendavske Nafte. Skupno bo sodelovalo osem moštev. Republiško prvenstvo v malem nogometu bo lepa priložnost za ljubitelje te vedno bolj privlačne športne panoge.

PREDSTAVLJAMO VAM

KOBILJE JESENSKI PRVAK

Nogometaši Kobilja, ki so izpadli iz pomurske nogometne lige, so po jesenskem delu prvenstva v prvi občinski nogometni ligi Lendava osvojili prvo mesto in naslov jesenskega prvaka. Sedemkrat so zmagali neodločeno igrali z Nedelico doma v prvem kolu ter izgubili v predzadnjem kolu na Bistrici. Tako imajo po jesenskem delu prvenstva točko prednosti pred drugouvrščeno Bistrico in dve točki pred tretjeuvrščeno Kapco. To pa sta tudi najhujša tekmeca Kobilju v boju za prvo mesto. Po izpadu iz pomurske lige je moštvo Kobilja oslabljeno, saj so klub zapustili trije igralci: Peter Berden, Geza Nemet in Franc Šijanec. Kljub temu pa so vodilni v klubu: Pavel Bukovec, predsednik, Franc Nemet, tehnični vodja, in Bela Laci, trener, na tihem upali, da bodo postali jesenski prvaki. Kobilje je večji del prvenstva vodilo, vendar se je stanje nekoliko zapletlo, ko so v derbiju z Bistrico izgubili, vendar pa je le-ta v zadnjem kolu nepričakovano visoko izgubila v Nedelici, Kobilje pa je gladko premagalo Graničarja iz Benice. Za doseženi uspeh Kobilja so najbolj zaslužni igralci, veliko zaslug pa imajo tudi vodstvo kluba ter številni zvesti navijači, ki bodrijo svoje nogometaše doma in v gosteh. V zimskem odmoru se je moštvo nekoliko okrepilo. Prišla sta Alen Piberčnik (Nafta) in Simon Laci (Dobrovnik). Želja vodstva kluba je, da bi bilo moštvo prvo tudi na koncu tekmovanja in se ponovno uvrstilo v pomursko ligo. Letos bi tudi radi dogradili slačilnice v novem športnem objektu ter objekt predali namenu ob letošnjem krajevnem prazniku, ki bo junija. Nogometni klub Kobilje dobro sodeluje s krajevno skupnostjo, ki ga materialno podpira. Prav tako dobro sodelujejo z Avtobusnim prometom Murska Sobota. Rezultat tega sodelovanje je tudi, da ima podjetje v novem športnem objektu svoje garaže. Nogometaši Kobilja pa so tudi hvaležni domačim avtobusnim šoferjem, ki jih vozijo na tekme.

F.M.

Nogometaši Kobilja — jesenski prvaki v prvi občinski nogometni ligi Lendava. Stojijo z leve: Laci (trener), Maučec, J. Gjerek, D. Gjerek, Horvat, J. Bukovec, Smej, F. Nemet (teh. vodja), P. Bukovec (predsednik). Čepijo: Trajber, L. Bači, J. Miholič, Penhofer, Ritlop, Ferencek, K. Miholič, M. Nemet. Manjkajo: E. Bukovec, J. Bači in Genc.

STOLPEC UREDNIKA

Ljutomerčani bodo igrali v Beltincih

V soboto se začenja drugi del prvenstva v prvi republiški moški odbojkarski ligi, kjer ima Pomurje prvič dva predstavnika. To sta Emona Commerce Ljutomer in Pomurje Murska Sobota. Po prvem delu tekmovanja so Ljutomerčani na tretjem, Sobočani pa na predzadnjem mestu. Prvi so s tretjim mestom zadovoljni, saj je to njihova najboljša uvrstitev, drugi pa so pričakovali, čeprav kot novinci, veliko več.

Na predzadnjem mestu so igralci Pomurja zaradi neizkušenosti, saj so nekaj tekem po nepotrebnem izgubili. Po dobri igri v prvem kolu, to je v pomurskem derbiju z Ljutomerom, ko so že dobljeno tekmo izgubili, so potem doma gladko izgubili z najslabšo Mežico.

Vse to je seveda vplivalo na nadaljnji potek tekmovanja.

Upajmo pa, da so si Sobočani v prvem delu prvenstva nabrali nekaj potrebnih izkušenj in da bodo priložnosti za zmago znali izkoristiti v nadaljevanju prvenstva. Ekipa Pomurja se za nadaljevanje prvenstva pripravlja že od začetka januarja.

Vadijo dvakrat dnevno v telovadnici Mure, vmes pa igrajo tudi tekme za trening. Želijo si da bi se moštvo dobro pripravilo in se obdržalo v ligi. Od njihove uvrstitve pa bo odvisen start, saj se v prvem kolu srečajo z ekipo Emone Commerce Ljutomer v Križevcih že v soboto, potem pa gostujejo pri zadnji Mežici. Tretje mesto pa Ljutomerčane obvezuje, da visoko uvrstitev tudi obdržijo, kar igralce dodatno obremenjuje. Ljutomerčanom je bil naklonjen tudi žreb, saj igrajo šest tekem doma in le petkrat gostujejo. Gostujejo pa pri dveh težkih nasprotnikih pri Granitu in Bledu. Ker so tri tekme povezane z Veržejem (sodniki, dvorana), ki tekmuje v drugi republiški ligi, jih bodo odigrali v Križevcih, preostale tri pa v Beltincih. Tako želijo predstaviti kakovostno ligaško tekmovanje mladini tega kraja, kjer sta zrasla njihova tekmovalca Krajcar in Prelog. To je vsekakor lepa gesta Ljutomerčanov. Obema pomurskima ligašema želimo v nadaljevanju prvenstva v prvi republiški ligi čim več uspehov!

Feri Maučec

NOGOMET

Prvi preizkušnji Mure

V okviru priprav za spomladanski del prvenstva v slovenski nogometni ligi je soboška Mura odigrala prijateljski tekmi. V Varaždinu so Sobočani izgubili z 1:2, gol je dal Šakrezi. V Murski Soboti pa je zmagal avstrijski ligaš iz Lipnice flavia Solva s 4:2. Gola za Muro sta dosegla Cirkvenčič in Cifer. V nedeljo igra Mura doma z Beltinko.

ROKOMET

Zmaga Bakovčanov

V prijateljski mednarodni rokometni tekmi je Pomurska Bakovci premagala Lipnico iz A[illegible] je s 33:19. Najuspešnejša pri Bakovcih sta bila Petek 7 in S. Lovenjak 6 golov.

Sprememba prometnega režima

V mestu Murska Sobota se na področju prometne varnosti vedno kaj dogaja, kljub zimskemu obdobju se izboljšuje tudi prometna infrastruktura. Tako so zgradili delavci SGP Pomurje prvo fazo novega odseka Gregorčičeve ulice, ki je sicer še vedno makadamska, saj vremenske razmere ne odpuščajo asfaltne ureditve nove oz. modernizirane Gregorčičeve ulice. Čeprav predvidena modernizacija še ni končana in so dela iz objektivnih vzrokov začasno prekinjena, pa so se pristojni dejavniki dogovorili, da se ob ustreznih prometnih oznakah odsek Gregorčičeve ulice od magistralne Cankarjeve do ulice Arhitekta Novaka odpre za javni promet. Potrebne prometne oznake so že postavili delavci Cestnega podjetja M. Sobota, in sicer je sedaj Gregorčičeva ulica v celoti prednostna, kar pomeni, da je ul. Arh. Novaka sedaj stranska, isto pa velja za Kidričevo ulico. Zaradi tega opozarjam predvsem tiste voznike, ki vozijo »na pamet«, da upoštevajo spremenjen prometni režim, kot je določen s prometnimi oznakami. Ker pa je omenjeni odsek Gregorčičeve ulice še vedno gradbišče, je potrebno, da se posebej upoštevata omejitev hitrosti in druga signalizacija, ki opozarja na nevarnosti na nedokončani Gregorčičevi ulici.

Z modernizacijo te ulice bo promet v središču mesta vsekakor razbremenjen, to pa pomeni, da bo več prometa z motornimi vozili na Gregorčičevi ulici, kjer je tudi šolska pot proti dvema osnovnima šolama na Trstenjakovi ulici, in bodo šolarji še vedno ogroženi, dokler ne bo dokončno urejena Gregorčičeva ulica, to pa pomeni porušitev nekaj stanovanjskih objektov in zgraditev posebnih prometnih površin za pešce in kolesarje. Tudi nova Bakovska ulica, ki bo urejena v naslednji fazi, bo za šolarje bolj varna in upamo, da bo kljub dotočenim zapletom čimprej zgrajen tudi ta odsek pomembne vpadnice v Mursko Soboto.

Marjan HORVAT

Smrt na cesti

V sredo, 30. januarja, ob 9.15 se je zgodila huda prometna nesreča na Stari Gori. Marjan Lah, 26 let, iz Vidma ob Ščavnici se je peljal z osebnim avtom proti Žiniavi. Na Stari Gori pri domačiji številka 1 b mu je z desne strani po makadamski cesti pripeljal na prednostno, ne da bi upošteval znak, da se mora ustaviti, 77-letni Andrej Veršič s Stare Gore 16. Voznik osebnega avta zaradi neprimerne hitrosti ni mogel pravočasno ustaviti in je kolesarja zbil po cesti. Le-ta je takoj umrl.

Umrl zaradi podhladitve

V petek, 1. februarja, ob 8. uri je v soboški bolnici umrl 48-letni Franc Hojan iz Žižkov. Kaki dve uri pred tem ga je vsega prezeblega našel ob svojem skednju Štefan Žižek in poskrbel za prevoz v bolnico. Prizadetemu, ki je že nekaj časa živel samotarsko življenje, niso mogli pomagati.

Naboji na meji

Na mejnem prehodu v Gornji Radgoni so v zadnjem času se posebej budni zaradi tihotapcev orožja in nabojev. V četrtek, 31. januarja, so pri potniku Hajrudinu Elezoviču, starem 28 let, iz Brčkega, odkrili 200 nabojev za revolver. Ker zanje ni imel nabavnega dovoljenja, so jih zasegli, tihotapca kaznovali.

MILIJONI PRESTOPILI MEJO

Tihotapci iz Litve v Murski Soboti ● Tihotapec deviz

Te dni nimajo veliko dela ne mejni organi notranjih zadev ne cariniki. Smo namreč v ponovoletnem obdobju, ki je vsako leto v tem času »suho«; letos, ko je treba dati za šiling dva dinarja in celo več, pa je opravila svoje tudi neugodna menjava. To pa pomeni, da je večina tujega blaga že dražja, kot pri nas.

Drugače je bilo v lanskem letu, ko so na mejnih prehodih z Avstrijo in Madžarsko na našem pomurskem carinskem območju našteli kar 9 milijonov 133 tisoč potnikov, kar je za 41 odstotkov več kot leto prej. Največ, in sicer kar 6 milijonov 21 tisoč, je bilo domačih (enkrat več kot 1989. leta), tujcev, ki so prestopili mejo, pa je bilo 3 milijone 112 tisoč (deset odstotkov manj kot leto prej). Velika večina (7 milijonov 904 tisoč) je šla čez mejo s potnimi listi, vedno manj pa je potnikov, ki za prehod uporabljajo maloobmejne prepustnice.

Carinski organi z našega območja so obračunali dajatve 55 tisoč 568 potnikom, kar je za 43 odstotkov več kot leto prej. Poleg tega so fizičnim osebam (občanom) ocarinili blago po 2 tisoč 874 carinskih deklaracijah, kar je za 121 odstotkov več. Zlasti je porastel zasebni uvoz osebnih avtomobilov. Pridno so uvažala tudi družbena in zasebna podjetja, saj so carinski organi »obdelovali« 19 tisoč 727 carinskih deklaracij. To je za 9 odstotkov več.

Med množico potnikov, ki so šli čez jugoslovansko-avstrijske in jugoslovansko-madžarske prehode na območju Pomurja in na Sladkem Vrhu, so bili tudi kršitelji. Cariniki so takoj denarno kaznovali 751 potnikov, carinski sodnik za prekrške je obravnaval 776 primerov, zveznemu deviznemu in-

Ljudje še vedno skušajo prenesti čez mejo devize, ne da bi imeli bančno potrdilo zanje. Pri ilegalnem iznosu pa tvegajo, da jih bodo odkrili. Prav to se je te dni zgodilo R. M. iz Đurđevega v Vojvodini, ki je na enem od pomurskih prehodov skušal na dnu avta pretihotapiti 189.000 šilingov, 24.110 mark in 2600 švicarskih frankov. Vse to so mu zasegli.

špektoratu pa so prijavili 948 občanov. Toliki so namreč ugotovili, da so nesli čez mejo denar, za katerega niso imeli (ali mogli imeti) ustreznih potrdil.

Zaplenili so 1.119.450 dinarjev, 665.990 avstrijskih šilingov, 240.405 nemških mark, 1.217,240 madžarskih forintov, 8.736 ameriških dolarjev, 8.420 švicarskih frankov, 430.000 italijanskih lir, 423.000 poljskih zlotov ... Carinski organi so zaplenili kar 16 vrst denarja.

Zaplenili so 16 avtov in veliko trgovskega blaga, namenjenega preprodaji (oblačila, čistila, ličila, kava ...). Pri tihotapljenju opojnega napitka sta se posebej »izkazala« dva Bolgara, ki sta s kombijem hotela uvoziti 3 tone kave. Med postopkom pa sta pustila potna lista (avto in blago so tako in tako zasegli) in jo popihala neznano kam.

Znani prekupčevalci pa so tudi Poljaki, vendar večino blaga, ki ga preprodajajo, menda legalno uvozijo (kot za osebne potrebe). V preteklem letu pa je prehode prestopilo tudi (že) več državljanov Sovjetske zveze, ki se tudi gredo tihotapce in preprodajalce. Ni tako dolgo, ko sta dva fanta iz Litve (i)legalno prodajala na tržnici v Murski Soboti. Kar dober »šeft« sta imela, dokler ju niso prijeli. V postopku so ugotovili, da sta blago prevzemala od državljanov ZSSR, ki so pripotovali v Subotico, od tam pa sta ga vozila (kdove, kolikokrat!) v Mursko Soboto.

Š. Sobočan

Namesto bencina razpršilniki

Kaže, da nekaterih še tako drage devize niso odvrnile od nakupovanja v Avstriji. Nikakor pa ne tistih, ki ne gredo čez mejo, da bi kupili gospodinjske potrebščine — nekatero blago je še vedno cenejše — ampak, da bi se občutneje gmotno okorisitli. Seveda ste uganili, da imamo v mislih tihotapce in prekupčevalce. Najbolj izurjeni, lahko bi jim rekli »profesionalci«, tvegajo vse dotlej, dokler jih ne ujamejo. Cena blaga in prevoznega sredstva, ki jim ga praviloma zaplenijo, je že poplačana s prejšnjimi uspešnimi prehodi. Povsem drugače pa je, če te ujamejo že pri prvem poskusu. In prav to se je zgodilo — vsaj tako je zatrjeval — 50-letni Josip Vardijan, inženir elektronike iz Zagreba, ki so mu carinski organi Carinarnice v Gornji Radgoni te dni zaplenili starejši mercedes in blago. V rezervoarju za bencin (motor je poganjal plin iz plinske bombe, ki je bila v prtljažniku) so namreč odkrili 161 razpršilcev (dezodorantov, katerih vrednost je 5400 dinarjev, poleg tega pa je bilo v rezervoarju še 17 steklenic (ne stekleničk!) kolonjske vode, kar so ocenili na 1859 dinarjev. In kazen? Vse tihotapsko blago so mu odvzeli, izrekli 3000 dinarjev denarne kazni, povrh pa so mu zaplenili še mercedes.

Š. S.

Če je tihotapsko blago skrito v prostoru, ki je prirejen posebej za ta namen, odvzamejo ne le tihotapsko blago, ampak tudi avto. Samostojni svetovalec za postopke o prekrških Ivan Salinović nam je pokazal prtljažnik avtomobila, ki je imel na rezervoarju za bencin »bunker« za tihotapsko blago, odprtina pa je imela pokrov, ki so ga držali magnetki.

Foto: Š. S.

Tujce tudi zavračajo

V enem od člankov, objavljenih na tej strani, smo zapisali, da bi ustrezni organi morali preprečiti tujcem prodajo blaga v naših vaseh. V mislih smo imeli seveda »turiste« iz vzhodnih dežel. Zdaj pa smo zvedeli, da prav vsakogar in z vsem, s čimer se pojavi na mejnem prehodu, ne (s)pustijo v notranjost države. Delavci mejne milice in cariniki z območja Pomurja so v prvi polovici januarja, ki sicer velja za manj prometen mesec, zavrnili 125 Poljakov, 32 Čehov oziroma Slovakov, 34 državljanov ZSSR in 11 Bolgarov. Le-ti so imeli poleg normalne osebne prtljage še večje količine raznega trgovskega blaga, ki bi ga prodajali. To pa ne pomeni, da je meja za vzhodnjake zaprta, kajti v omenjenem času je **vstopilo** 277 Poljakov, 156 Čehov oziroma Slovakov, 115 »Rusov«, 44 Bolgarov in 5 Romunov. Upravnik carinarnice v Gornji Radgoni Janez Sever, ki nam je posredoval te informacije, je še dodal, da so potniki z vzhoda, ki jih na meji zavrnejo, agresivni, saj poskušajo srečo na drugih prehodih, velikokrat pa naše organe tudi »zatožijo« svojim diplomatskim oziroma konzularnim predstavništvom v Jugoslaviji. Predstavnik poljskega se je prišel celo osebno pozanimat, kje je resnica, in tedaj, ko so mu posredovali dokumentacijo, oziroma je na lastne oči videl, kaj vse vozijo njegovi rojaki s seboj, da bi (pre)prodajali, je ostal brez besed.

Še to smo zvedeli: bolj ali manj je znano, da hodijo k nam (k raznim posameznikom) na delo madžarski državljani, zdaj pa smo še slišali, da je čedalje več iskalcev dela tudi med Bolgari. Oboji delajo za manj denarja kot naši delavci (če jih človek sploh uspe dobiti), zlasti pa so jih veseli zasebni zidarski mojstri, enako oni, ki grade v lastni (cenejši) režiji.

Š. Sobočan

GASILSKO DRUŠTVO NUSKOVA
RAZPISUJE
PONOVNO
JAVNO DRAŽBO ZA PRODAJO

* gasilske garaže s pripadajočo parcelo

Garaža meri pribl. 61 m² in stoji na parceli, veliki 1,22 ara. Do objekta je speljana elektrika. Izklicna cena je 46.000 DM oz dinarska protivrednost.

Javna dražba bo 10. februarja ob 11. uri na kraju samem.
Interesenti morajo pred začetkom dražbe položiti 10 % od izklicne cene.

MARIHUANA NA MEJI

Prejšnji teden so na mendarodnem mejnem prehodu na Tratah prestregli tihotapca mamil. Postali so namreč pozorni na potnika, ki se je do avstrijskih carinskih organov pripeljal kot štopar, nato pa jo peš mahnil čez most našim naproti. Prijavil ni ničesar. Med brskanjem po osebni prtljagi so našli 5 vrečk marihuane, nato pa še toliko vrečk, sešitih v podlogo obleke. Naser B., star 28 let, iz Ruda v Srbiji je povedal, da je mamilo kupil na »prostem trgu« v Amsterdamu na Nizozemskem. Za 150 gramov je odštel 300 guldnov (2400 dinarjev), medtem ko je treba pri nas za enako količino pri preprodajalcih odšteti 46.000 dinarjev. Kršilec je povedal, da on ni imel namena preprodajati, ampak mamilo potrebuje zase, saj je že dlje časa uživalec. Mamilo so mu seveda zasegli, carinski sodnik za prekrške ga je kaznoval, potem pa je že lahko odpotoval domov. S tem je bilo vsega konec, saj sodišče menda uživalcev ne preganja, pač pa le prekupčevalce.

Š. S.

Seznam darovalcev za Srečka Goloba

Prodajni center BTC, Nemčavci; IMP Blisk, MS; Irena Žohar, Dolič; Štefka Župčič, Dolič; Štefan Ambruž, Moravske Toplice; Petrol, skladišče, MS; Karel Recek, Dolnji Slaveči; Ludvik in Marija Horvat, Dankovci; Beli bar, MS; Koloman Žitek, Satahovci; Mlekopromet, Ljutomer; 1. izmena Mure, Gornji Petrovci; ginekološki oddelek, porodna soba, MS; Veso Kopunović, Dankovci; Matija in Marta Forjan, Lipovci; Tekstil Pletilstvo, Prosenjakovci; Hilda in Dušan Devetak, Černelavci; Viktor in Erika Vrečič, MS; Jože in Frančiška Kosi, Iljaševci; Vili in Marija Zelko, Mačkovci; Rudi in Olga Gomboc, Mačkovci; Antonija Križan, Spodnja Ščavnica; Štefan Kofjač, MS; Franc in Slavka Hozjan, Črenšovci; Alojz Ružič, Satahovci; laboratorij bolnišnice, Rakičan; Jožica Barbarič, Brezovci; Anica Seršen, Banovci; delavci podjetja za rehabilitacijo in zaposlitev invalidov, MS; družini Zrinski—Glavač, Puconci; Obč. org. Rdečega križa, Ljutomer; Pomurski tisk, računovodstvo, MS; Frančiška Kapun, Veržej; Elektromontaža, Ljutomer; Center za socialno delo, Ljutomer; prodajalna Peko, MS; družina Senik, Rakičan; Zdravstveni dom, MS; Kroj, MS; ekipa čistilcev kirurgije, Rakičan; Alenka Serec, Satahovci; družina Škraban, Rakičan; Marija Domjan, Gerlinci; družini Franko in Flegar, Puconci; Irena Banfi, Gorica; Štefan Žalik, Velika Polana; Bernarda in Frančiška Nedeljko, Ižakovci; gostišče Šinjor, Martjanci; otroški oddelek bolnišnice, Rakičan; gostilna Pri studencu, Nedelica; družina Čeh, Nedelica; Angela Maček, Beznovci; Karel Krenos, Gornji Slaveči; Agromerkur, MS; družina Škaper, Vaneča, družina Jerič, Lipovci; družina Rac, Vučja Gomila; družina Časar, Vučja Gomila; Matilda Legen, Lipovci; Anton in Danica Pucko, Lipovci; Anica Korpič, MS; Viktor Kolmanko, Kupšinci; Štefan Benkovič, Bogojina; Železnina, Potrošnik, MS; Herman Mekiš, Gerlinci; Justina Mencigar, MS; Ernest in Vilma Olas, MS; Zeleni, MS; Ema Horvat, MS; Julijana Rous, MS.

Družina Franca Rudolfa, Spodnji Kamenščak; Delavci Vestnika in Radia Murska Sobota; OO sindikata Prlekije, Ljutomer; Center za socialno delo, G. Radgona; Obrtno združenje, MS; Ladislav Vegi, MS; Gizela Ivanec, Lendava; Ela Trofenik, Radenci; Sindikat podjetja Mlinopek, MS; družina Magdič, Mota; Elvira Cimerman, Ljutomer; Alojz in Anica Cizerl, Ljutomer; OO sindikata Ljubljanske banke Pomurske banke d.d, MS; Cvetka in Franc Gomboši, G. Radgona; OO sindikata SDK, MS; Mura, Proizvodnja oblačil, MS; Delavci traktorskega oddelka Agroservisa, MS; Delavci Ljubljanske banke, ekspoziture, Beltinci; Marija Krauthaker, Beltinci; Upokojenca iz Beltinec; OO sindikata SDK, Ljutomer; Zvonka in Anton Sovič, Cven; Darja Repa, Drakovci; Agica Nvoak, Beltinci; Branko Semenič, Zgornje Krapje; Franc Novak, Banovci; Oddelek milice, Cankova; Elica Recek, Grad; Regina Lehner, Grad; družina Celec, Gornji Slaveči; Hermina Laszlo, Lendava; Marta Pucko, Velika Polana; Janez Zver, Renkovci; Stanislav Gjerkeš, Turnišče; Mira Roškar, Ljutomer; Valter Benca, Bodonci; Olga Čerpnjak, Kuzma; Ana Šafar, Kuzma; Družina Juhnov, Grad; OO sindikata ABC Pomurka, Vesna, Ljutomer; Ivica Simokapčev, Radenci; Odbor Rdečega križa, Radenci; Mira Koter, Lendava; kolektiv Mercator Univerzal, Lendava; Štefan Nemec, Lendava; kolektiv samopostrežnice, Trg Ljudske pravice, Lendava; Marta Kerec, MS; frizerski salon Posavec, M. Toplice; Janko Glavnik, MS; Mura, Izvoz—uvoz; MS; Zvonko Horvat, Ljutomer; Mojca Grabar, Rakičan; Marija Zrim, MS; Albina Horvat, Apače; Poslušalka iz G. Radgone; Ivan Pal, Lipa; Mirko Vogrinec Spodnji Kamenščak; Anton Jaušovec, Kamenščak; Jože Rožman, Radenci; gostilna Ropoša, Grad; Avgust Puvar, Tropovci; Mura, DE Ljutomer; Silva in Marija Gregorinčič, Spodnji Kamenščak; Janez Madjar, Lendava; OO Sindikata upravnih organov, G. Radgona; Marija Babič, Gornja Radgona; Danica Hiršl, MS; Zlata Sukič, MS; Karel Šalamun, Fikšinci; Štefka Lesic, Kruplivnik; Marta Hoheger, Bakovci;Štefan Tratnjek, Lipovci; Slovenski krščanski demokrati, MS; Anica Antalič, Radenci; Delavci Ljubljanske banke pomurske banke, ekspozitura Radenci; Slavko Štrakl, Bunčani; Marija Žalik, Turnišče; Sindikat uprave občine, MS; DO Ljutomerčan, enota Les, Ljutomer; Delavci Zdravstvenega doma, Ljutomer; OO sindikata DPO G. Radgona; Jože Hozjan, Velika Polana; Marija in Jožef Žalik, Velika Polana; Ladislav Gal, Kamovci; Delavci poslovalnice Kurivo, Potrošnik, MS; Tibor Kuronja, MS; Simona Špindler, Ljutomer; Tončka Vertič, Dolič; Marija Slaviček, Šalovci; Ciril Martinec, Satahovci; Janko in Silva Potočnik, Spodnji Kamenščak.

(konec seznama)

PRIPIS:

Vsem, ki verjamete ali širite govorice o tem, da se humanitarno zbirani prispevki nenamensko porabljajo, naj pojasnimo, da je naš novinar Dušan Loparnik odpotoval v Moskvo na stroške radia in Vestnika, sestra Srečka Goloba na stroške policijskega sindikata, v katerem je mož, v akcijo pa se je vključil tudi letalski prevoznik Adria Airways. Če bo po Srečkovem zdravljenju še ostalo kaj denarja, bomo oblikovali sklad za podobne primere, dotlej pa je zbranih 530 tisočakov namenjenih izključno izboljšanju vida Srečka Goloba.

POROKE

MATIČNI URADI SO MURSKA SOBOTA — Robert Papič, prikrojevalec iz Bakovec, in Bernarda Prelog, modelarka iz Murske Sobote; Ludvik Titan, strojni tehnik iz Černelavec, in Vesna Rituper, kmetijska tehnica iz Tešanovec.

ČESTITAMO!

Trgovina

Pertomerx d.o.o.

v javnih skladiščih poleg prodajnega centra ponuja:

- gume SAVA, MICHELIN
- akumulatorje VESNA
- opremo in kozmetiko za avtomobile
- sedežne prevleke za vse vrste avtomobilov
- kolesa — domača in uvožena
- motorna kolesa Jawa, Tori in Tomos
- aluminijasta platišča za vse tipe avtomobilov
- ročne in nahrbtne kosilnice in škropilnice

UGODNE CENE!

PREPRIČAJTE SE!

Odprto od 8. do 17., ob sobotah od 8. do 12. ure. Telefon: 31 150.

Radijski in televizijski spored od 8. do 14. februarja

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Vremenski podatki, razmere na cestah in mejnih prehodih, glasba), 7.00 Druga jutranja kronika, 7.15 Posebna oddaja ob slovenskem kulturnem prazniku — vaše sodelovanje na 21 232!), 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (prva ura je namenjena vašim pozdravom in najlepšim željam po telefonu, ob 17.00 Poročila, zadnja ura pa je za vse ljubitelje zabavne glasbe), 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

8.00 Zimski počitniški program, 11.00 Superman II, ameriški film, 13.05 Mozaik, ponovitev, 15.00 Žarišče, ponovitev, 15.30 Sova, ponovitev, 16.55 Poslovne informacije, 17.00 TV dnevnik 1, 17.05 Mozaik, ponovitev, tednik, 18.10 Spored za otroke in mlade, 19.30 TV dnevnik 2, 19.59 Zrcalo tedna, 20.20 Midasov dotik, angl. dokum. serija (5. del/6), 21.15 Zakon v Los Angelesu, amer. nanizanka (39. del/41), 22.05 TV dnevnik 3, vreme, 22.25 Sova, nočni program.

SLOVENIJA 2

10.25 Šport, 12.50 Smuk (Ž), 16.00 Satelitski programi, 17.30 Regionalni programi TV Slovenija — studio Maribor, 19.00 Videomeh, ponovitev, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Žarišče, 20.30 Oči kritike, 21.10 Osterc-Šmok: iluzije, plesna pesnitev, 21.50 Posnetek smučarskih skokov iz Val di Fiemma, 22.50 Yutel, eksperimentalni programa, 23.50 Satelitski programi, poskusni prenosi.

HTV

9.15 Poročila, 9.20 TV koledar, 9.30 Serijski film, 10.00 Šolski program, 12.00 Poročila, 12.20 Izbrali smo za vas, 16.25 Poročila, 16.30 KV koledar, 16.40 Serijski film, 17.10 Šolski program, 17.40 Hrvaška danes, 18.25 Številke in črke, 18.45 Humoristična serija, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Igrani film, 21.35 Zabavnoglasbena oddaja, 22.20 Tv dnevnik 2, 22.40 Poročila v angleščini, 22.45 Ekran brez okvira, 0.15 Poročila.

TV AVSTRIJA

15.35 Risanka, 16.00 Pet krat jaz in ti, 16.55 Poročila, 17.05 Zarota na Themze, 17.30 Mini kviz, 18.00 To so bili dunajski bali, 18.30 Zdravniški šef, film, 19.22 Znanstvena oddaja, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kulturni magazin, 20.15 Evrokup, 21.30 Mainz ostane Mainz, 0.35 Popolnoma nora mafija, film.

TV MADŽARSKA

9.10 Balzac: Gobseck, TV igra, 10.25 Glasbeni potpuri, 10.55 Tele video, 15.50 SP v nordijskem smučanju, 16.40 Video novice, 17.00 Za upokojence, 17.30 Teka, 17.40 Reportaža, 18.00 Okno, uslužnostni program, 19.00 Vprašanja kristjanov, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Dallas, ameriška serija, 21.05 Panorama, svetovna politika, 22.05 Rock v Riu, 0.05 TV dnevnik, 0.20 Dnevnik BBC.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Kot običajno tudi tokrat ne bomo veliko govorili, pač pa poskrbeli za kar najbolj mil vstop v pustno soboto!), 7.00 Druga jutranja kronika, 7.15 Dopoldanska pustna oddaja z murskega vala, imate priložnost, da pozabite na vsakdanje skrbi, da se radijsko našemite in prispevate kaj šegavega, hudomušnega!, 9.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi — tudi tokrat v živo po telefonu 21 232, 10.00 Spored RS.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Reklame, obvestila, glasba, 17.00 Poročila, 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 TV mozaik, 11.25 Slovenska kuhinja z ansamblom bratov Avsenik, 11.45 Večerni gost: Jože Mušič, 12.30 Oči kritike, 13.10 Rezervirano za šanson, 13.30 Going for the gold: The Bill Johnson story, ameriški film, 15.00 Večer z Dannyjem Kayem, ponovitev, 15.50 Žarišče, ponovitev, 16.20 Sova, ponovitev, 17.00 TV dnevnik 1, 17.05 Športni dogodek, vključitev, 18.30 Divji svet živali, 19.00 Že veste?, 19.30 TV dnevnik 2, 19.59 Utrip, 20.20 Žrebanje 3 × 3, 20.35 Križkrož, 22.10 TV dnevnik 3, 22.30 Sova, nočni program.

SLOVENIJA 2

10.25 Šport, 12.55 Svetovno prvenstvo v nordijskih discip., 19.00 Mati in sin, humoristična oddaja; 19.30 TV dnevnik, 20.15 Moje najboljše leto, ameriški film, 21.45 Posnetek smučanja iz Val di Fiemma, 22.45 Posnetek smučanja iz Pfrontna, 23.30 Yutel, eksperimentalni program.

HTV

16.55 Vrnitev na otok zakladov, tv nadaljevanka, 17.25 Dokumentarni program, 18.55 Risana serija, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Interview tedna, 20.15 Igrani film, 21.45 Tv dnevnik 2, 22.10 Izseljena Hrvaška, dokumentarna oddaja 22.55 Fluid, zabavnoglasbena oddaja.

TV AVSTRIJA

18.30 Podoba Avstrije, 19.00 Milijonsko kolo, 19.30 Čas v sliki, 19.53 Vreme, 20.00 Kulturni dnevnik, 20.15 Kdor reče A, zabavna igra (Peter Rapp), 22.15 Gangsterji streljajo okoli vogalov, ameriška kriminalna komedija, 23.45 Čas v sliki, 23.50 Poljubi me, doktor!, ameriška filmska komedija, 1982

TV MADŽARSKA

9.05 Verske minute, 9.10 Za otroke, 12.10 Dallas, pon. 13.00 Panorama, pon. 14.00 Unser Bildschirm, narodnostna oddaja, 14.30 Čarovniška revija, 15.05 SP v nordijskem smučanju, 15.55 Naše korenine, 16.40 Videoklipi, 17.10 Barkochba, 18.00 Sosedje, pon. 99. dela, 18.35 Delta, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Trije moški in košara, film, 21.50 Pop glasba, 23.00 Zarota »Spona«, dok. film, 0.10 TV dnevnik.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

9.00 Nedeljska kuhinja (Čeprav so vojne in nesporazumi v državi, murski val ne pozablja na vedrejšo plat bivanja — to pa je ta hip pust in norčije, ki jih prinaša. V treh urah vam pripravljamo presenečenje, kuhali bomo manj resno kot običajno, ostanite z nami!), 12.00 Spored v madžarščini, 13.00 Panonski odmevi, 13.30 Minute za kmetovalce, 14.00 Poročila, 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA

8.30 Otroška matineja, 9.50 Bourvil: Salva smeha, franc. dok. film, 10.45 Mati in sin, ponovitev humor. oddaje, 11.15 Domači ansambli: Ansambel Toneta Kmetca, 11.40 Obzorja duha, 12.05 Ljudje in zemlja, 12.35 Druga godba, Trinajsto prase z gosti, 13.05 Show Rudija Carrela, ponovitev, 14.40 J. Galsworthy: Saga o Forsytih, angleška nadaljevanka, 15.30 Sova, ponovitev, 17.00 TV dnevnik 1, 17.05 Ko zazvonijo zvonovi, amer film, 19.05 Tv Mernik, 19.30 TV dnevnik 2, 20.05 B. Šprajc: Pripovedke iz medenega cvetličnjaka, 21.15 Zdravo, 22.35 TV dnevnik 3, 22.55 Sova, nočni program.

SLOVENIJA 2

19.30 TV dnevnik, 20.00 Drugačne zvezde, potopisna reportaža, 20.30 Lovci na med, franc. poljudnoznanstvena oddaja, 20.50 Pust, dokumentarna oddaja, 21.05 Posnetek skokov in VSL (Ž), 22.45 Športni pregled, 23.15 Yutel.

HTV

9.45 Poročila, 10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke, 12.00 Kemtijska oddaja, 13.00 Poročila, 13.05 Daktari, serijski film, 13.55 Družinska oddaja, 14.25 Nedeljsko popoldne, 18.45 Risana serija, 19.10 Tv sreča, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Dramski program, 21.40 Dokumentarna oddaja, 22.40 Tv dnevnik 2, 23.00 Poročila v angleščini, 23.05 Glasba za lahko noč, 0.05 Športni pregled tv . . .

TV AVSTRIJA

16.10 Otroški pust v Beljaku, 17.00 Mladinski magazin, 18.30 Šef zdravnik Trapper John, zdravniška serija, 19.15 Žrebanje lota, 19.30 Čas v sliki, 19.48 Ljudski odvetnik, 20.15 Koncert skladb Roberta Stolza (Marcel Prawy, Marta Eggerth, Nicolai Gedda in dr.), 21.55 Straussova dinastija v Monte Carlu, 22.15 Vizije, 22.20 Donizetti: Don Pasquale, komična opera v treh dejanjih

TV MADŽARSKA

8.00 Biblijsko sporočilo, 8.05 Spored za otroke, 10.55 Odbojka-gala, Madžarska-Igralci v tujini, 15.00 Lisičje manguste, pon. 16.35 SP v nordijskem smučanju, 16.25 Hišni prijatelj, 16.40 Program evangeličanske cerkve, 17.00 Walt Disney vam predstavlja, 18.45 Naša dediščina, 19.00 Teden, 20.00 Dnevnik, 20.15 Orel je pristal, angleški film, 22.20 Telešport, 23.25 Video strani.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (prve pol ure za vas in vašo živino domača, ljudska in narodnozabavna glasba, nato prva jutranja kronika, pa pomurske aktualnosti in kakšna dodatna, pustu primerna tema. Murski val valuje za vas!), 10.00 Spored RS.

16.00 Zimsko popoldne (najprej minute za ljubitelje športa, nato poročila in končno še najmlajši v oddaji To sem jaz), 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik, ponovitev, 15.35 Sova, ponovitev, 17.00 TV dnevnik 1, 17.05 Mozaik, ponovitev, Zdravo, 18.30 Spored za otroke, 19.30 TV dnevnik 2, 20.05 Branislav Nušić: Sumljiva oseba, komedija TV Beograd, 21.45 Osmi dan, 22.35 TV dnevnik 3, 22.45 400 let slovenske glasbe, 23.25 Sova, nočni program.

SLOVENIJA 2

10.25 Svetovno prvenstvo v nordijskih disciplinah, 16.00 Satelitski programi, 17.30 Regionalni programi TV Slovenija, studio Ljubljana, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Žarišče, 20.30 Po sledeh napredka, 21.00 Sedma steza, športna oddaja, 21.20 Rezervirano za šanson, 21.50 Satelitski programi, 22.50 Yutel.

HTV

9.15 Poročila, 9.30 Otroška serija, 10.00 Šolski program, 12.00 Poročila, 12.20 Izbrali smo za vas, 16.25 Poročila, 16.40 Otroška serija, 17.10 Šolski program, 17.40 Hrvaška danes, 18.25 Številke in črke, 18.45 Dokumentarna oddaja, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Dramski program, 21.00 Zunanja politika, 21.30 Dnevnik 2, 21.50 Poročila v angleščini, 21.55 Kinoteka, 23.24 Poročila.

TV AVSTRIJA

14.00 Prigode grofa Bobbyja, avstrijski film, 1961 (Peter Alexander, Vivi Bach), 15.35 Barab, risanka, 17.05 Iskanje najbolj skrivnostne živali na svetu: ZDA, 19.22 Današnje znanje, 19.30 Čas v sliki, 19.53 Vreme, 20.00 Kulturni dnevnik, 20.15 Sanjski otok, serija, 21.00 Novo v kinu, 21.08 Mojstrsko kuhanje, 21.15 Magnum, kriminalna serija, 22.00 Pogledi od strani, 22.10 Zabava z zvezdniki (Placido Domingo in drugi), 22.55 Lepotica kot jaz, francoska filmska komedija, 1972 (Bernardette Lafont, Claude Brasseur), 0.30 Čas v sliki, 0.35 Hammer, kriminalka.

TV MADŽARSKA

9.05 Teden, pon. 10.05 Preiskovalec, kriminalka, 10.55 Delta, pon. 13.55 Skupščinski dnevnik, prenos zasedanja parlamenta, 17.45 Katoliška kronika, 17.55 Koledar 1991, poljudnoznanstveni magazin, 19.00 Cimbora, pojoča abeceda, 19.30 TV dnevnik, 20.05 V uniformi, 10. del serije z naslovom: Bogdanova krsta, 21.10 Usodna vprašanja, 21.55 Novi val, 22.40 Bela Balazs, 1. del, 24.00 TV dnevnik, 0.15 Dnevnik BBC.

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami, 7.00 Druga jutranja kronika, 7.15 Pust širokih ust — imate kakšno idejo? Bi radi sporočili, kako neumno je v življenju politizirati, se kregati in kako prijetno se je predati pustu, veselju in prešernosti? Sporočite jo tudi na murski val, ki se je ta torek našemil za vas!, 10.00 Spored RS. 16.00 Zimsko popoldne (ostajamo pustno razpoloženi, poleg vsega pa vam ponujamo možnost radijske prodaje prek telefonskih malih oglasov. Seveda pa ne boste prikrajšani niti ljubitelji Najlepših želja in čestitk od 17.30, 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik, ponovitev, 14.35 Mozaik, ponovitev, angleščina — Follow me, 1. lekcija, 15.00 Žarišče, ponovitev, 15.30 Sova, ponovitev, 17.00 TV dnevnik 1, 17.05 Mozaik, ponovitev, 17.45 Spored za otroke in mlade, 19.30 TV dnevnik 2, 20.05 J. Locke—J. Telfer: Daleč si prišla Kathy, kanadska nadaljevanka, 20.55 Novosti založb, 21.05 Vključujemo Studio Maribor: Toti pust, 21.55 TV dnevnik 3, vreme, 22.15 Sova, nočni program.

SLOVENIJA 2

10.25 Šport, 16.00 Satelitski programi, 17.30 Regionalni programi TV Slovenija, Studio 2 Koper, 19.00 Naša pesem, 11. oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Žarišče, 20.30 Žrebanje lota, 20.35 Umetniški večer: Portret Sidneya Polacka, 23.40 Yutel.

HTV

17.10 Šolski program, 17.40 Hrvaška danes, 18.25 Številke in črke, 18.34 Preteklost v sedanjosti, 19.15 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Serijski film, žrebanje lota, 20.50 V velikem planu, kontaktna oddaja, 22.20 Tv dnevnik 2, 22.40 Poročila v angleščini, 22.45 Kino-klub.

TV AVSTRIJA

17.05 Degrassi junior, serija, 17.30 Mini reportaža, 17.55 Yakari, 19.30 Čas v sliki, 19.53 Vreme, 20.00 Kulturni dnevnik, 20.15 Karneval v Beljaku, 22.15 Pogledi od strani, 22.25 Ples, nemška filmska komedija, 1983 (Gerhard Polt, Gisela Schneeberger), 23.55 Čas v sliki, 0.00 Sisters in the Name of Love (Dionne Warwick).

TV MADŽARSKA

7.50 Po naročilu kralja, 8.15 Divje ovce v Kanadi, 8.40 Telovadba za invalide, 8.55 Prenos zasedanja parlamenta, 16.05 Smučanje, posnetek, 16.55 Panonska kronika, 17.05 Narodnostne oddaje, 17.40 Gospodarstvo, 18.00 Novi Reflektor, 18.45 Program madžarskih Židov, 19.15 Angleščina za najmlajše, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Klinika, nemška serija, 20.55 Studio '91, 21.55 Iz parlamenta, 22.25 Bela Balazs, 2. del, 23.30 TV dnevnik, 23.45 Dnevnik BBC.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Za prijetno bujenje brez alarmov bo poskrbela Nevenka Emri, med njenim govorjenjem pa bo vsaj tako prijetna glasba, ob kateri lahko pojete, žvižgate, plešete, lahko pa ste tudi tiho. Kot miške.), 7.00 Druga jutranja kronika, 7.15 Aktualne teme v sredo so resnično aktualne in zanimive, za to bo poskrbel Dorov Marjan, pomagate pa mu lahko tudi vi, če predlagate, opominjate, iščete!), 10.00 Spored RS.

16.00 Zimsko popoldne (glasba, poročila in reševanje vaših težav v oddaji Poslušamo vas), 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik, ponovitev, 10.55 J. Locke—J. Telfer: Daleč si prišla Kathy, kanadska nadaljevanka, 15.00 Žarišče, ponovitev, 15.30 Sova, ponovitev, 17.00 TV dnevnik 1, 17.05 Mozaik, ponovitev, 17.50 Spored za otroke in mlade, 19.30 TV dnevnik 2, 20.05 Film tedna — Bagdad cafe, nemški film, 21.40 TV dnevnik 3, 22.00 Rock kompas, 22.45 Sova, nočni program.

SLOVENIJA 2

9.55 Šport, 16.00 Satelitski programi, 18.30 Slovenci v zamejstvu, 19.00 TV Slovenija 2 — studio Maribor, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Žarišče, 20.30 Metropolitanska opera, 1. del, 22.20 Mednarodno delavsko gibanje, dokum. oddaja, 23.50 Svet poroča, 0.35 Yutel.

HTV

9.15 Poročila, 9.20 Tv koledar, 9.30 Otroška serija, 10.00 Šolski program, 13.00 Poročila, 12.20 Izbrali smo za vas, 16.25 Poročila, 16.30 Tv koledar, 16.40 Otroška serija, 17.10 šolski program, 17.40 Hrvaška danes, 18.25 Številke in črke, 18.45 Dokumentarna oddaja, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Filmski večer, 22.00 Tv dnevnik 2.

TV AVSTRIJA

17.05 Kakor pes in mačka, 17.30 Mini klub, 17.55 Yakari, 18.00 Me žene, 18.30 Pepelnična sreda za umetnike, 19.26 Današnje znanje, 19.30 Čas v sliki, 19.45 Smrt — moje življenje, film o angleški zdravnici, 20.15 Bernadettina pesem, ameriški č/b film, 1943 (Jenifer Jones), 22.45 Potapljanje prepovedano, francoski kriminalni film, 1987 (Philippe Noiret, Guy Marchand), 0.20 Čas v sliki, 0.25 Hammer, kriminalna komedija, 0.45 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

9.10 Tretji kanal, 9.55 Klinika, pon. 10.40 Studio '91, pon. 17.00 Video novice, 17.15 Sotrpini, 17.40 Chaplinova burleska, čb 17.55 Gospodarstvo, 18.10 Rock festival 1980—1990, 19.30 TV dnevnik, 20.10 Glasbeno TV gledališče, 20.50 Neptunov praznik, sovjetski film, 21.35 Novi svet, ilustrirana zunanjepolitična kronika 22.20 Mozart: Koncert za klavir v c-duru, 22.45 TV dnevnik, 23.00 Dnevnik ZDF.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Če želite izvedeti kar največ o vojni v zalivu, vam pomagajo jutranja kronika RS, če pa vam je bolj do sproščenega vzdušja in prebujanja z ljubeznijo, poslušajte murski val na Valentinovo, dan zaljubljencev), 10.00 Spored RS. 16.00 Zimsko popoldne (če je že dan zaljubljencev, bodite vsaj danes romantični, pobožajte vašo drago ali dragega — lahko pa se tudi poljubljate, murski val vam bo pomagal!), 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik, ponovitev, 14.45 Mozaik, ponovitev, 15.30 Žarišče, ponovitev, 16.00 Sova, ponovitev, 17.00 TV dnevnik 1, 17.05 Mozaik, ponovitev, 18.40 Spored za otroke in mlade, 19.30 TV dnevnik 2, 20.05 Simenon, TV nanizanka, 21.10 Tednik, 22.15 TV dnevnik 3, vreme, 22.35 Sova, nočni program.

SLOVENIJA 2

10.25 Šport, 16.00 Satelitski programi, 17.30 Regionalni programi TV Slovenija — studio Ljubljana, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Žarišče, 20.30 Zdaj pa po slovensko: Ponesti sebe k drugim, izobraž. oddaja, 20.55 Mali koncert, 21.10 Svet na zaslonu, 21.40 Retrospektiva »Komedija na slovenskem odru« A. Hieng: Izgubljeni sin, 23.35 Yutel.

HTV

16.25 Poročila, 16.30 Tv koledar, 16.40 Otroška serija, 17.10 Ljubitelji narave, 17.40 Hrvaška danes, 18.25 Številke in črke, 18.45 Popularnoznanstvena oddaja, 19.15 Male skrivnosti velikih mojstrov kuhinje, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Politični magazin, 21.05 Popularnoznanstvena serija, 22.05 Tv dnevnik 2, 22.25 Poročila v angleščini, 22.30 Glasbena oddaja.

TV AVSTRIJA

16.55 Mini Čas v sliki, 17.05 Zabavna in poučna znanost za otroke, 17.30 Mini leksikon, 17.55 Yakari, 18.00 Mi, 18.30 Šef zdravnik Trapper John, zdravniška serija, 19.22 Današnje znanje, 19.30 Čas v sliki, 19.53 Vreme, 20.00 Kulturni dnevnik, 20.15 Skedenj z muzikanti, večer ljudske glasbe (Karl Moik), 21.45 Vremenski šov, 21.50 Pogledi od strani, 22.00 Zgodbe o italijanski renesansi: Toskana (Fritz Muliar), 23.00 Tereza — zgodba o nevesti, ameriški č/b film, 1951 (Pier Angeli, John Eriscon).

TV MADŽARSKA

8.00 Magazin za menedžerje, 9.05 Poslednji pastirji, 9.45 Nadležni komar, 10.15 Telovadba za invalide, 10.25 SP v nordijskem smučanju, 12.00 Walt Disney vam predstavlja, 15.50 Panonska kronika, 16.05 Naštevanje mesecev, 16.30 Smučarski skoki, posnetek, 17.50 Tretji kanal, 18.35 Gospodinjski tečaj, 18.55 Etida o ljubezni, 19.00 O veri, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Dve življenji M. Pascala, film, 22.10 Domače ogledalo, 23.10 TV dnevnik, 23.25 Dnevnik BBC.

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

OVEN

Ona: Še vedno si nisi uspela razjasniti, kako ti je sploh uspelo narediti nekaj tako sijajnega. Nikar se preveč ne razburjaj z nastalo situacijo, ampak jo raje dobro izkoristi. Obetajo se ti problemi s partnerjem.

On: Prijateljici pokaži malo več zanimanja zanjo, saj jo boš v nasprotnem primetu kaj hitro izgubil. Nekdo se ti bo začel mešati v tvoje poslovne zadeve in na plan bo prišlo veliko več, kot pa si morda pripravljen priznati

BIK

Ona: Pozabila boš na neko staro zmešnjavo, ki ti je še donedavna kazila srečno življenje. V tem ti bo pomagal predvsem nov prijatelj, ki bo pokazal veliko več, kot pa boš pričakovala. Ne bo ti dolgčas . . .

On: Poslovni partner ti bo omogočil ponovno afirmacijo tam, kjer si jo zaradi svojih nespretnih potez izgubil. Pazi se prehitro izgovorjenih besed, ki te lahko ponovno pripeljejo tja, kjer ti ni bilo prav nič všeč.

DVOJČEK

Ona: Zaradi opravljanja te bo pošteno pekla vest. To bo povsem upravičeno, saj dobro veš, da si si s takšnim ravnanjem nakopala celo kopico sovražnikov. Ne bi bilo slabo, če bi začela razmišljati o opravičilu . . .

On: Trma te bo pripeljala v situacijo, ko bo še najbolje vse skupaj pustiti in reševati, kar se še rešiti da. Še najbolje bo, da se zamisliš nad svojim nezavidljivim položajem, saj si take napake ne bi smel privoščiti.

RAK

Ona: Spoznala boš, da si všeč nekomu, ki ti lahko nudi precej več, kot pa so tvoje sedanje zmožnosti. Prijeten konec tedna te bo popolnoma prevzel, po drugi strani pa bo pri nekom drugem vzbudil pravi val ljubosumja.

On: Skrajni čas je že, da tudi ti poprimeš za delo, saj ti poležavanjev senci ne bo prineslo prav nobenega dobička. Konec tedna se ti obeta zanimiva avantura, ki se je nikakor ne izplača zamuditi . . .

LEV

Ona: Stvari se bodo nepričakovano zakomplicirale in kar naenkrat se boš znašla sredi kopice težav. Uspelo ti bo razočarati nekoga, ki ti želi samo dobro. Raje se za nekaj časa potuhni in čakaj na ugodnejši trenutek.

On: Z ostro pripombo boš užalil staro prijateljico, ki si že dalj časa prizadeva, da bi postala tudi nekaj več. Dobro premisli, ali je to res tisto, kar si želiš, ali pa je vse skupaj le posledica nagovarjanja tvojih znancev?

DEVICA

Ona: Nikar se ne spuščaj v tvegane napovedi, ampak si raje pusti malo več »igralnega« prostora. Prijateljica ti bo najprej zavidala, pozneje pa se bo vendarle uspela sprijazniti z novonastalo situacijo.

On: V prihodnjem tednu boš imel kar precej možnosti za sklepanje prijateljstev (in še česa boljšega), zato nikar ne zgrabi kar prve. Uživaj dokler še lahko in si privošči tudi kakšno malo bolj žgečkljivo stvar . . .

TEHTNICA

Ona: Življenje si boš uredila predvsem s potrpežljivostjo, nikakor pa ne z nenadnimi odločitvami. V večji družbi boš nepričakovano odkrila, da so te nedavno tega pošteno potegnili za nos. Nikar ne bodi užaljena.

On: Naj ti ne bo nikar nerodno priznati narejeno napako, saj je to veliko bolje, kot pa trmasto vztrajati do še slabšega konca. Nekdo, ki si ga nekoč že ljubil, se ti bo ponovno vmešal v tvoje ljubezenske dogodivščine.

ŠKORPIJON

Ona: Pojavilo se bo izredno zanimanje za tvoje proste trenutke, zato se nikar ne izogibaj tistim, ki si jih želijo. Kdo ve, mogoče pa se bo iz vsega tega še kaj izcimilo. Pazi na zdravje, saj se ti bližajo določene komplikacije.

On: Ker ti je delo pravi užitek, si ne boš privoščil niti najmanjšega počitka, pa četudi bi ti bil še kako potreben. Takšen način življenja ti sicer zagotavlja precejšnja finančna sredstva, toda pomisli tudi na kaj drugega. . .

STRELEC

Ona: Nekdo ti hoče povedati nekaj prijetnega, ti pa ga neprestano spregledavaš. Toda tudi njegovi potrpežljivosti bo prišel konec, zato poskrbi, da se ti ne bo to tudi maščevalo — kako, pa veš najbolje ti sama!

On: Poslovni dogovor se bo prevesil na stran, kjer ne bo dobička ne zate, ne za tvoje partnerje. Vse prepozno si se zavedel, da ni vse v denarju, ampak je potrebno posvečati pozornost tudi obrobnim rečem . . .

KOZOROG

Ona: Dobro premisli, kaj delaš, saj se boš na koncu v nastavljene mreže ujela prav ti sama. In takrat ti ne bo pomagala niti tvoja samozavest, niti aroganca. Le stežka se ti bo uspelo izkopati iz nastale zmede.

On: Nekaj te sicer močno skrbi, vendar pa se bo izkazalo, da ni niti pol tako hudo, kot pa si si domišljal. Pomoč od sodelavca pa pričakuješ zaman, zato si raje zavihaj rokave in se čimprej primi resnega dela.

VODNAR

Ona: Dobra novica te bo povsem pomirila, nekdo pa bo to prav lepo izkoristil. Obeta se ti prijeten in romantičen vikend, iz katerega lahko nastane celo trajnejša zveza. Zato nikar preveč ne omahuj, ampak . . .

On: Nekdo te bo pripeljal pred golo dejstvo, da nisi ravno takšen genijalec, kot pa si si mislil ti sam. Je že res, da ti bo priznal določene kvalitete, a vendar . . . Vsekakor pa boš od takrat naprej veliko previdnejši . . .

RIBI

Ona: Začela se boš ukvarjati z zadevo, od katere ogromno pričakuješ, vendar pa bo izkopička bore malo. Nikar se ne zapri vase, ampak se posveti raje drugim, veliko bolj realnim in dosegljivejšim ciljem.

On: Tako kot vedno ti bo tudi tokrat uspelo najti kompromis med poslovnostjo in ljubeznijo. Ostali se bodo sicer čudili, kako ti to sploh uspeva, ti pa si boš mislil svoje in se še naprej prav imenitno zabaval.

kino

KINO PARK MURSKA SOBOTA

8. feb. ob 17. uri amer. akcijski film NINDJA IN 13 KONDORJEV
8. feb. ob 19. uri amer. akcijski film LOV NA RDEČI OKTOBER
9. feb. ob 16.45 uri amer. akcijski film LOV NA RDEČI OKTOBER
9. feb. ob 19. uri amer. akcijski film NINDJA in 13 KONDORJEV
10. feb. ob 15. uri amer. akcijski film NIDJA IN 13 KONDORJEV
10. feb. ob 16.45 uri amer. akcijski film LOV NA RDEČI OKTOBER
10. feb. ob 19. uri amer. akcijski film LOV NA RDEČI OKTOBER
12. feb. ob 17. in 19. uri amer. komedija TRAPASTI HARI
13. feb. ob 17. uri amer. komedija TRAPASTI HARI
13. feb. ob 19. uri amer. drama STEKLENA TIŠINA
14. feb. ob 17. uri amer. drama STEKLENA TIŠINA
14. feb. ob 19. uri amer. komedija ZELENCI VRAČAJO UDAREC

KUD ŠALOVCI

9. feb. ob 19.30 amer. akcijski film LOV NA RDEČI OKTOBER

KINO SVOBODA GOR. RADGONA

Četrtek, 7. 2. ob 18. uri — Prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku VEČER SLOVENSKE PESMI IN POEZIJE
ob 19.30 — francoski pustolovski »VELIKA MODRINA«
Petek, 8. 2. ob 17.30 — Nastop folklorne skupine EMONA iz Ljubljane
ob 19.30 — ameriški akcijski film BRATSKA KRI
ob 21. uri — ameriški trdoerotični VEČ KOT STRAST
Sobota, 9. 2. ob 19. uri ameriški trdoerotični film VEČ KOT STRAST
Nedelja, 10. 2. ob 17. uri — ameriški akcijski film BRATSKA KRI
ob 19. uri — franc. pustolovski film VELIKA MODRINA
Sreda, 13. 2. ob 19. uri — italj. akcijska komedija 4 PESTI PROTI RIU

prodam

MOTORNA VOZILA

OSEBNI AVTO 126 P, letnik 1988, prodam. Puconci 78 a. M-3553
OPEL MANTO, letnik 1976, prodam. Izakovci 64. M-3554
ZASTAVO 128, letnik 1988, prodam. ☎ 46 552. M-3557
OPEL KADETT 1.4 S, kovinske barve, star 9 mesecev, prodam. ☎ 25 228. M-3568
JUGO 60 KORAL, star 7 mesecev, 6.800 km, dodatno opremljen, prodam. Maitz, Cvetkova 12, Rakičan. M-3569
OPEL KADETT 1.3 S, letnik 1987, naprodaj za 19.000 DEM. ☎ 25 279 popoldan. M-3570

★★★ ■■■■

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. Hajdinjak,
Gornji Slaveči 6. Kuzma
(069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu.

ZASTAVO 101, starejši letnik, ugodno prodam. Dokležovje 121. M-3575
POLONEZ IN MOSKVIČ na prodaj. ☎ 21 907. M-3577
ZASTAVO 101 v celoti ali po delih, rezervne dele za ford capri in zastavo 750 prodam. Srečko Štuhec, Stanetinci 11, p. Videm ob Ščavnici. M-3583
JUGO 1.1 GX, december 1987, registriran do januarja, prodam. Vidovič. ☎ 24 956. M-3585
RENAULT 4, letnik 1979, prodam. Moščanci 32, ☎ 77 009. M-3587
FORD SIERO 1.6, letnik 1985, prodam. Puževci 36. ☎ 49 984. M-3588
OPEL ASCONO 78 in diano 6 ugodno prodam. Novak, Lendavska 19 a, 6. nadstr. M-3591
JUGO 45, letnik 1983, registriran do januarja, dobro ohranjen, naprodaj. Korovci 9, p. Cankova. M-3592
MOPED AVTOMATIC 3 SL, malo rabljen, prodam. Drago Jošar, Vaneča 58 e. M-3595
ŠKODO FAVORIT 136 L, letnik 1990, 10.000 km, bele barve, prodam za 10.500 DEM. ☎ 23 151, po 15.30. m-3596
MOTOR HORMAN (chopper 175 ccm³) prodam. Zasadi 23, Križevci pri Ljutomeru. M-3594
ZASTAVO 101, letnik 1977, obnovljeno, prodam. Cena po dogovoru. Franc Skuhala, Iljaševci 4 a, Križevci pri Ljutomeru. IN-12344
ZASTAVO POL, staro 8 mesecev, registrirano za 6 oseb, prodam. ☎ 42 196. M-3518
ZASTAVO 101, letnik 1981, prodam. Baler, Moščanci 71, M. Sobota, ☎ 77 323. M-3522
ZASTAVO 101, letnik 1978, in ŠKODO 105 v celoti ali po delih in diatonično harmoniko prodam. ☎ 40 637. M-3523
RENAULT 5 CAMPUS, letnik 1990, prodam. ☎ (042) 831 545. M-3526
JETO DIESEL, letnik 1985, prodam. ☎ (042) 831 102. M-3526
JUGO 60, letnik 1989, ugodno prodam. ☎ 87 631. M-3527
GOLFA prodam. Vinko Horvat, Okoslavci 7, p. Videm ob Ščavnici. M-3542
BT 50, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ 21 860. M-3544
LADO RIVO 1300 S, letnik 1989, prodam. ☎ 75 233, dopoldan ali 36 136, popoldan. M-3545
ZASTAVO 128, letnik 1987, ugodno prodam. ☎ 31 002. M-3550
TAM 6500, registriran, z delom, prekucnik, keson 4,20 × 2,20 naprodaj. Zver, Apače 42. GR-14573
JUGO 65 KORAL, letnik 1989, rdeč, prodam. ☎ 74 857, po 15. uri. GR-14574
WARTBURG ugodno prodam. August Borko, Panonska 3, Radgona, po 15. uri. GR-14575
FIAT 126 P, letnik 1978, in rezervne dele prodam. Fajfar, Jurkovičeva 25, G. Radgona, po 15. uri. GR-14577
ZASTAVO 750, letnik 1983, registrirano do januarja 1992, prodam. ☎ 74 511, int. 218, dopoldan. GR-14578
OPEL KADETT 1,6 D, letnik 1983, avgust, naprodaj. Balaž. Zenkovci 84, Bodonci. ☎ 74 831, int. 235. GR-14579
GOLF JGL, DIZEL 85, dobro ohranjen, prodam. ☎ (042) 843 042. LE-13312
ZASTAVO 101, letnik 1975, registrirano do konca leta 1991, prodam. ☎ 87 480. IN-12348
JUGO 45, star 4 leta, rdeč, prodam. ☎ 81 609. M-12347
LADO 1300, avgust 1987, prodam za 7.000 DEM. ☎ 24 004. M-3383
SPAČKA, obnovljenega, registriranega, prodam. ☎ 25 353. M-3353
JUGO KORAL 60, star eno leto, naprodaj. Anton Gjergek, Grad 26. M-3485
FIAT 126 P, letnik 1982, prodam. ☎ 45 192. M-FK
OPEL MANTO prodam. Drago Šadl, Sara 20, M. Sobota, tel.: 21 040. M-3492
WARTBURG, vozen, za rezervne dele, v celoti, naprodaj. ☎ 47 340. M-3495
OPEL ASCONO 1.6, dobro ohranjeno, letnik 1978, prodam. Aškerčeva 2, ☎ 25 040. M-3498
VW 1200 prodam. Drago Žižek, Prekmurske čete 16, Črenšovci. M-3499
ZASTAVO 101 AX, letnik 1979, prodam ☎ 25 258. M-3503
ZASTAVO 101 GT 55, letnik 1984, prodam. ☎ 46 670. M-3425
126 P, letnik 1988, prodam. Krplivnik 27 ali Železnina Šalovci. M-3504
ZASTAVO 128, letnik 1989, prodam. Anton Ficko, Večeslavci 88. M-3508
SKALO 128, staro dve leti, odlično ohranjeno, prodam. ☎ 45 055, dopoldan. M-3509
FIAT 750, črno-beli, in barvni televizor, rezervoar za vodovod, 130 l in 80 l bojler prodam. Janez Godvajs, Rakičan, Kotna 15. M-3510
ZASTAVO JUGO 1.1 GX, kovinsko modre barve, april 1988, z dodatno opremo, poklicati popoldan, Mladen Hoblaj, (042) 837 548. M-3512
FLORIDO 1.4, STARO ENO LETO, UGODNO PRODAM. Tomšičeva 8 RAKIČAN M-FH

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

TRAKTOR IMT 558 in dvoredni praskač za koruzo s posodo za umetno gnojilo prodam. Simonka, Gaberje 71. M-13305
TROSILNIK HLEVSKEGA GNOJA SIP V 35 prodam. Šupec, Sp. Žerjavci 2, Lenart. IN-14570
SADILNIK KORUZE BECKER in raukombi, novo, ugodno prodam. ☎ 77 203. M-3433
TRAKTOR URSUS 355 prodam. Jože Lešnik, Črešnjevci 185. ☎ 62 106. M-3519
BALIRKO Panonija prodam. Žalig, Gančani 75. ☎ 41 655. M-3524
SADILNIK KORUZE, 4-redni, 80-basno harmoniko Melodija prodam. Stahovci 33. M-3531
TRAKTOR TX 55 na prednji pogon, star 3 leta, in prikolico, 4-tonsko, prekucno, prodam. Ivanci 57, p. Bogojina. M-3538
KUPIM BOČNO KOSO za traktor Ferguson. ☎ 47 398. M-3546
KUPIM ROTACIJSKI KOSILNIK-MULČAR IN CISTERNO CREINA. Senčar, Masinec 37, 42306 Macinec. M-MM
DVOBRAZDNI PLUG, visokoklinast, prodam. Baligač, D. Lakoš 23 a. M-3558
MOTOKULTIVATOR HONDA F 600 YS, frezo, skoraj nov, ugodno prodam. Plečnikova 41, Krog. ☎ 23 320. M-3572
VEČJI TRAKTOR prodam ali menjam za manišega. Puconci 78. M-3553

ŽIVALI

NEMŠKO OVČARKO z izpitom, staro 18 mesecev, in mlado, staro 8 tednov, prodam. Bakovci, Partizanska 24. M-3494
KRAVO, osem mesecev, brejo, prodam. Lipič, Boračeva 11. GR-14576
TELICO, brejo, prodam. Gorica 70. M-3502
DVE TELICI, visoko breji, kontrola A, in hrast za posek ugodno prodam. Puževci 56, ☎ 49 948. M-3505
KRAVO, brejo 8 mesecev, prodam. Dobrovnik 98. M-3517
PLEMENSKO TELICO, kontrola A, brejo 9 mesecev, in suhe hrastove plohe, 8 cm, prodam ☎ 45 429. M-3530
SVINJO ZA ZAKOL, domača hrana, prodam. ☎ 77 890. M-3535

V Verženju prodamo 3015 m² na novo ograjenega zemljišča, ki sestoji iz 4-letnega urejenega nasada jablan (na žici približno 500 dreves), novozgrajenega gospodarskega poslopja (80 m²), sadne kleti (40 m²) in gradbene parcele (700 m²).
Zemljišče je v gradbenem okolišu ob asfaltni cesti in je komunalno urejeno
Možno je gradbeno razparcelitranje.
Informacije po telefonu: (062) 211 566 in (069) 87 935.

VISOKO BREJO TELICO ali kravo, kontrola A, prodam. Andrejci 8. M-3533
PUJSKE in svinje za zakol, domača hrana, prodam. Kupšinci 69. M-3540
PUJSKE prodam. Krog, Murska 49. M-3547
VISOKO BREJO TELICO prodam Anton Lanjšek, Markovci 23 M-3584
PUJSKE prosam. Tropovci, Kolesarska 46. M-3590
NESNICE, mlade jarčice, pasme hisex, rjave, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, ☎ 24 393. Pri Gradu pa sprejema naročila Dragica Bokan, ☎ 77-686. M-1.
NESNICE, mlade jarčice, pasme hisex, rjave, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, DOBI ENO ZASTONJ. Naročila sprejema in daje vse informacije: Gostilna Anice Benčec, Bakovci, Prečna 6 a. ☎ 43 070. M-2

POSEST

IŠČEM SOBO S SOUPORABO KOPALNICE ali vzamem v najem garsonjero v M. Soboti. ☎ 42 140. M-3484
V MURSKI SOBOTI ali bližnji okolici kupim staro hišo ali parcelo in vinograd — počitniško hišico. Ponudbe po ☎ 23 125. M-3528
VINOGRAD IN SADOVNJAK, skupaj 60 arov, v Bükі, Centiba 410, prodam. Jože Laki, ☎ 75 855. M-13306
GARAŽO v bližini središča v Murski Soboti nujno potrebujem. ☎ 26 748, vsak dan po 18. uri. M-3555
VINOGRAD (laški rizling) na brajdah v Strehovskih goricah prodam. ☎ 22 563. M-3562
50-arsko PARCELO na Goričkem, primerno za vinograd ali sadovnjak, 1 km od asfalta, prodam. ☎ 21 349. M-3572
PARCELO in starejšo hišo z 18 ari na Petanjcih prodam. ☎ 46 590. M-3582

MANJŠO, STAREJŠO HIŠO ALI GARSONJERO NA PROGI G. Radgona — M. Sobota — Ljutomer kupim. Mijo Lukatina, Nikola Tesla 9, 69252 Radenci.

RAZNO

Preklic!
Preklicujem veljavnost HK št. 171157, izdane pri HKS Panonka na ime Anica Bedič, Budinci 48. M-3534
SEMENSKI KROMPIR, beli in rdeči, okno 120 × 120, z roleto, 10 % ceneje, prodam. Lipa 44, ☎ 42 171. M-3536
HLEVSKI GNOJ in pujske prodam. Šalamenci 26. M-3541
Preklic!
Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega v šol. letu 69/70 na CPŠ v M. Soboti na ime Jože Klemenčič, Dokležovje 74. M-3543
1 m³ TERANOBE kupim ☎ 45 117. M-3549
PRIKLOP za pasata prodam. ☎ 45 117. M-3549
PRIKOLICO ZA AVTO prodam. ☎ 77 218. M-3551
SENO V BALAH prodam. Bogojina 167. M-3552
KOMPRESOR ZA ZRAK, 850 l, in elektromotor ter vodno črpalko, novo, prodam. ☎ 49 995. M-3556
POHIŠTVO za kuhinjo prodam. ☎ 25 417. M-3563
KUHINJSKE ELEMENTE, 2,90 m, pomivalno korito in pohištvo za spalnico prodam. ☎ 24 355, zvečer. M-3566
ŽENSKI PLAŠČ, št. 40, strižena ovca, posteljo z jogijem, pralni stroj Zanussi-Končar, za rezervne dele, prodam. ☎ 21 122, popoldan. M-3567
MOTORNO ŽAGO Husquarna, frezo Gorenje, kompresor 80 l, elektromotor 7 kW, krožno žago Hobi, ploščevino 2000 × 1500 × 4 in elektroomaro, 18 elementov, prodam. ☎ 24 832. M-3576
SLOVESNO, svetlo modro dolgo obleko št. 38 ugodno prodam. ☎ 26 591. M-3579
LES ZA SODE — doge prodam. Franc Čeh, Grabonoš 77, Videm ob Ščavnici. GR-14572
SKOBELJNI STROJ (debelinka-poravnalka), prodam. ☎ 87 709. M-12349
PEČ ZA CENTRALNO OGREVANJE tip EMO Central, bojler, kombinirani, 80 l, in novo pretočno črpalko ugodno prodam. ☎ 75-531. LE-12311
ŠMUČI, 140 cm, smučarske čevlje št. 36 z vezmi in palice prodam. ☎ 25 295. M-3487
LIPOV HLOD prodam. Gančani 16, ☎ 41 645. M-3489
LES, okrogel, prodam. ☎ 78 434. M-3496
BARVNI TV, ekran 51, na daljinsko upravljanje, prodam za 900 DEM. ☎ 47 203. M-3506
ZARADI SELITVE PRODAM: VARILNI APARAT na kolesih, kovinske regale, novi raženj, žensko kolo, prtljažnik za avto, priklop za kadetta in drugo. Mijo Lukatina, Nikole Tesle 9, Radenci. M-3513
ŠTEDILNIK NA TRDA GORIVA, malo rabljen, prodam. Franc Šnepf, Sebeborci 44. M-3515
HARMONIKO, ELEKTRONSKO 120 B, Farfisa, in vrtalko Hilti T 22 prodam. ☎ 60 516. M-3516
POMIVALNO KORITO KUHINJE MARLES, belo, nerjaveče, dolžine 120 cm, dvojno, z odcejalnikom, prodam. Velika Polana 17, ☎ 70 139. M-3522
PC 128 D, tiskalnik, monitor, program in literaturo prodam. Vrazova 14, M. Sobota. M-3525
VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI prodam. Dobrovnik 251 f. M-3529

PODJETNIKI — KOMERCIALISTI!

Vašo ponudbo zanimivih prodajnih izdelkov pričakuje 1978 zasebnih prodajaln v Sloveniji. Za katalog naslovov pokličite (061) 312 891 od 8. do 13. ure in (061) 318 516 po 16. uri.

Preklic!
Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega v letu 1977 na Šolskem kovinarskem centru v Lendavi na ime Slavko Vučko, Gaberje 148. M-3521
PRIKOLICO ZA AVTO, nosilnost 800 kg, prodam za 5500 din. Razlagova 14, M. Sobota. M-3532
LESENO MONTAŽNO GARAŽO in ružo step prodam. ☎ 31 101. M-3580
BARVNI TV prodam. ☎ 25 077. M-3586
BALIRANO SLAMO kupim. Drago Kosi, Frana Kovačiča 7, Veržej. M-3491
BARVNI TELEVIZOR GOLDSTAR, ekran 51 cm, nov, prodam. ☎ 36 250. M-MM
PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE, ugodno prodam. Mikola, Brezovci 57. M-MM

DELO

DVE KVALIFICIRANI NATAKARICI takoj zaposlim. Visok OD. Stanovanje in hrana preskrbljena. Gostilna 1. maj, Nova Gorica. ☎ (065) 21 403 in (065) 26 934. M-MM
DOBRE ŠIVILJE za šivanje butičnih izdelkov iščemo. Ponudbe, ki naj vsebujejo okvirne cene za žensko obleko, bluzo in krilo, pošljite na upravo lista pod šifro: NATANČNA. M-3501
TAJA FIRMA PONUJA HONORARNO SODELOVANJE z realnim visokim zaslužkom. ☎ 26 087, ob četrtkih in petkih od 18. do 20. ure. M-3564
ZASTOPNIKE za zbiranje naročil po podjetjih iščem. ☎ 21 744. M-3571
IŠČEM DELAVCA(KO) za pomoč pri delu na kmetiji. Možnost dela popoldne. Mali Bakovci 86, Bakovci, ☎ 43 054. M-3578

STORITVE

SERVIS PEČI NA TRDA GORIVA!
V zalogi rešetke za central 20, samotni vložki TUT special 26, 32 in 40. Branko Meško, Beltinci, ☎ 42 508. M-3537
ZA REGISTRACIJO PRIVATNIH PODJETIJ izdelamo projekte. ☎ 23 622. M-3560

Pri ZAHVALI ob smrti

Jožeta Budje
urarja

je prišlo do napake.
Pravilno besedilo se glasi:
Ob nenadni smrti dragega moža, očeta, dedka, pradedka in strica . . .
Žalujoči vsi tvoji

Radenska

ZVEZDA
MURSKA SOBOTA

Vabimo Vas na veselo
PUSTNO RAJANJE
v soboto, 9. 2., in torek, 12. 2., ob 20. uri v
hotel Zvezda v M. Soboti — Duo Set
penzion Zvezda v Beltincih — ansebel Varašanci in Zlatorog
motel Čarda — Super Li — ansambel Agropop

V diskoteki Super Li pripravljamo za mlade in vse tiste, ki se tako počutite, pustovanje tudi v nedeljo popoldne — ansambel Agropop

Pestra ponudba pustnih dobrot in bogate nagrade za najlepše maske (vikend paketi v Zdravilišču Radenci, Lendava in Moravske Toplice). V naše lokale Vas vabimo tudi v sredo, 6. februarja, ko Vam bomo postregli z bogatim izborom ribjih specialite.

Delavci Zdravstvenega doma Murska Sobota z žalostjo sporočamo, da smo izgubili viš. med. sestro

Vero Kukanja

odgovorno sestro šolskega dispanzerja

Ostala nam bo v spominu kot vestna delavka in dobra sodelavka.

Delavci Zdravstvenega doma Murska Sobota

ZAHVALA

Ob nenadni in prerani izgubi našega dobrega moža, očeta in brata

Jožeta Šabjana

novinarja
iz Beltinec

se iskreno zahvaljujemo številnim zbranim ob uri slovesa, vsem, ki ste nam izrekli ustna in pisna sožalja, darovali cvetje in nas tolažili v težkih trenutkih.

Hvala govornikom, pevcem in godbi na pihala in rogistom za ganljivo slovo.

Prisrčno zahvalo dolgujemo Zavodu za Časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota in Zvezi lovskih družin Prekmurja.

Vsem še enkrat — hvala!

Beltinci, Horjul, 31. 1. 1991

Žalujoči: žena Slava, sin Dejan in brat Gusti z družino

VESTNIK

VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerse, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gonter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).
Naslov uredništva in uprave:

Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: novinarji 21 383 in 21 064, odgovorni urednik 25 019, glavna urednica in direktorica, naročniški oddelek, računovodstvo in tajništvo 21 064 in 21 383, GPS (trženje) 22 403, telefaks 22 419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za trimesečje 1991 je 150.00 dinarjev, za delovne organizacije 300,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri A-banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk, Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZAHVALA

Zapustil nas je naš dragi oče, dedek, pradedek, tast in stric

Henrik Hahn

iz Bodonec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami, ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje ter darovali cvetje in v dobrodelne namene. Posebna hvala g. župniku in pevcem za pogrebni obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je zapustila naša draga

Cecilija Gaber

iz Nuskove

Za številne vence, šopke, izrečena sožalja in vsem, ki ste pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo. Posebna hvala gospodu župniku in pevcem za odpete žalostinke in našim sosedom, ki so nam bili v veliko pomoč.

Vsi njeni, ki smo jo imeli radi

Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni.
Prej bila tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.

V SPOMIN

4. februarja mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Ludvik Banko

iz Dankovec

Vsem, ki se ustavljate ob njegovem grobu, iskrena hvala.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.

ZAHVALA

Po težki in dolgi bolezni nas je v 61. letu starosti zapustila draga žena, sestrična in svakinja

Helena Vidovič

roj. Vogler
upokojena gostilničarka s Cankove

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste jo obiskovali med njeno boleznijo, nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence, šopke in za sv. maše, izrekli ustno ali pisno sožalje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.
Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikoma za poslovilne besede ter društvu invalidov in društvu upokojencev v Murski Soboti za vso pomoč.
Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoči: mož Lojze in vsi, ki ste jo imeli radi

Ne jočite ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, babice in prababice

Jozefe Strajnšak

roj. Jaušovec
16. 12. 1898

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje in za sv. maše ali druge namene, nam pa izrekli ustno ali pisno sožalje.
Posebej se zahvaljujemo g. župnikoma za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, g. govornikoma Marjanu in Janezu za besede slovesa ter osebju za intenzivno nego na internem oddelku bolnice v Rakičanu.
Vsem od srca — Bog plačaj!
Veržej, 20. januarja 1991

Globoko žalujoči: sin Ludvik z družino, hčerke Marta, Dragica, Jožica in Monika z družinami, vnuki in vnukinje z družinami ter pravnuki

---

Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni.
Prej bila tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.
Ne mine dan, ne noč,
med nami spomin nate
vedno je navzoč.

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, babica, prababica, tašča in sestra

Terezija Huber

iz Šalamenec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, znancem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.
Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, tov. Marti za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu, kolektivu Kema Puconci, LD Brezovci in Muri, 322. brigadi Ženskih oblačil, M. Sobota.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, dedek, tast in brat

Janez Horvat

iz Bogojine 152

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje, v dobrodelne namene ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.
Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, trobentarju za odigrano Tišino in govornikoma za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu.
Zahvalo izrekamo vsem GDE, posebno pa GD iz Bogojine in štabu GZ iz Murske Sobote.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči vsi njegovi najdražji

Zaspal si mirno, tiho,
utrujen od bolečin in boja.
Za teboj ostala je praznina
in v srcih naših bolečina.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 63. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, dedek in tast

Viktor Šoštarec

iz Murske Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, nam izrekli sožalje in sočustvovali z nami.
Zahvaljujemo se osebju internega oddelka bolnice v Rakičanu, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku Mesne industrije.
Posebno se zahvaljujemo članom LD Prosenjakovci, starešini za poslovilne besede, LD Križevci, Bogojina in Ivanovci, rogistom ZLD Prekmurje za odigrane žalostinke ter vsem drugim, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in šopke.
Še enkrat — vsem iskrena hvala!

Žalujoči vsi njegovi

Pred letom dni smo še zrli v tvoj obraz,
a letos nikjer več te ni.
zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce,
srce ljubeče v grobu zdaj spi,
nam pa rosijo se solzne oči.

V SPOMIN

Zelo boleč je spomin na 5. februar, ko mineva leto, odkar je v prometni nesreči izgubil življenje naš dragi sin, brat, vnuk in prijatelj

Štefan Nemeth

iz Vadarec

Neprevidnost, kaj si storila, najljubše na svetu si nam vzela. Ne moremo dojeti, da se nikoli več ne boš vrnil med nas. Obležal si na robu ceste, korak je obstal, glas onemel, ne slišita se več besedi: mama in oče. V našem domu je praznina, v naših srcih bolečina, ki ne bosta nikoli minili. Hvala vsem, ki se ga še spominjate, postojite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 81. letu starosti je umrl naš dragi mož, oče, tast in dedek

Josip Kramarič

brivsko-frizerski mojster
iz Murske Sobote

Hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti. Hvala za vence in cvetje, ustna in pisna sožalja. Posebna hvala govorniku KS, g. župniku in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči: žena Šarika ter hčerki Mira in Draga z družinama

Življenje tvoje bilo je težko!
Za vse si skrbel,
le zase časa nisi imel,
zato v naših srcih
večno boš živel.

V SPOMIN

8. februarja bo minilo leto žalosti in bolečine, odkar nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož in oče

Štefan Škalič

iz Sela

Veliko si žrtvoval za nas, a nismo ti mogli stisniti roke v slovo in zahvalo.

Žalujoči: žena Irma, ter sinova Janez in Simon

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, brat in stric

Karel Lang

iz Serdice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in stali ob strani, darovali vence, šopke in za sv. maše ter dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.
Zahvaljujemo se g. župniku za pogrebni obred, pevcem, vsem govornikom in gasilcem.

Žalujoči: vsi domači in vsi, ki so ga imeli radi

Solza kane iz očesa,
pred nami obraz je tvoj,
odšla si tiho, brez slovesa,
mirno spiš in čakaš nas.
Imela težko si življenje
nikoli več ne čaka te trpljenje.

ZAHVALA

V 79. letu nas je zapustila naša draga sestra, teta in botra

Marija Časar

iz Markovec 70

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.
Hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

Zima mrzla Te je vzela,
tiho si odšla od nas,
pomlad, ki tako rada si jo imela,
ne bo videla več Tvojega obraza.

ZAHVALA

V 82. letu starosti se je ustavilo plemenito in utrujeno srce naše drage mame, stare mame, tašče in sestre

Julijane Flisar

roj. Jakiša
iz Veščice 35

Svojo bolečino, ki je izraz naše ljubezni do drage pokojnice, povezujemo z iskreno zahvalo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje in nam ustno ali pisno izrekli sožalje.
Posebna hvala g. seniorju Novaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, kolektivu Veletrgovine Potrošnik in Mure, gasilcem, govorniku Rudolfu Perkiču za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu ter godbeniku za odigrano Tišino.
Veščica, 19. januarja 1991

Žalujoči: hčerka Olga z možem Alojzom in sin Ludvik z ženo Liziko, vnukinje Gita z Milanom, Milena in Metka, sestre ter drugo sorodstvo

Umrl si na cesti, z glavo
na mrzlem kamnu,
in ni bilo brata človeka,
ki bi ti zaprl oči.
V tvoje mrtve, odprte oči
je sanjal dan, ves grozen in siv.
Zato ti postavljam spomenik, romar.

Srečko Kosovel

Sredi naših snovanj je nepričakovano odšel

JOŽE ŠABJAN

odgovorni urednik Vestnika

Sodelavca, prijatelja in človeka,
ki je bil ves predan poklicu in je zanj
izpisal tudi svoje življenje,
bomo ohranili v trajnem spominu.

Sodelavci z Zavoda za časopisno in
radijsko dejavnost Murska Sobota

MAŠKARADA PRED SOBOŠKIM GRADOM

Na pustni torek bo pred soboškim gradom velika maškarada otrok in odraslih. Krofi, kuhana rebra, ansambel in še kaj bo na voljo obiskovalcem, organizatorji pa pričakujejo, da se jih bo zbralo veliko.

FAŠENK DÊ PO CÊLI LOTMERŠKI OPČINI

Ha, ha, ha . . . fsi mislijo, ka letos nêdê fašenka v Lotmerki, pa só se zmešali. Čê lâhko cêli sfet nôreje celô leto, še lâhko mi nôrejmo por dni. Zatô vsi v Lotmerk v svojih lorfah — kêri pa stê pregrdi, pa jih kupite! Največ pri tên mâ Turistično društvo Lotmerk, zato vam povem glôvne prireditve: v soboto bo Fašenk v hotelu Jerozalem in v Banovcih; v nedeljo pa glôvni FAŠENK V LOTMERKI. V torek bo Fašenk v Branoslavcih-Branek, v četrtek pa dê pokop Fašenka v Železnih Dverah pri Lotmerki.

Lebarov Juš

ČETRTO BOROVO GOSTÜTVANJE

Po sedemnajstih letih bo v Gerlincih zopet borovo gostüvanje. Ta ljudski običaj bodo pripravili v nedeljo, 10. februarja 1991, ob 8.30., ko bo povorka krenila od vaškega doma v gozdiček Za gorof, kjer bo osrednja slovenost. Na prireditev, ki pomeni za Gerlince velik dogodek, so se pripravljali dalj časa, saj želijo, da bi bila čim bolj izvirna. Na gostüvanje so povabili prebivalce 19 okoliških vasi, pričakujejo pa tudi obiskovalce od drugod. Izkupiček bodo namenili za gradnjo mrliške veže in nekatere druge potrebe.

F.M.

VSAK DAN ZNOVA . . .

MURSKI VAL
UKV 87,6 MHz stereo
SV 648 kHz

VSAK DAN ZNOVA— IN KAR NAPREJ . . .

Dan X je bil pravzaprav že 17. januarja, ko je prvič stekla oddaja iz novega sodobnega radijskega studia za madžarski program v Lendavi. Kolegi iz madžarske redakcije Radia Murska Sobota pa so slavnostno otvoritev pripravili zadnjo soboto in jo združili s Csárdásbalom v hotelu Lipa. Delček tega vzdušja pa je šel tudi med poslušalce, saj so v dveurnem radijskem prenosu prisluhnili skupini Pistike kabare iz Novega Sada in ansamblu Kristály iz Budimpešte, pa tudi pogovorom z gosti, novinarji . . .

Z novim, sodobnim radijskim studiom so kolegi iz madžarske redakcije — vsaj kar se tehnike tiče — prešli iz pradavnine v moderno dobo. Največja želja vseh je, da bi kmalu dobili tudi ločeno frekvenco ter s tem možnosti za nemoten razvoj svojega programa, predvsem za njegovo časovno širitev, najprej na tri ure, leta 1995 pa že na pet ur dnevno. Seveda pa bodo s projektom širitve frekvenc, kar naj bi bilo uresničeno še letos, dane tudi možnosti za razvoj slovenskega programa soboškega radia.

se, foto nj

»Lahko je biti dirigent dobremu orkestru!«

S to prispodobo je predsednik Društva za varstvo in vzgojo ptic Murska Sobota Karel Gjergek označil uspehe — Drugi v Sloveniji — Letos razstava tudi na radgonskem sejmu.

Na nedeljskem občnem zboru soboških ptičarjev so z zadovoljstvom ocenili dosežke v minulem letu, ko so v Murski Soboti prvič organizirali mednarodno razstavo in tekmovanje ptic, na katerem so sodelovali tudi gojitelji iz sosednje Avstrije in Madžarske ter prijateljskega društva Slavček iz Beltinec. Še posebno ponosni pa so z doseženim drugim mestom na republiškem prvenstvu v Ljubljani, kjer so v močni konkurenci osvojili kar 26 medalj, med njimi 9 zlatih. Žal pa se zveznega tekmovanja, ki je bilo takoj zatem v Beogradu, zaradi spleta različnih okoliščin niso mogli udeležiti.

Sicer pa so člani soboškega Društva za varstvo in vzgojo ptic namenjali posebno pozornost skrbi za zunanje ptice, organiziranju predavanj za učence in njihovemu skupinskemu ogledu razstave, izdelavi in izobešanju valilnic, kletk in podstavkov ter ureditvi skladiščnega prostora v Martjancih. V letošnjem programu dela pa med drugim izpostavljajo organiziranje razstave ptic ob mednarodnem kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni, o čemer so se že dogovorili z organizatorji sejma, ponovno organiziranje mednarodne razstave in tekmovanja v Murski Soboti ter sodelovanja na vseh večjih tekmovanjih doma in v tujini. Sprejeta je tudi pobuda za tesnejše stike z gojitelji ptic iz Zalaegerszega in s podobnim društvom v Beltincih.

V razpravi so opozorili tudi na problem dragega nakupa opreme, zato potrebni inventar zagotavljajo z lastnim delom, in nenadzorovano prodajo ptic na soboški tržnici. Ob koncu pa so prizadevnim članom društva Jožetu Šantavcu, Vinko Kovaču ter dvojčkoma Dejanu in Jožetu Magyarju podelili posebne diplome.

M. Jerše

Čeprav so Jurij pri Rogašovcih preimenovali nazaj v Sv. Jurij, pred vasjo še ni nove table. Upajmo, da jo bo soboško cestno prej ko slej postavilo. Sicer pa je županija Sv. Jurja velika, saj zajema 10 vasi. Prvo (leseno) cerkev so zgradili še za časa kneza Koclja (9. stoletje). Nova cerkev, ki so jo nanovo prekrili z eternitnimi ploščami, zvonik pa z bakrenimi ploščami (tudi žlebovi so bakreni), je lep dosežek arhitekture, še posebej pa od takrat, ko so obnovili še pročelje.

Foto: Š. S.

Podrtija pred pragom Evrope. Človek bi rekel, da je nastal tale posnetek v odročnem delu mesta ali na vasi, pa ni tako. Razpadajočo hišo, ki rabi marsikomu za odlaganje smeti, smo fotografirali tik pred mednarodnim prehodom v Gornji Radgoni, tako rekoč na pragu Evrope. Prav prijetnega vtisa potniki res ne morejo dobiti, ko je zadnje (ali prvo), kar vidijo na našem ozemlju, razpadajoča hiša!

bbp

PRIREDITEV ZA NAROČNIKE IN BRALCE
NAGRADE ZA NAROČNIKE

VESTNIK

TEDNIK MOJE DEŽELE
NA SEVEROVZHODU

LJUDSKA UMETNOST ŽELEZNE ŽUPANIJE V LENDAVI

V galeriji lendavskega gradu je odprta razstava Živa ljudska umetnost Železne županije. Razstava prikazuje ljudsko umetnost županije, ki je prikazana s slikovnim gradivom, razstavljeni pa so tudi sami izdelki s predstavljenim potekom izdelovanja nekaterih.

Razstava, ki jo je lendavski galeriji posredoval oddelek za kulturo iz Sombotela, pomeni približevanje te madžarske pokrajine Pomurju in je dokazal, kako blizu je njihova kultura naši.

J. Gabor

Manjka jim 21 milijonov

Tudi lendavska naložba v turizmu — gradnja prizidka k hotelu Lipa v Naravnem zdravilišču Lendava, potrebuje finančno injekcijo. Obljubila sta jo ministra Izidor Rejc in Ingo Paš, Lendavčane pa bolj zanima njena izpolnitev.

Izvajalec del Gradbenik Lendava je z osnovnimi gradbenimi deli končal novembra, tako da so decembra objekt lahko zasteklili in začeli z notranjimi deli. Kljub zimi in mrazu lahko inštalacijska dela, ki jih izvajajo obrtniki, nemoteno potekajo. »Če bo šlo vse po sreči in bomo dobili obljubljeni denar, okrog 21 milijonov dinarjev, bomo lahko 72 ležišč v priziku oddali že konec aprila,« je dejal direktor Naravnega zdravilišča Lendava Albert Giorgiotti in še dodal, da je to pravzaprav drobiž v primerjavi s tistim, kar še potrebujejo v Moravskih Toplicah. Toda za lendavsko zdravilišče je teh 72 postelj še kako pomembnih, saj bi jih že danes brez problema oddali.

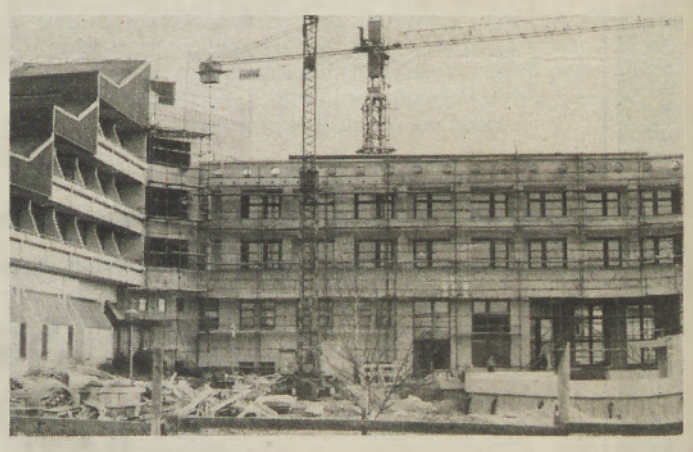

Prizidek k lendavskemu hotelu Lipa naj bi končali do konca aprila.

Boji pa se, da bo tudi položaj turizma kmalu kritičen. Razne grožnje in bližina vojne jim odganjajo goste. In če ne bo gostov, bodo ostale brez dela tudi razne storitvene in druge dejavnosti, ki so povezane s turizmom.

Najpomembnejša naloga je, da v čim krajšem času končajo prizidek k hotelu Lipa. Če ne bo denarja doma, bodo morali pogledati čez mejo, kjer sicer ne bo težko dobiti posojila, vendar bodo morali še prej poskrbeti za primerne partnerje.

bbp
foto: aa

OPTE PTUJ

ŽABJAK 1 62250 Ptuj

Tel. 062-775-111

UGODNO!

Velika ponudba betonskega železa, armaturnih mrež, opeke in drugega gradbenega materiala po ugodnih veleprodajnih cenah za gradbene operative, člane stanovanjskih zadrug in druge cenjene kupce.

ARMATURNE MREŽE:

6 × 4,2	— 396,81 din/kos
7 × 5	— 522,52 din/kos
8 × 6	— 903,13 din/kos
10 × 6	— 944,49 din/kos
6 × 6	— 576,54 din/kos
7 × 7	— 764,76 din/kos
5 × 5	— 412,45 din/kos

BETONSKO ŽELEZO:

Kolut glad. ∅ 8	— 8,79 din/kg
Kolut glad. ∅ 10	— 9,49 din/kg
Kolut glad. ∅ 12	— 9,25 din/kg
Palice gl. ∅ 18	— 9,10 din/kg
Palice gl. ∅ 20	— 9,04 din/kg
Palice ČBR ∅ 25	— 9,04 din/kg
Palice ČBR ∅ 32	— 8,84 din/kg

Za opečne izdelke: BLOK 6/1, POLNILA 50 T, STROPNE NOSILCE, DIMNE TULJAVE, 10-odstotni popust ob takojšnjem plačilu.

stanovanjska zadruga '92 p.o.

ŽABJAK 1 62250 PTUJ

Tel.062-775-111 in 069-74-396

Pričakujemo vas v naših veleprodajnih skladiščih:

— OPTE PTUJ in
— PE GORNJA RADGONA